S 103/c/194

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Offices: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9, Canada. Editor-in-Chief A. **Kundrats**, 465-7902. USA Editorial Offices: New York, Editor V. **Irbe**, 4035 Rombouts Ave., Bronx, NY 10466; Chicago Editor V. **Jaunkalnietis**, 1805 Taylor Ave., Racine Wis. 53403; California Editor **Karlis Kalejs**, 3822 Markridge Road, La Crescenta, CA 91214.

NR. 33/34 SESTDIENA, 1983. GADA 13/20. AUGUSTĀ 33. GADS

SATURDAY, AUGUST 13/20, 1983.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 CENA 1 DOLARS

Arsenālu pārbaudes laikā

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Redakcijas un spiestuves darbinieki apskaužamos apstākļos pārcietuši lielo karstuma periodu, nākamās divās nedēļās uzkrās spēkus tālākam darbam gadskārtējā atvaļinājumā.

Pēc iepriekšējo gadu tradicijas lasītāji saņem dubultnumuru, kurā vairāk lasāmā gara nomierināšanai nekā parasti.

Protams, ka redakcijas slēgšana uz divām nedēļām neietekmēs notikumu nepielūdzamo secību ne mūsu pašu latviešu sadzīvē un notikšanās, ne arī starptautiskā politiskā skatuvē. Mūsu rakstītā vārda bruņinieki Sidrabenes salidojumā laikā no 25. līdz 28. augustam mēģinās viesus iepriecināt ar Preses dienām. Varbūt ka mēs tur tiekamies un kopīgi izdomājam, kā labāk atbalstīt pastarīša lomā atstāto iespiesto vārdu.

Jācer, ka starptautiskā arēnā nekādi zilie brīnumi šajā mūsu atpūtas periodā neīstenosies. Droši vien kā prezidents Rēgens, tā arī viņa pretspēlētājs Andropovs tāpat turpinās krāmēties pa politiskās konfrontācijas argumentu arsenāliem.

Šonedēļ prezidents Rēgens uzklausīja savu Valsts drošības padomes locekļu ziņojumus par varbūtējo nākotnes notikumu attīstību prognozēm Eiropā, Centrālamerikā, Vidējos austrumos, Irānā, Afganistānā un karstajā Afrikā.

Rēgenam var pārmest vienu otru cilvēcisku vājībiņu, bet viņa politiskās nostājas mugurkauls nav locījies. Prezidents amerikāņu ārpolitikas īstenošanas svaru kausos tagad liek arī atgūtā militārā potenciāļa spēku. To drīz vien pienācīgi novērtēs ne tikai amerikāņu tuvākās kaimiņzemes, bet arī Eiropa un neapšaubāmi arī Pad. savienība.

Andropova psiholoģiskā kaŗa gājienā var iestāties negaidīta pārsteiguma lūzums. Tā nupat Ņujorkas pavalstī miera un atomieroču aizliegšanas apustuļu demonstrāciju pie kādas amerikāņu bruņoto spēku bazes sagaidīja jau daudz lielāks apzinīgo pilsoņu skaits ar plakātiem, kuŗos bija lasāms: Komūnistu sulaiņi, ejiet mājā! Nodevējiem nav Amerikā vietas! Demonstrējiet pie sava maizes tēva Andropova uzbrukuma raķešu bazēm!

Arī Eiropā Kremļa orķestrētās vienpusīgās atomieroču iesaldēšanas demonstrācijas radījušas pretreakciju. Nelīdz arī demonstrantu gulšanās zemē, lai tēlotu nākamā atomkaŗa līķu kaudzes. Rietumvācijā tā dēvētiem „zaļiem" pasaules lāpītājiem piekritēju skaits dilst. Vāciešu birģeri ieteic demonstrantiem doties

(Turpinājums 20. lp.)

Ūdensrozes. J. Liģera foto studija.

Atklāta Pasaules Baznīcu Apvienības Sestā Asambleja

Piedaloties apmēram 15 tūkstošiem apmeklētāju, svētdien, 24. jūlijā, Vankuverā, lielā Pacific Coliseumā, atklāja Pasaules Baznīcu Apvienības VI. asambleju. Atklāšanu izdarīja Kanadas ģenerālgubernātors Šreiers ar iespaidīgu runu par Kristus aicinājumu palīdzēt tiem, kas paši sev nespēj palīdzēt — teica bijušā Kanadas ģenerālgubernātora Vanjē (Vanier) dēls, kas vadot grūtdieņu aprūpes darbu vairākās viņa paša izveidotās palīdzības iestādēs.

Vanjē nav garīdznieks. Runātāju podiumā viņš uznāca parastā darbdienas tērpā — vamzī un džīnām līdzīgās gaišās biksēs — krasi atšķirdamies no dažādos liturģiskos tērpos atnākušiem garīdzniekiem, kas piepildīja telpas pirmās sēdvietu rindas.

Bija vērojams, ka šīs sanāksmes rīkotāji vairījušies tai piešķirt veidu, kas atgādinātu kādas konfesijas dievkalpojumu, bet tomēr būtu reliģiska rakstura sarīkojums. Bija pāris korāļi, bībeles lasījumi, kuŗu laikā uz skatuves lasīto centās uzskatāmi demonstrēt dejā, illūstrējot — iespaidīgai mūzikai skanot, pat Kristus krustā sišanu un augšāmcelšanos Lieldienu rītā.

Skatītāju domas par šāda veida sarīkojumu — iesākot sanāksmi, kas pārstāv 400 miljonus kristiešu, dalījās. Bija ļoti sajūsminātie, pārsteigtie un sarūgtinatie...

Pirms sanāksmes pie kolizeuma staigāja arī demonstranti ar plakātiem, kur bija lasāmi vārdi, kā „Pasaules Baznīcu Apvienība dod līdzekļus terroristiem, ir organizācija, kuŗā iefiltrējušies komūnisti", u.t.t. Skaļrunī runāja mācītājs Makintairs, kas kādreiz bija samērā populāras organizācijas — Kristiešu Internacionālās apvienības — vadītājs, bija arī māc. Peislijs no Irijas u.c. Kaut gan Vankuveras laikraksti ziņoja, ka gaidāmas lielas demonstrācijas — demonstrantu skaits laikam nesasniedza vairāk kā vienu simtu. Netālu no asamblejas vietas bija uzstādītas nelielas novietnes arī dažiem citiem pasākumiem, kas asamblejā tieši nepiedalās — skautu novietnei, cīnītājiem pret abortiem, misijas darbu sekmētājiem u.t.t. Viens galds, kuŗā dalīja arī Daugavas Vanagu Kanadā no jauna iespiesto brošūru — Šīs drupas apsūdz — bija arī no Latvijas izķļuvušam baptistu mācītājam J. Šmitam, kas dzīvo Vankuveras tuvumā. Diemžēl, šī novietne ir nomaļā vietā, kur nevar sagaidīt daudz apmeklētāju.

Asamblejas darbs sākās pirmdien, 25. jūlijā. To ievadīja Pasaules Baznīcu apvienības Centrālās komitejas prezidents (moderātors) archibīskaps E. Skots. Viņa runa bija ļoti iespaidīga. „Mana pārliecība", cita starpā teica archibīskaps Skots, „ir tā, ka visi pašreizējie kultūras strāvojumi neatbilst mūsdienu nepieciešamībām. Mūsu laikmetu raksturo divas ideoloģijas, kas viena ar otru sacenšas — kapitālisms un komūnisms. Bet — tās abas dziļākā būtībā ir radniecīgas, jo sakņojas materiālismā. Abas rūpējas par materiāliem sasniegumiem un cilvēkus uzlūko kā ražošanas un patērēšanas vienības. Bet Radītājs mūs ir aicinājis nemeklēt dzīves jēgu un saturu atkarībā no tā, cik daudz mēs esam sasnieguši un cik daudz mums pieder, bet — atrast to mūsu attieksmēs pret Dievu, cilvēkiem un radību...kā evaņģelijā teikts, pasaulē, bet — nepiederēt pasaulei."

Skota runu pavadīja ilgstoši aplausi, bet varēja vērot, ka delegātiem, kas nāca no komūnistu valstīm, Skota norādījums, ka komūnisms neatnesīs laimes laikus cilvēcei — nepatika.

Pirmā nedēļā asamblejas darbība īpaši noritēja mazākās darba grupās, kas nāca ar ierosinājumiem, kā turpināma apvienības darbība, lai īstenotu Kristus norādījumu: „Lai visi ir viens."

Kā šo vienību īstenot?

(Turpinājums 19. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1983. GADA 13/20. AUGUSTĀ, 33/34.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Valdē — V. Plūdons, T. Kronbergs, A. Šterns. Laikraksta atbildīgais redaktors — A. Kundrats. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9, tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 1-212-994-7917. — Čikagas redakcijas vad. A. Zaube, 3353 N. Avers Avenue, Chicago, Ill. 60618. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos materiālus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 40 dol., 6 mēnešiem — 21 dol., 3 mēnešiem — 12 dol. Atsevišķa numura cena 1 dol.

Sludinājumu maksa sludinājumu daļā $5.00, tekstā $6.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1.50 par rindiņu, atkārtojot 4 reizes un vairāk 25 proc. atlaide. Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514.

MEMBER ETHNIC PRESS ASSOCIATION ONTARIO

Laikraksta apgāds patur tiesības atsevišķos gadījumos sludinājumus arī nepieņemt. Ja nodotā sludinājumā laikrakstā ieviesusies kļūda, tad šis sludinājums tiks atkārtots bez maksas. Laikraksta apgāds par kļūdaini ievietotu sludinājumu atbildīgs tikai par tādu summu, cik pēc sludinājuma likmes izmaksājusi kļūdaini iespiestā teksta telpa. Grozījumus sludinājumos var pieteikt ne vēlāk kā vienu dienu pēc sludinājuma nodošanas

(Patrick Corrigan/Toronto Star)

Kremlis izņems no apgrozības rokmūzikantus, kas līdz oktobrim nebūs apguvuši ideoloģisko tīrību.

Viktors Kalniņš

Pārbēdzējs stāsta

Pazīstamais amerikāņu Makmillana apgāds nesen laida klajā angļu valodā grāmatu ar nosaukumu „Inside the Soviet Army”, ko varētu tulkot kā „Padomju armija no iekšpuses”. Tās autors ir bijušais padomju vietnieks, kas pieprasīja un ieguva Rietumos politisko patvērumu, bet Padomju savienībā aizmuguriski viņam piesprieda nāves sodu. Kāds ir viņa īstais vārds, nav zināms, viņš raksta ar segvārdu Viktors Suvorovs. Angļu ģenerālis Džons Hakets (Sir John Hackett) priekšvārdā min vēl dažas ziņas par autoru. Viktors Suvorovs nokalpojis padomju armijā piecpadsmit gadu, beidzis Frunzes militāro akadēmiju, dažus gadus bijis štāba virsnieks. Savā pirmajā grāmatā ar ironisko nosaukumu „Atbrīvotāji” Suvorovs apraksta, kā sagatavoja 1968.g. inváziju Čehoslovakijā.

Šī grāmata lielā mērā no politiskā viedokļa parāda padomju armiju. Protams, grāmatā ir daudz tāda, kas interesē vispirms militāros speciālistus: autors raksturo karaspēka struktūru, ieroču šķiras, apbruņojuma veidus, mobilizācijas plānus. Bet padomju armija ir visas padomju sabiedrības spogulis, un no šāda aspekta grāmata ir in-p šāda aspekta grāmata ir interesanta ne tikai tiem, kas pētī padomju militāro potenciāli, bet visiem, kas jebkādā veidā saskaras ar padomju sistēmu vai ir spiesti dzīvot tās diktatūrā.

Viena no pirmajām nodaļām grāmatā ir ar intriģējošo nosaukumu — „Bermudas trīsstūris”. Par tādu ikdienā sauc bīstamo Atlantijas okeana rajonu, kur mistiskā kārtā iet bojā un zūd lidmašīnas un kuģi. Šoreiz trīsstūris simboliski apzīmē trīs padomju sistēmas spēkus: partiju, armiju un čeku. Reālais katra triumvirāta dalībnieka spēks nedrīkst pārsniegt abu pārējo spēku. Ja līdzsvars zaudēts, kāda dalībnieka spēks pieaug, pārējie divi dalībnieki iejaucas, lai atjaunotu izjaukto līdzsvaru. Virs šī trīsstūra paceļas partijas politbirojs, kurā vienlīdz pārstāvēti minētie spēki. Suvorovs uzskata, ja partija nopietni gribēs pakļaut armiju un čeku, tai ātri norādīs īsto vietu, kā tas notika 1964.g., kad gāza Hruščovu. Šai konkrētajā gadījumā negribas pievienoties autoram: Hruščovu gāza tieši neapmierinātā partijas birokratija. Es pasvītroju — zināms līdzsvars starp minētajiem trim partiem patiešām izveidojās padomju politiskās hierarchijas galotnē.

Tālāk Suvorovs norāda, ka padomju virspavēlniecība prot mācīties no savām kļūdām. Vislielākā nelaime tomēr ir tā, ka par šīm kļūdām maksā ar savām dzīvībām un asinīm kareivji un jaunākie virsnieki.

Padomju armijas stratēģija un taktika balstās uz cietsirdīgu un pat cinisku attieksmi pret savu kareivju dzīvībām. Autors salīdzina padomju armijas taktiku ar mongoļu iekarotāja Čingizhana taktiku. To varētu nosaukt par izlaušanās un uzvaras taktiku ar lieliem zaudējumiem, milzīgu asinsizliešanu. Arī armijas ikdiena ir cietsirdīga un nežēlīga. Kareivjiem nav ne mazāko tiesību. Viņu eksistence ir aprobežota, stulbo un ļauno jefreitoru, seržantu un jaunāko virsnieku rokās.

Suvorovs atzīmē, ka padomju armijas apbruņojumā bez parastiem ieročiem ir vēl kāds ierocis, kāda nav nevienā citā armijā — blefs — mērķtiecīgie meli. Sistēmā, kur viss skaitās slepens, melus var sastapt jebkurā līmenī. Tie ir paredzēti armijas stratēģijā, un pastāv arī speciālā pārvalde, kas nodarbojas ar to sacerēšanu. Pēdējā nodaļā autors nosauc padomju sistēmu par labi organizētu mafiju. Tā ir verdzinājusi visas padomijas un daudzu citu valstu tautas un izveidojusi armiju, kuras uzdevums iekarot visu pārējo brīvo pasauli.

Beigās jāpiezīmē, ka no mūsu, latviešu, viedokļa skatoties, Suvorovs, liekas, apzināti pagājis garām armijas nacionālo pretrunu aspektam. Ja jau padomju armija ir sabiedrības spogulis, tad šādu svarīgu aspektu nedrīkstētu ignorēt. Ar šo problēmu pēdējā laikā nopietni nodarbojās Kalifornijas pētniecības „Rand” korporācija.

Lasītāju Vēstules

LATVIEŠI AMERIKĀ

A. Akmentiņš 16. jūlija rakstā LA dara uzmanīgu, kad jāgatavojas latviešu trimdas simtgades atzīmēšanai.

Pēc I. Wallace almanachā F. Epsteina minētajiem datiem pirmie ieceļotāji, skaitā 4 personas, ieceļojuši Amerikā 1638. gadā, tas ir laikā, kad zviedri pārvaldīja Livoniju.

Ieceļotāju skaits lielā mērā pieaudzis laikā no 1880. gada līdz 1920. gadam. Šeit ietilpst pirmā ieceļotāju grupa pēc 1905. gada revolūcijas Krievijā. Tur bija latvieši, kas bija aktīvi piedalījušies revolūcijā un izceļoja, jo baidījās no cara represijām. Ar to, pēc iedzīvotāju skaitīšanas datiem, no 1930. gada Amerikā reģistrēti 38.000 latviešu.

Otrai lielākai grupai, ko uzrāda iedzīvotāju skaitīšanas 1970. gada dati, pamatā ir 1948. gada kongresā pieņemtais pārvietoto personu akts. Ar to ieceļotāju kopskaits palielinājies uz 86.500. Šinī grupā latvieši ieceļojuši caur Austriju un Vāciju. Pa daļai ar izvietošanu vai personiskas iniciatīvas dēļ pa lielākai daļai tie koncentrējušies divos apgabalos: Ņujorka, Filadelfija, Bostona un Mičigena, Viskonsina un Kalifornija. Jāpiemin, ka Ņujorkā mājvietu atraduši 20 proc. no visiem ieceļotājiem.

Ar to, šķiet, simtgades atzīmēšana ir stipri nokavēta. Ja runā par pirmajiem ieceļotājiem, tad vajadzētu runāt par 345 gadu atceres atzīmēšanu, jo arī pirmie četri ieceļotāji bija trimdinieki, kas nevarēja samierināties ar okupācijas varu.

Par slavenākiem latviešiem amerikāņu vērtējumā minēti Edmars Mednis — šachists; Dr. Sigurds Grava — nopelni Ņujorkas pilsētas satiksmes plāna izstrādāšanā un Māra Kristberga-Culp, kuŗa 1969. gadā sācīkstēs (Powder Puff Darby) savā lidmašīnā distanci no San Diego līdz Vašingtonai sasniegusi rekorda laikā.

-ls

LATVIEŠU VALODAS SARDZĒ

Latviešu valodas druva trimdā sāk aizaugt ar nezālēm. Lai uzturētu to tīru, nezāles ir jāravē un valoda pati ir jākopj, lai nezustu tās skaidrība un bagātība. Šo mūsu tautas pastāvēšanai tik svarīgo darbu cenšas atvieglot Čikagas latviešu valodas skolotāju pulciņš, izdodot žurnālu Vēstis.

Tā saturs ir vispusīgs un mēģina kalpot dažādām vajadzībām. Ir tur nodaļa, kas iztirzā latviešu valodā ieviesušās nezāles: anglismus, krievismus, vācismus un rāda, kā no tiem atbrīvoties. Ir arī populārā „Jautājumu vācelīte”, kas dod skaidras atbildes daudziem jautātājiem viņu šaubās par pareizu latvisku izteiksmi. Pēdējā, nupat iznākušajā 10. numurā ir 31 jautājums. Vēstīs ir arī nodaļa Māja un skola ar ilggadēju latviešu valodas skolotāju apcerējumiem, kas var noderēt jaunajiem skolotājiem un vecākiem, kuŗi mājās māca saviem bērniem latviešu valodu.

Vēstis ir vienīgais žurnāls brīvajā pasaulē, kas iztirzā praktiskus latviešu valodas jautājumus, tādēļ to ieteicams abonēt ikvienam latvietim, kam rūp latviešu valoda un kas vēlas atbalstīt šo svētīgo pasākumu. Žurnāls ir lēts, 3 ASV dolari par burtnīcu vai 14 dolari par sešām burtnīcām. To var pasūtināt, rakstot uz šo adresi: Aleksis Kalniņš, 4736 N. Damen Ave., Chicago, IL, 60625, USA.

J. Popelis Toronto.

Balsis radio viļņos

KĀRLIS KRŪKLĪTIS — **TĀ TAS BIJA TOREIZ** — APCERES UN PĀRDOMAS, 635 lp., GAUJAS APGĀDS.

Grāmatas krietnais biezums lasītājam rada bijību un reizē arī bažas, kā to varēs izlasīt. Lapas tomēr šķiras ātri, saturs liekas interesants, tā ka bažas ātri pagaist.

Inženieris un preses darbinieks Kārlis Krūklītis atceras un vērtē Latvijas neatkarības gadus. Tās ir autora dzīves atmiņas, kur parasti notikumu centrā pats autors, tomēr sevi neizceļot. Viņš tikai vēro un objektīvi vērtē, dažkārt pieskaņoties arī lietām, par ko presē izvairās rakstīt un apskatīt. Tās ir autora dzīves atmiņas, iestarpinot arī citu laikmetu un to maiņu apskatus un pārdomas. Tur ir plaši apraksti par Latvijas radiofona attīstību un tās darbiniekiem, sportistiem, presi un tās darbiniekiem, skolas, studiju un kara dienesta laiku, par mācītājiem, profesoriem, rakstniekiem un politiķiem. Notikumu vieta pa lielākai daļai Rīga, bet plaši apraksti arī par Cēsīm un dažām citām vietām.

Maz būs tādu lasītāju, kas zinās, kā radās Latvijas radiofons (grāmatā uz otrā ,,o'' ir svītriņa, ko Latvijas neatkarības laikā nelietoja). Dažiem latviešu radio amatieriem radusies doma ne vien par radio viļņu izmantošanu visas Latvijas apmērā (toreiz ar primitīviem līdzekļiem), bet bija rastas iespējas skatu pārraidīšanai, no kā vēlāk radās televīzija. Radiofona darbības sākums, tā izveidošanās un nostiprināšanās, dažādu grūtību un ierobežojumu pārvarēšana, darbinieku biografijas un pienākumu apraksti, dažādie uzlabojumi raidījumos un pārraidīšanas iekārtas Latvijas neatkarības pēdējos gados ir temati, ko autors izstrādājis un aprakstījis. Biografijas ir plašas ar daudz datiem, ar personu raksturojumiem un novērtējumiem, viņu darbu, sasniegumu un izturēšanās aprakstiem. Nav slēptas arī kļūdas.

Sākumā raidītāja iekārtošanai daļas pasūtināja no Francijas, vēlāk latviešu tehniķi iemācījās tās uzlabot, piemērojot tās Latvijas apstākļiem un panākot augstu tehnisko gatavību. Latvija nevarēja atļauties iegādāties dārgos ārzemju mikrofonus, arī tos uzlaboja savās mājās.

Radiofona tehnisko darbu samērā maz ietekmējuši politiķi, kaut tādi mēģinājumi bijuši. Augstākā tehniskā vadība ar savu stingro nostāju dažus šādus mēģinājumus spējuši apturēt. Techniskais personāls daudz mācījies no rakstiem ārzemju žurnālos. Autors aprakstījis arī programmas pieteicēju vai spīkeru darbu un uzdevumus, un arī to, kas klausītāju ausīm nebija domāts.

Kā radiofona darbinieks Krūklītis ticies ar komponistiem un mūziķiem. Bruno Skulte dzīvojis sava brāļa Adolfa paēnā. Ieskaņotas un gatavotas skaņu plates kopā ar Belakorda uzņēmumu. No tā iegusušas abas puses, kā radiofons, tā uzņēmuma īpašnieks H. Rudzītis. Vēlāk plates ražotas arī Igaunijā un Somijā, bet ne Lietuvā.

Daudz rindu veltīts latviešu preses izdevumiem un tās darbiniekiem, izvērtējot arī viņu spējas, darbu un sasniegumus. Pa lielākai daļai tie ir sporta žurnālisti, kam gadās dažādi piedzīvojumi. Dažs dotos uzdevumus spēj veikt labāk, citam raksti ir vienmuļi vai sasteigti. Daži spēj rast jaunājumus, bet visiem jāmācās no laikrakstu citu nodaļu redaktoriem. Plašs apraksts veltīts izdevumam Sporta Pasaule un tās izdevējiem.

Apskatīti lielākie un ievērojamākie preses izdevumi Latvijā un to redaktori, kur pavīd daudzi pazīstami vārdi. Krūklītis nevairās izvērtēt presi Latvijas neatkarības laika pēdējos gados, kad raksti nebija interesanti, drīzāk vienmuļi. Daudzos gadījumos ,,no augšas'' nāca norādījumi, ko un kā rakstīt. Nereti no sīkumiem iztaisīja plašus rakstus, lai lasītājiem būtu iespaids, ka valdība un prezidents strādā un veic svarīgus darbus. Pieminēti redaktori A. Kundrats, K. Rabācs, Ē. Raisters, A. Strautmanis un daudzi citi mūžībā aizgājuši spalvas bruņinieki. Netrūkst arī žurnālistu piedzīvojumu un jautru brīžu. Aprakstīts kāds gadījums, kur trīs redaktori ,,iznēsā'' trīs gaišmatainas latviešu daiļavas, kam labāk patīk norvēģu ātrslidotāji nekā latviešu zēni. Dažreiz svešvalodu nepārzināšana rada pārpratumus, atkal ar norvēģu ātrslidotājiem Eiropas meistarsacīkstēs. Pēc autora domām Adolfs Plūms nav uzskatāms par latviešu sporta žurnālistu tēvu, bet par ceļa rādītāju jaunajiem žurnālistiem. Apskatītas arī jaunas un vecas idejas žurnālistikā, neizslēdzot vienmēr sastopamos ,,palagus.''

Grāmatā var atrast daudz interesantu aprakstu par Cēsu novadu un cēsiniekiem. Viens no interesantākiem tematiem ir apraksts par Cēsu mācītājiem un viņu darbību. Lauku draudzē 22 gadus darbojies mācītājs Pēteris Apkalns, bet kad ģen. J. Balodis viņu iecēlis par armijas mācītāju, viņam jāpārceļas uz Rīgu. Sākas jauna mācītāja meklēšana, ko Krūklītis plaši apraksījis. Draudzes valde par jauno mācītāju izvēlējusies māc. Ādolfu Čopu, bet tad iemaisījušies vietējais prāvests un līdzšinējais draudzes mācītājs Apkalns, kas par jauno draudzes ganu vēlējušies redzēt māc. Kristapu Hermani, kas šo vietu arī dabūjis.

Autors apraksta ne vien mācītāju uzdevumus un darbu, bet arī piedalīšanos kristībās un citos godos. Dažs draudzes gans nododas spēcīgu dzērienu baudīšanai, citam ar viltu nevar iemānīt vienu glāzīti ugunīgā stipruma. Tomēr cauri saskatāmas intrigas un vēlēšanās noteikt par draudzi, bet dažos gadījumos arī par sabiedrību. Par šādiem tematiem parasti izvairās rakstīt, to mācītāji pārrunā tikai savā starpā.

Mācītāju cīņu aprakstā autors lieto divus līdzīgus cilvēku vārdus. Viņš piemin mācītāju Čopu un dažas rindas tālāk runā par Čipu. Tikai četras lappuses tālāk atklājas, ka Čips ir mācītājs Hermanis, kā to sauc viņa draugi. Lasītājam sākumā tas nav izprotams.

Autors sajaucis vai arī lasītājs nav spējis izprast prāvestu vārdus šinī cīņu laikā. Autors 269. lp. norāda, ka prāvests Ozols bija stājies mirušā Cēsu iecirkņa prāvesta Avota vietā. Bet 286. lp. pēkšņi ,,mirušais'' prāvests Avots nostājas blakus mācītājam Hermanim viņa amatā ievešanas dievkalpojumā. ,,Tur parādījās jaunievedamais draudzes gans, nākdams blakus Cēsu iecirkņa prāvestam Kārlim Avotam'' (286). Nākamā lappuse veltīta tikai prāvestam Avotam.

Kā sporta reportieris Krūklītis plaši aprakstījis dažādu nozaru sportistus, treneļus, vieglatlētus, ziemas sportu, pat plašus spēļu aprakstus futbolā un basketbolā. Bet viņa sirds pieder Cēsu sportistiem. Cēsis bija vienīgā no 30 mazpilsētām, kas ar savu futbola vienību iekļuva virslīgā (kaut tikai uz vienu gadu), neskaitot mazliet lielākās Liepāju un Jelgavu.

Cildināti arī Cēsu novada slēpotāji, kas guvuši ievērojamus panākumus. Gribētos mazliet papildināt ziņas par ,,jauniņo puišeli Visvaldi Brodeli''. Divus gadus viņš bija mans klases biedrs Cēsu 2. pamatskolā. Astoņu gadu vecumā viņam patika slēpot pa nokalni pie Cēsu preču stacijas noliktavas. Nokalnes lejas galā cēlām Brodelim sniega tramplīnu, jo nobrauciens no pakalna viņam nelikās pietiekami saistīgs. Kad nokalne likās par niecīgu, gājām uz Pils parka kalniem, kur bija izveidots līdzīgs sniega tramplīns. Lēkšanu ar slēpēm mēģināja arī daži citi zēni, bet likās, ka tikai Visvaldim nebija bail ne no ātruma, ne lēkšanas tāluma. Visvaldis Brodelis mira ļoti jauns, ap 20 gadu vecumā.

No citiem grāmatā aprakstītiem notikumiem jāatzīmē skolnieku sacelšanās technikumā un visas klases izslēgšana no skolas. Skolnieki apmeklē avīžu redakcijas, laikraksti plaši to apraksta, un pēc laika tie atkal mācās klasē. Lietpratīgs un plašs apraksts ir par kara klausības laiku.

Liktenīgs ir izbraukums Meža dienās, kur viņš iepazīstas ar savu nākamo mūža biedri. Aprakstīta dzīve pilsētās un uz laukiem, skolas laiki, strādāšana par vezumnieku telefona līnijā.

Autoram ir labs rakstīšanas stils, kaut dažreiz liekas, dažas pārdomas ir par garām. Viņš izveidojis savus teikumu uzbūves veidus, kas liekas neparasti. ,,Necilie akordi laiku pa laikam iesīcas manis paša atmiņās'' (110). ,,Pārcilājot to dienu atmiņu metus...'' (130). ,,Slidināšanās pa uz Brenguļu dīķa ar kāju pēdām piestiprinātiem koka klucīšiem.'' (283). Šis teikums neliekas izdevies, kaut saprotama autora izteiktā doma. ,,Šīs nozares (sporta) reportieri bija veidojušies katrs pēc sava paša grebtas liestes'' (376)

Autors lieto noriseņu pastiprinājumus, kā ,,gaidīt gaidīja'' vai ,,braucīt braucīja''. Samērā biežu lietota saliktā pagātne, kā ,,skolas un darba sols bija bijis...'' (138). Dažreiz lietotas nepareizas vai neparastas vārdu formas. Grāmatu sākumā runā par kulmašīnām, bet vēlāk parādās pareizā forma ,,kuļammašīna'', kaut visur autors runā par raidāmstaciju. Daudz redzamas formas ,,lietāt'' parastā ,,lietot'' vietā. Viņam patīk uzsvērt ,,pilnu dienu'' un ,,pilnu pusi dienas'' (365). Neparasti daudz redzams vārds ,,paša'', pašas pirmās, mūsu pašu, šādu pašu, manis paša. Iezīmīga arī vārda ,,gana'' lietošana.

Lietota svītriņa virs burta ,,o'', kas pēc latviešu valodas pareizrakstības likumiem nav paredzēts, bet ko grib lietot daži valodnieki. Toties dažreiz pazudusi garumzīme burtam ,,i''. Trūkst pieturas zīmju, it sevišķi tur, kur atdalāmi palīgteikumi vai paplašinātie divdabji. Tas pēdējā laikā nav nekas neparasts, šoreiz šo kļūdu ir mazāk. Dažā vietā rakstīts ,,alkochols'', citā ,,alkohols'', bet vienā vietā ,,Stockholma''. Patīkami redzēt grāmatās maz redzēto mīkstināto ,,ļ''.

Grāmatas saturs ļoti rūpīgi izstrādāts. Liekas, daudz laika un pūļu pielikts materiālu vākšanai un apstrādāšanai. Aprakstīto personu skaits ļoti liels, no tiem daudzi pazīstami brīvajā pasaulē, par citiem vēl atmiņas no Latvijas laikiem. Patīk autora atklātā valoda un objektīvais personu un darbu izvērtējums. Ar redzīgām acīm viņš vērojis Latvijas neatkarības pēdējos gadus, saskatot tur arī dažus trūkumus.

V. Irbe.

Senās kāzas

LILIJAS GLEŠKES TAUTISKS UZVEDUMS

Dziesmu svētku laikā 4. jūlijā Milvokos skatuves mākslu centrā (Performing Arts Center) notika Lilijas Gleškes seno kāzu uzvedums.

Šis interesantais darbs atspoguļo latviešu seno kāzu tradicijas gan dziesmās, gan dejās, gan arī runās. Kupls dalībnieku skaits no dažādiem ASV latviešu centriem un Toronto Kanadā bija labi saliedēts, raiti izpildot daudzās tautasdziesmas un dejas.

Sevišķi iepriecināja soliste Laimdota Gleške-Anšmite kā līgava ar skaisti izlīdzināto mecosoprāna balsi. Viņas dziedājumā jūtama laba šīs lomas izpratne un pārdzīvojums, kas saistīja klausītāju uzmanību un interesi.

Indulis Gleške kā viens no kāziniekiem arī parādīja jau labi izkopto baritona balsi. Pati izrādes vadītāja Lilija Gleške kā līdziniece jauki nodziedāja pāris tautasdziesmu melodijas. Viņas balss skan pilnvērtīgi un spoži.

No pārējiem vēl gribu minēt Kārli Mateusu kā līgavaini ar patīkamu, daudzsološu baritona balsi. No aktiešiem sevišķi izcēlās Arnolds Līgotnis kā vedējtēvs un Velta Līgotne kā vedējmāte ar spraigu spēli. Bija arī vēl citi jauki tēli mazākās lomiņās (lomās). Klavieņu pavadījumus veiksmīgi spēlēja Aija Vintere-Brugmane.

Šī izrāde ir ļoti atzīstama, lai tagadējā jaunatne un vidējā paaudze paturētu prātā seno dienu tradicijas. Arī vecākā paaudze var atcerēties tos laikus, kad brīvā Latvijā varējām netraucēti kopt savas tautas kultūrālos pasākumus. Tādejādi atzīstamas Lilijas Gleškes pūles šo uzvedumu īstenojot. Katram, kas to skatīja, tas paliks atmiņā kā jauks pagātnes tēlojums, mūsu laiku steigā sastopoties ar senatnīgi skaisto pagājušo gadu dzīvi.

Velta Delle-Grāvīte.

Informācijai par abonementa maksas kārtošanu un ievietojamiem sludinājumiem lūgums zvanīt:

466-1514

Sludinājumus laikraksta nākošajam numuram pieņem līdz pirmdienas pēcpusdienai.

Laikraksta LATVIJA AMERIKĀ atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcas nodaļās, Latviešu Namā un Centrā, kā arī spiestuvē.

VAGA 5. n-rs
iznācis
ZIŅAS UN DOMAS PAR LATVIEŠIEM
Piesūtām divus (2) iepazīšanās n-rus **par brīvu.**
Kam tādu vēl nebūtu, pieprasiet:
„Vaga'' — 164 Willowdale Ave, Willowdale, Ont. M2N 4Y6, Canada.

Jānis Širmanis

Alberta Cilpas piedzīvojumi

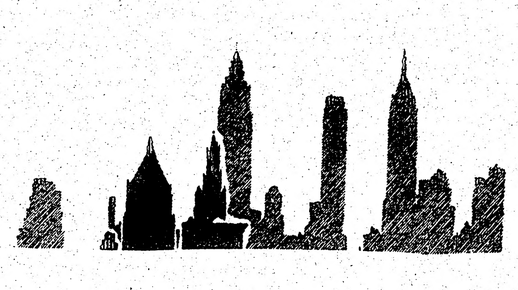

Copyright by Jānis Širmanis

(1. turpinājums)

»Kas te iznācis?« piesitās šaubas. »Pats saprotu, bet ko teiks citi? Katrā teikumā — es, es, es! Es iznācu no pazemes, es darīju tā un tā... Ar to nepietiek. Labā stāstā jābūt skaidri pateiktam, kas iznāca no pazemes, kur iznāca, kāpēc iznāca. Īsi sakot — plāna vajaga!«

Zīmulis apstājās, lai ļautu jaunajam autoram drusku ciest.

Cietu, bet ne pārāk ilgi. Baidījos, ka pietrūks laika. Kūlerta kundzes vistu mājas bēniņi man piederēja vairs tikai sešas dienas. Laika taupīšanas dēļ saīsināju ne vien ciešanas, bet atstāju arī uzrakstīto nodaļu savā vietā, jo man iekrita prātā Oskara Uailda zīmīgā fraze, ka veikls stāstnieks iesākot ar beigām, pārejot uz sākumu un nobeidzot kaut kur vidū. Lepnības dēļ nebūtu varējis pilnīgi sekot svešam paraugam, tāpēc biju priecīgs, ka mana stāsta pirmā nodaļa paķerta nevis no beigām, bet kaut kur vidū. Tvēru atkal zīmuli:

»Tagad uz sākumu!«

Pirmā doma bija — ievadam rakstīt kārtīgu biografiju, bet tad attapos, ka neesmu vēl slavens. Bez tam — īsta biografija iznāktu pārāk gara. Kam tagad vairs prieks lasīt pieci simti lapaspušu? Tie laiki sen zuduši. Nu modē pastāsts. Dažās minūtēs izlasāms.

Lai nesanīstos ar lasītājiem, nolēmu uztriept tikai dažus savas dzīves plankumus. Dažus tumšus, dažus gaišus. Kā modernajā gleznicībā.

Esmu Alberts Cilpa. Ciltskoks vecs. Tā sākumu neviens neatceras. Arī es ne. Zinu, ka šūpuļa līksti tēvs man cirtis Zilā kalna piekājē, un māte Valmierā pirkusi pirmo cepurīti. Jādomā — tas būs bijis gaišs plankums manā dzīvē. Par nelaimi — ātri izbeidzies. Tēvs gājis bojā divu vilcienu sadursmē, un māte, bērēs apsaldējusies, sekojusi tēvam uz Kluso silu, kad es vēl biju nepilnu gadu jauns. Tā īsā laikā kļuvu apaļš bārenis.

Lai vienam nebūtu garlaicīgi, labsirdīgi kaimiņi mani aizveda uz Ainažiem pie krustmātes paciemoties.

Ciemošanās tur iznāca diezgan gara. Patiesībā to nevar saukt par īstu ciemošanos, jo visu laiku biju krietni nodarbināts. Pirmajā gadā nodarbojos ar brēkšanu, otrā — mācījos staigāt un meklēju zobus. Trešajā gadā vingrinājos runas mākslā. Pēc tam sāku iepazīties ar iedzimtību.

»Glīts puika,« kaimiņiene sacīja manai krustmātei.

»Tas viņam no mātes. Iedzimts,« krustmāte paskaidroja. »Mātei arī bija lielas brūnas acis. Mati viņam no tēva. Melni. Tu zini Alberta tēvs bija dzelzceļnieks, lokomotīves kurinātājs. Nav domājams, ka tādam vīram, kas caurām dienām ar oglēm vien darbojas, varētu būt gaišmatains puika.«

Vēlāk dabūju zināt, ka man no tēva ne tikai melni mati un ērgļa deguns, bet arī citas iedzimtas īpašības.

Ja man nebija nekā prātīga ko darīt, nēsāju rokas kabatās. Kad sāku skolā iet, skolotājs gribēja mani no tādas roku auklēšanas atradināt. Lika, lai pats aizšujot sev kabatas. Aizšuvu, bet pēc tam kļuvu gauži neveikls. Nezināju, kur rokas likt.

Krustmātei mīksta sirds. Žēloja mani, kā vien mācēja. Dabūjusi zināt manas bēdas, tā tūliņ devās uz skolu un sacīja skolotājam:

»Kāpēc puiku mocīt? Lai Alberts nēsā vien rokas kabatās. Tas niķis viņam no tēva. Iedzimts. Tēvs arī tā darīja.«

Skolotājs zināja, cik grūti ar iedzimtām tieksmēm cīnīties. Piekāpās.

Tā kā tēvs bija dzelzceļnieks, tad laikam no viņa man iedzimusi arī indeve nepalikt ilgi vienā vietā. Tā tas bija zēnībā, tā vēlāk. Uzbeŗ tik ogles un brauc. Gribi vai negribi. Vienalga. Tāds lokomotīves kurinātāja dēla liktenis.

Krustmāte nebija tas cilvēks, kas gribētu mani bremzēt. Taisni otrādi. Viņa mudināt mudināja uzbērt ogles un braukt tālāk.

»Peļņā vajag iet,« krustmāte pamācīja. »Nu tev jau astoņi gadi, vari pieskatīt sivēnus, lai neizrakņā kartupeļu lauku.«

Nepretojos. Tēvs jau arī nevarēja vienā piestātnē ilgi kavēties.

Sāku ar sivēniem. Vēlāk par centīgu dienestu mani paaugstināja par govju, teļu, jēru un pat niknu bullu komandieri. Toreiz šo paaugstinājumu īsti nenovērtēju. Aiz piedzīvojumu trūkuma. Tagad saprotu, ka Kulbiņu, Dzintaru, Aizupju un Murķeļu norās pavadītie gadi bijuši manas varenības kalngals. Toreiz komandēju teļus un pat niknus bullus, vēlāk dažu labu reizi esam bijuši mainītās lomās...

Ar teļu, jēru un bullu palīdzību kļuvu patstāvīgs. Varēju nopirkt pirmo kabatas nazi un ziemas laikā, kamēr ganāmpulks kūtī, apmeklēt pirmo skolu.

Uz skolu gāju labprāt. Tik daudz puiku un meiteņu vienā vietā citur grūti sastapt. Ar puikām spēkošanās, skriešanās, sniega cietokšņu celšana, ar meitenēm — ķiķināšanās. Dažreiz grūti nācās atrast laiku grāmatās paskatīties. Bet ar visu nevaļu reizes rēķinu iemācījos tik stipri, ka vēl šodien atminu: $7 \times 7 = 49$. Un šis piemērs nav vienīgais. Nē!

Es laikam jau toreiz nojautu, ka vēlāk man gribēsies rakstīt stāstu par piedzīvojumiem Rokija kalnu alās, tāpēc neatlaidīgi pūlējos noskaidrot, kā atšķirt virsteikumu no palīgteikuma.

»Ar kommatu,« Jumtnieku Andrejs paskaidroja. Tas, pagāns, zināja gramatiku. Un labus uzskates piemērus.

Biju vienā klasē ar koku tirgotāja dēlu — Bročiņu Kārli. Jumtnieku Andrejs mūs abus izvēlējās par uzskates līdzekļiem:

»Kārli sauksim par virsteikumu, tevi — par palīgteikumu. To tev gan vajadzētu saprast.«

Jā, to labi sapratu. Bagāta tirgotāja dēls un ganu puika. Skaidrs.

»Un kurš varētu būt kommats?« es tik vēl gribēju zināt.

»Skolas apkalpotāja Jancis.«

Tā bija labi pārskatāma gramatika. Teikumi mani vairs nevarēja samulsināt, un es priecājos par savu vērīgo galvu.

Bet Bročiņu Kārlim nepatika, ka es lepojos ar vērīgu galvu, jo viņš to nevarēja atļauties. Tā kā Kārlis katrā ziņā gribēja paturēt savu virsteikuma vietu, tad viņš lepojās ar to, kas tam bija. Teica — šim mājā esot zīmuļu drāžamā mašīna.

Tas toreiz bija jaunums. Nebiju redzējis. Šaubījos par tāda nieka lietderību.

»Atnes un parādi,« uzstāju.

»Tas tev gan patiktu,« Kārlis smējās, »bet prātīgs cilvēks dārgumus glabā mājā.«

»Dārgums? Drīzāk nederīgs krāms. Laikam kaunies citiem rādīt?«

Bročiņu Kārlis nebija tāds vīrs, kas paciestu manas nievas. Viņš gribēja ar dūrēm pierādīt, cik zīmuļu asināmais vērtīgs, bet es nebiju ar dūrēm viegli pārliecināms. Saķērāmies plecos.

(Turpinājums sekos)

Latviešu ģimnazijā Minsterē vēl brīvas vietas

Jau gandrīz četri gadu desmiti apritējuši, kopš Rietumvācijas pilsētā Minsterē pēdas iemin latviešu jaunatne. Šeit atrodas vienīgā pilna laika skola brīvajā pasaulē — latviešu vidusskola, kur visas mācības mūsu tēvu valodā.

Šis liekas kā paša Dieviņa izvēlēts stūrītis latvieša dvēselei — vēl jūlija beigās smaržo liepas, pīlādža zaros krāsojas smagie ogu ķekari un smuidri debesīs ieaug bērzi. Šeit ir arī paliekamas dzīvas zīmes, kā kādreiz mazais piemiņas bērziņš, kas, mīļu roku iedēstīts, aug un kuplo. Tas sargājams un kopjams, gluži kā mūsu bērni — kā viss, kas pieder mūsu tautai.

Šodien kluss, kā atpūzdamies, stāv Internāts Rīga. Tā vien liekas, ka tas gaida atgriežamies savus priecīgos iemītniekus un jau draudzīgi māj pretī tiem, kas šeit ieradīsies pirmo reizi.

Ar šo mācību gadu skolas un internāta galvenā vadība būs viena cilvēka rokās. Tas palīdzēs vēl vairāk saturēt jauno ļaužu saimi kopā — kā lielā ģimenē. Vecāki, kas norūpējušies savus bērnus pirmo reizi „palaiž pasaulē", jau gan paši zina, cik daudz vēl jaunajiem vajaga kā padoma, tā uzmundrinājuma, lai dzīvotu diendienā pilnīgi svešā vidē. Pieredze rāda, ka vecāki, pēc tam kad bērni beiguši vietējās vidusskolas, un pirms viņi iesāk studijas vai noteiktu darbu savās patvēruma zemēs, viņiem uzdāvina vienu gadu, lai mācītos *latviešu* skolā. — Kādēļ? — Lai jaunietis vēl brīdi paliktu latviskās ģimenes lokā, *lai nostiprinātu* un paplašinātu latviskās zināšanas, it sevišķi latviešu valodu, kas ir *vienīgais* sazināšanās veids Latviešu ģimnazijā Minsterē, kur skolēni sabrauc no visas pasaules. — Arī iepazīšanās ar Eiropas kultūru, ko sevī nesam, ir vienreizējs ieguvums. Bez visa šī ieguvuma daudzas universitātes, it sevišķi ASV, tiem, kas sekmīgi beidz 13. klasi, dod ieskaites viena gada studiju apjomā.

Latviešu skola Minsterē gaida ikvienu latviešu jaunieti, tiklīdz viņš spēj dzīvot prom no savas ģimenes — jo ilgāk saviem bērniem ļausim dzert no latvisko bagātību avota, jo dziļākas kļūs viņu zināšanas, jo ciešāk viņi turēsies pie savas tautas, jo drošāku soli spers nākotnē — kā latvieši.

Darīsim šodien, kas zina, kāda būs rītdiena — Latviešu skolā vēl *ir* brīvas vietas! — Darīsim visu, ko spējam! — *Sūtīsim savus bērnus vienīgajā latviešu pilna laika skolā — Minsterē!*

Ilga Grava,
Ģimnazijas direktrise
un internāta vadītāja.

Dr. E. Leimanis

Archibīskapa un profesora Kārļa Kundziņa dzīve un darbība

(Turpinājums)

Jau studiju laikā Kundziņam bija interese par zinātnisko darbu un, profesora Zēberga pamudināts, viņš atstāja universitāti ar cerībām nākotnē nodoties zinātnei, kas vēlāk arī piepildījās.

3. Mācītāja un skolotāja gadi Valmierā.

Pēc Teoloģijas fakultātes beigšanas Valmieras-Veides draudzes mācītājs Eduārds Pavasars (vēlākais prāvests), kas savu kandidāta gadu bija nokalpojis pie Kundziņa tēva Smiltenē, aicināja jauno Kundziņu nostrādāt savu kandidāta gadu Valmierā, kur toreiz skolotāju seminārā vakanta bijusi arī ticības mācības skolotāja vieta. Kundziņam šāds aicinājums bija pa prātam, un tā viņš pārcēlās no Tērbatas uz Valmieru. Kundziņa pirmie spredi̦ki viņu pašu nav apmierinājuši; ,,uz papīra'' tie iznākuši diezgan labi, bet tiem pietrūcis celsmes spēka. Jau kopš studiju laika Kundziņš bija licis ļoti augstas prasības Dieva vārda sludinātājiem, tādēļ darbības sākumā viņš bieži sev jautā, vai rūpīgi izstrādāts ,,spredi̦kis'' tiešām ir jau ,,Dieva vārds''? Vai spredi̦ki rakstot, viņš ir ļāvies Dieva gara iedvesmai?

Valmierā Kundziņam nācās arī dziļāk ieskatīties laikmeta, it īpaši 1905. gada revolūcijas, izraisītajās problēmās, kā neticības pieaugšanā jaunatnē, negātīvā nostājā pret baznīcu un tamlīdzīgi. Skolotāju seminārā aktuāls jautājums bijis par zinātnes un reli̦ģijas attieksmēm. Viss tas pamudināja Kundziņu studēt lielo paidagogu un pasiholo-gu darbus. Jaunatnei viņš pauda kristīgi reli̦ģisko pasaules uzskatu pretstatā materiālistiskam uzskatam, ko pauda marksisti. Tā Kundziņš paglāba daudz jauno skolotāju no materiālisma un ateisma maldiem. Kundziņa atklātā un godīgā pieeja visos jautājumos, nebaidoties arī kritizēt vienu otru savu laiku pārdzīvojušu aizspriedumu, sagādāja viņam konservātīvāko mācītāju, it sevišķi vācu mācītāju aprindās ,,modernista'' reputāciju, bet jaunatnē un domātājas intelli̦ences aprindās — piekrišanu.

Arī ticības mācības mācīšanā Kundziņš meklēja jaunu pieeju, lai ieinteresētu skolniekus mācāmās vielas izpratnē, pretēji tradicionāli dogmatiskam mācīšanas veidam, kas bieži vien izvērtās attiecīgās vielas mechaniskā iekalšanā un atprasīšanā. Tā ar laiku Kundziņš izauga par ievērojamu autoritāti reli̦ģijas un ētikas mācīšanas un jaunatnes audzināšanas jautājumos.

Valmierā Kundziņš nodibināja arī savu ģimenes dzīvi, salaulājoties 1909. gadā Tērbatā ar Ebbu Lūdi. Bet tad nāca 1914. gads ar Pirmo pasaules karu, kas satricināja mūsu tautas dzīvi līdz pašiem pamatiem. Kundziņam bez skolotāja un mācītāja darba bija jāuzņemas arī daļa pienākumu turienes Sarkanā krusta nodaļā un Kurzemes un Zemgales bēgļu aprūpes organizācijā. Latviešu bēgļu centrālkomitejas uzdevumā Kundziņš 1916. gadā apmeklēja pa visu Krieviju, līdz pat Sibirijai, izkaisītās latviešu bēgļu grupas, pulcinot tos dievkalpojumos un stiprinot tos ticībā Dievam.

4. Kundziņš kā mācībspēks Tērbatas universitātē. Kundziņa zinātniskā darbība.

1916. gada rudenī krievu valdība aizliedza Tērbatas universitātes Teoloģijas fakultātes mācībspēkiem lasīt lekcijas vācu valodā, aicinot tos pāriet uz krievu valodu kā mācību valodu. Vācu tautības profesori protestēja un atkāpās no amatiem. Sakarā ar to no jauna pacēlās tā sauktais nacionālo profesūru jautājums, par kuru bija debatēts kopš 19. gadsimta deviņdesmitiem gadiem. Sarunu rezultātā krievu valdība paredzēja divi vakances latviešu luterāņu teologiem un vienu vakanci igauņu luterāņu teologam. Teoloģijas fakultāte ievēlēja Kundziņu par docentu praktiskā teoloģijā, bet, kad vēlāk izrādījās, ka tai pašā laikā izglītības ministrs iecēlis māc. Jāni Sanderu par praktiskās teoloģijas profesoru, valdība apstiprināja Kundziņu par docentu Jaunā Derībā. Pēc 1917. gada revolūcijas visi ministra ieceltie profesori tika atlaisti un Kundziņš pārgāja no Jaunās Derības katedras uz praktiskās teoloģijas katedru. Darbs turpinājās līdz 1918. gada pavasarim, kad Tērbatu ieņēma vācu karaspēks un Teoloģijas fakultātē atkal atgriezās vācu profesori.

1917. gada jūnijā Tērbatā notika latviešu skolotāju kongress, kurā pieņēma lēmumu par Latviešu augstskolas nepieciešamību. Šo rezolūciju iesniedza šī kongresa Augstskolas sekcija, kas komplektējas no Tērbatas universitātes un Tērbatas Veterinārā institūta latviešu mācībspēkiem, starp kuriem bija arī Kundziņš.

Kad 1919. gadā organizēja Latvijas universitāti, Kundziņš kļuva vispirms par Filoloģijas un filozofijas fakultātes pagaidu dekānu, un tikai sākot ar 1920.g. februāri, kad atklāja Teoloģijas fakultāti, par šīs fakultātes docentu, un sākot ar 1921. gada aprīli par profesoru Jaunā Derībā un pirmkristīgās reli̦ģijas vēsturē. Bez tam pirmajā mācību gadā Kundziņš bija pagaidu prorektora biedrs un Latvijas universitātes satversmes komisijas priekšsēdis. Kundziņš bija vairākkārtīgs Teoloģijas fakultātes sekretārs un dekāns.

Kundziņu kā pētnieku saistījuši vairāki Jaunās Derības novadi. Šķiet, ka vistuvāk viņa sirdij bijis Jāņa evaņģelijs ar savu īpatnējo gara pasauli un problēmām. Savā doktora disertācijā ,,Topoloģiskā tradicijas viela Jāņa evaņģelijā'' (1925.g.) /vācu oriģināls Topologische Uberlieferungsstoffe im Johannes Evangelium (1925)/ viņš izmantojis šī evaņģelija vietu aprakstus, lai uz tiem pamatotu tā chronoloģisko datēšanu un satura vēsturiskuma novērtēšanu. Šī, tā sauktā, topoloģiskā metode izpelnījās ievērību starptautiskā jaunderībnieku saimē. Tā, piemēram, franču protestantu teologs Gogels (M. Goguel) apzīmēja šo Kundziņa darbu par ,,jaunu datumu johaniskās problēmas vēsturē.'' Jāņa evaņģelijam Kundziņš veltījis arī citus pētījumus, blakus minētajai disertācijai.

Otrs novads, kam Kundziņš pievērsies, ir pirmdraudžu tradicija. Pēc viņa uzskatiem pirmdraudžu ticības un dzīves izpratnei lietojamas ne tikai Apustuļu darbu grāmatas un Jaunās Derības vēstules, bet arī sinoptiskie evaņģeliji. Kundziņa darbs ,,Pirmkristietība evaņģeliju gaismā'' iznāca vācu valodā /Das Urchristentum im Lichte der Evangelien (1929)/ un 1934.g. angļu valodas tulkojumā ASV ar nosaukumu ,,Primitive Christianity in the Light of the Gospel Research''.

Treškārt, Kundziņš pievērsies Kristus personības, dzīves un mācības jautājumiem. Viņa atziņas šai nozarē sakopotas viņa grāmatā ,,Kristus'' (1931., 1939. un 1948.g.). Lietojot kritisku metodi vēsturisko avotu analizē, Kundziņš cenšas noskaidrot neapšaubāmus vēsturiskus faktus par Kristu, atstājot dogmatikai formulējumus par lielo brīnumu resp. noslēpumu, kas saistās ar dievišķā nākšanu cilvēku vidū.

Šī Kundziņa grāmata dažkārt kritizēta, jo tanī viss nobeidzoties ar krustu, un par augšāmcelšanos jādomājot lasītājam pašam. Profesors E. Šmits kā Kundziņa bijušais students aizrāda, ka šī kritika balstoties uz ievērojamā vācu teologa Rūdolfa Bultmaņa mācības, kuŗai it kā sekojis arī Kundziņš, nepareizu interpretāciju. Bultmaņa doma esot daudz izsmalcinātāka: pārmetums, ka Bultmanis neticētu Kristus augšāmcelšanai, neesot vietā; viņš ticot gan mūžīgajai dzīvošanai, un tātad arī Kristus personīgai dzīvošanai tagadnē, bet Bultmanis noliedzot brīnumu miesīgā veidā, jo tas ticīgajam neesot vajadzīgs. Tālāk prof. Šmits liecina, ka Kundziņš esot noteikti ticējis, ka Kristus ir augšāmcēlies arī miesīgi, bet ka šī ,,miesa'' bijusi citāda nekā mūsu miesa un arī citāda nekā pašam Kristum pirms Viņa nāves. Apust. Pāvils to apzīmējis par ,,debesu miesu'' (1. kor.v. 15:39).

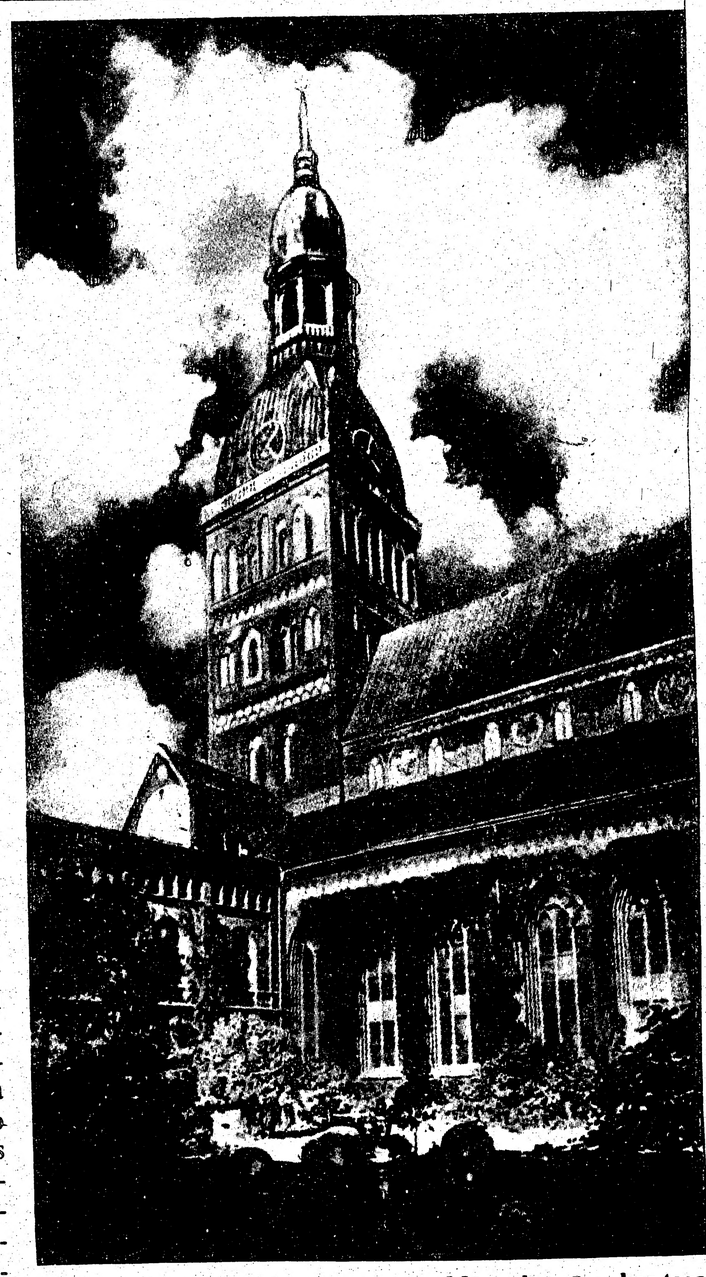

Archibīskapa katedrāle — vēsturiskā Māras baznīca, kas tagad pārvērsta par koncertzāli.

Kundziņš bija patiesības meklētājs, kas atzina kritisku domāšanu Jaunās Derības problēmu risināšanā, bet, no otras puses, viņš bija pārliecināts, ka racionālai domāšanai ir savas robežas, aiz kuŗām tai jāatkāpjas dievišķā svētuma atklāsmes priekšā.

Kundziņš dažkārt mēģinājis izteikt netveŗamo, pārpasaulīgo, ne ar racionāliem formulējumiem, bet ar dzejas simboliem, tādejādi atstādams mums labu daļu skaistu dziesmu, kuŗās dabas skaistums un universa plašums pauž šo pārpasaulīgo, dievišķo svētumu. Tāda dziesma, piemēram, ir ,,Cik varena ir pasaul's telpā, Dievs augstais, Tava valstība (127. dziesma). Visas zināmās Kundziņa dzejas sakopotas krājumā ,,Dieva stunda'' (1970.g.). Šis krājums satur 58 dzejoļus un garīgas dziesmas, ieskaitot 10 korāļus no mūsu Dziesmu grāmatas.

Kundziņa atziņas bagātīgi sētas viņa daudzos rakstos un grāmatās, kā, piemēram, ,,Ap lielo dzīves mīklu'' (1936., 1938. un 1955.g.), ,,Laiki un likteņi'' (1952.g.), ,,Mūsu ticība (1954.g.), ,,Atmiņas'' (1966.g.) u.c.

Kundziņa kā zinātnieka un archibīskapa godināšanai un piemiņai veltīti vairāki rakstu krājumi, kā, piemēram, ,,Spiritus et Veritas'' (1953.g.), ,,Baznīca un draudze'' (1966. g.) un ,,Kalpošana garā un patiesībā'' (1978.g.)

5. Kundziņa sabiedriskā darbība.

Latvijas neatkarības laikā Kundziņa sabiedriskā darbība izpaudās galvenokārt Latvijas Bērnu palīdzības savienībā, ko viņš ar lielu mīlestību un pienākuma apziņu vadīja 20 gadu līdz tās likvidēšanai 1940. gadā, kad Sarkanā armija okupēja Latviju. Šī savienība bija Starptautiskās bērnu palīdzības savienības nodaļa, kuŗas sēdeklis bija Ženēvā. Tā rūpējās ne tikai par materiālas palīdzības sniegšanu trūcīgu vecāku bērniem, bet tā modināja bērnos un jauniešos arī garīgas intereses un centās viņus ievadīt kristīgā dzīves ceļā. Šai nolūkā tā ierīkoja bibliotēkas un lasītavas un rīkoja priekšlasījumus. Bāreņiem Rīgā ierīkoja internātu, kur tie varēja dzīvot, līdz tiem atrada audžu vecākus. Bērnu izvietošana pa ģimenēm bija jauna ideja, ko Kundziņš ierosināja un popularizēja, sekodams Somijas paraugam.

(Turpinājums sekos)

Nikolajs Seglenieks

Atgriešanās no aizsaules

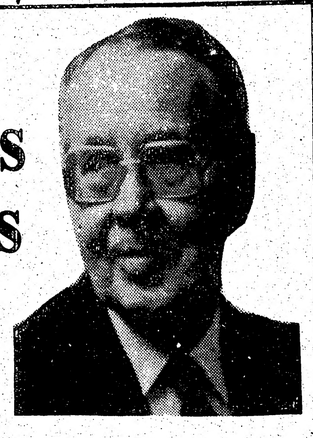

VAI IR DZĪVE PĒC DZĪVOŠANAS?

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO STOKHOLMAS

Amerikānis Dr. Raimonds Mūdijs savācis materiālus un intervijas no cilvēkiem, kas bijuši klīniski miruši, bet atsaukti vai paši atgriezušies atpakaļ dzīvē. R. Mūdija grāmata "Life after Life" iznāca 1975.gadā, tā tulkota daudzās valodās, arī zviedriski, un radīja lielu interesi visā pasaulē. Dr. R.Mūdija grāmatu aprakstījis DV Mēnešrakstā (1981.g. 6. nr.) arī J. Klīdzējs rakstā — Vai ir dzīve pēc dzīvošanas. Sveiciena redakcija sniedz saviem lasītājiem pārskatu par minēto grāmatu, izrakstus no J.Klīdzēja raksta un interesantu liecību, ko devis latvietis Indulis Raugulis, kas arī atradies ārpus sava ķermeņa. Šādi raksti izraisījuši lasītāju atmiņas un piebildumus.

Par dzīve "pēc tam" līdz šim diskutē vienīgi reliģijās. Zinātnieku stingri normētajā pasaulē šis temats bija nediskutējams kā nezinātnisks. Sveiciena 42.numurā bija raksts "Šodien zinātne, rītu — māņticība", kuŗā apskatīja straujās pārvērtēšanas mūsu zinībās.

Dr. R.Mūdijs stāsta, ka līdz grāmatas iznākšanai viņam bijušas 150 dažādas liecības no cilvēkiem, kas bijuši "tuvu nāvei". Tās sadalītas trijās grupās:

1. Pieredze no personām, kas nelaimes gadījumos vai slimībās bijuši tuvu nāvei.
2. Pieredze no personām, kas atzītas kā mirušas, bet atgriezušās dzīvē.
3. Pieredze no personām, kas pirms miršanas paspējušas pastāstīt piedzīvoto un izjusto. Tuvinieku liecības.

Dr. R. Mūdijs konstatē, ka katrs, kas bijis "miris", pārdzīvo miršanu dažādi: tas atkarīgs no viņa personības, bet visiem ir daudz līdzības. Daudzi dzird nepatīkamas dūcošas vai zvanu skaņas. Tie pārvietojas gaŗā, tumšā tunelī, kas kļūst mirdzošs. Kāds stāsta par fiziskām sāpēm, dzird ārsta balsi, kas konstatē nomiršanu. Viņš jūt, ka pametis savu fizisko ķermeni, redz sevi gulošu. Redz nesekmīgus ārstu un māsu mēģinājumus atdzīvināt mirušo ķermeni. Reizē viņš jūt, ka viņam ir ķermenis, bet cita veida. Pēkšņi viņš redz ap sevi mirušus tuviniekus un draugus, un vienu gaismas tēlu, kas, liekas, ir pilns ar labestību. Viņš jūt, ka tuvojas kādai barjērai, robežlīnijai, kas ir starp zemes dzīvi un dzīvi pēc tam. Izrādās, ka viņam ir jāatgriežas, brīdis miršanai nav vēl pienācis. Bet — ir tik labi, ka ir vēlēšanās palikt tur, kur atrodas. Ir intensīva laimes, miera un mīlestības izjūta. Viņš atkal ieiet savā fiziskajā ķermenī.

Ir interesanti atzīmēt, ka pēc tam, atgriežoties dzīvē, stāstot savus pārdzīvojumus tuviniekiem vai ārstiem — stāstu neviens nav nopietni novērtējis. Šie stāsti atzīti par murgiem. Klausītāji bija skeptiski, neticīgi, pat zobgalīgi. Visi stāstītāji pēc tam nolēmuši klusēt, nevienam neko nestāstīt. Visi, kas atgriezušies, liecina, ka notikums ir ar tādu dimensiju, ka atstājis iespaidu visai turpmākai zemes dzīvei.

Turpināsim no J.Klīdzēja raksta, kuŗā ievietoti labi tulkojumi no Dr. Raimonda Mūdija grāmatas:

Agrākos gados par to iedrošinājušies stāstīt tikai dažiem tuviniekiem, jo tādus stāstus profesionālie ļaudis — ārsti, psīchiatri, psīchologi un arī mācītāji un priesteŗi uzskatīja par slima cilvēka halucinācijām, dīvainiem murgiem, t.i. muļķībām, kam nav pievēršama vērība. Ja kāds savus stāstus atkārtoja, to sāka dēvēt traku, gaisā parautu. Tāds bija agrāko gadu sabiedrības, medicīnas, zinātnes un arī baznīcas viedoklis: ir vērts runāt un pētīt tikai to, kas taustāms, faktos bazēts un ko zinātniski var pierādīt.

Agrā rītā 1943.g.20. decembrī 20 g.v. kaŗavīrs Džordžs Ričijs sabruka rentgena aparāta priekšā Armijas slimnīcā, Abilēnā, Teksasā. Viņu aizrāva atsevišķā akūto slimību istabā ar diagnozi — akūtais, divkāršais plaušu karsonis. 24 stundas vēlāk nodaļas slimo kopējs atrada Ričiju acīm redzot mirušu: viņš vairs neelpoja, pulss klusēja, nebija asinsspiedīena. Dežūrējošais ārsts pārbaudīja un atzina to pašu: Ričijs ir miris, un deva rīkojumu slimnieku kopējam sagatavot līķi pārvešanai uz morgu, tiklīdz tas būs beidzis darbus nodaļā. Kopējs pārvilka segu pār Ričija seju un iztaisnoja rokas uz segas.

Kādas deviņas minūtes vēlāk slimnieku kopējs atgriezās un pamanīja, ka mirušā kaŗavīra roka it kā kustētos. Viņš pasauca ārstu, kas, pārbaudījis dzīvības zīmes, atkal atzina, ka Ričijs miris. Pret visu militāro padotības kārtību, kopējs ieteica ārstam izdarīt adrenalīna iešļircinājumu Ričijam tieši sirdī. Par pārsteigumu kopējam, ārsts, kaut bija jau divas reizes atzinis Ričiju mirušu, to izdarīja. Ričija sirds atsāka savus lēnos, bet ritmiskos sitienus. Ziemas svētku vakarā Ričijs atguva samaņu un jau divās nedeļās atstāja gultu.

Kad Ričijs bija atguvis samaņu, viņš sāka atcerēties, ka trīs dienas iepriekš bija stāvējis blakus šai pašai gultai un skatījies uz kādu augumu, kam ar palagu pārvilkta seja. Sevi gultā vairs neredzēdams un nepazīdams, viņš izmisīgi skrējis un meklējis sevi pa visu slimnīcu. Tad viņš bijis milzīgi ātrā ceļojumā pa lielu daļu Amerikas un redzējis pazīstamas ainavas un vietas. Tas bija ildzis nenosakāmu laiku. Viņš atgriezies un iesteidzies savā slimnīcas istabā un pazinis, ka nekustīgais ar pārsegto seju ir viņš pats, jo pazinis gredzenu kreisās rokas pirkstā ar mazu zelta pūcīti uz melna pamata.

Tā Ričijs kādu laiku bija skatījies uz savu mirušo augumu. Tad gaisma mainījusies un viss kļuvis gaišāks. Istabā ienākusi kāda gaismas būte, un ar to izmainījusies visa izjūta par telpu un laiku. Ričijs redzējis dzīvas ainavas ap sevi un visu skaidri un sīkumos no savas pagājušās dzīves. Šī gaismas būtes ienākšana nesusi Ričiju vēl tālākā steidzīgā ceļojumā, kas bijis pildīts ar gaišu labsajūtu. No tā viņš atgriezies sāpju sajūtā plaušās, kad adrenalīna šoks sirdi iedzina atpakaļ lēnajā, bet ritmiskajā darbā. Pēc tam Ričijs iekrita nesamaņā līdz Ziemas svētku otrai dienai.

Atveseļojies Džordžs Ričijs mēģināja stāstīt ārstiem un māsām par savu neparasto pārdzīvojumu, bet viņam neticēja. "Atpūties tagad. Tev vajadzīgs miers. Centies daudz nerunāt." Tā Ričijs apklusa un par to vairs nerunāja. Vēlāk viņš studēja un ieguva medicīnas doktora un psīchiatra gradu.

Kāds jauns cilvēks, kas bija pusmiris, kad viņa auto bija sadragāts, stāsta tā:

"Cilvēki steidzās no visām pusēm ap manu sadauzīto auto. Es redzēju viņus visus, jo stāvēju visa vidū tādā kā šaurā ejā. Viņi bija man gluži klāt, bet mani neredzēja. Gribēju paiet malā, bet tie izgāja man cauri."

Kāds cits stāstījums:

"Jutu, ka no manis iziet un paceļas mana būtība, mans gars, vai saucat to kā gribat. Tas viss iziet caur manu galvu un paceļas. Nav nekādu sāpju, ir tikai sajūta, ka esmu izcēlies no savas miesas. Manai jaunajai būtei bija kaut kāds apveids, bet tas nebija fiziskais. Likās, ka tas būtu tādi kā viļņi vai tamlīdzīgs. It kā tas būtu ar kaut ko pielādēts, ja tā varētu teikt. Likās, it kā tas būtu tādā kā griešanās kustībā, bez noteikta apveida vai malām, bet it kā kaut kas, kas to satur kopā. Manai būtei nebija fizisku īpašību, bet man tas ir jāraksturo fiziskos terminos. Es to varētu aprakstīt daudz veidos, daudz dažādos vārdos, bet neviens no tiem nebūtu īstais, jo to ir grūti izstāstīt."

Tanīs brīžos, kad šie mirstošie "izgājuši" no savas miesas, vairums vēstī, ka viņi nedzirdējuši balsis vai citu cilvēku skaņas, bet uztvēruši citu domas tieši. Tā kāda pusmūža sieviete par savu miršanas pieredzi stāsta:

"Es varēju redzēt visus cilvēkus ap sevi un varēju saprast, ko viņi saka. Nedzirdēju viņu balsi, kā es dzirdu tagad jūs, kad man vaicājat. Tas, ko viņi domā, bija vairāk līdzīgs pēkšņai, tūlītējai zināšanai. Es to zināju jau tanī sekundē, kad viņi atvēra mutes, lai runātu."

Vispārsteidzošākā un gandrīz visiem mirējiem patīkamākā pieredze ir bijusi satikšanās ar Gaismas būti. Sākumā šī gaisma nāk kā caur mijkrēsli, bet tad ātri kļust gaišāka un sasniedz virs zemes neredzētu spožumu. Lai gan šī gaisma ir neaprakstāmā spožumā, tā netraucē neviena redzētāja acis, ne arī spēju redzēt visu, kas notiek visapkārt, varbūt tāpēc, ka viņiem nav fizisko acu, ko var apžilbināt.

Neviens no intervētājiem neizteica ne mazākās šaubas, ka tā bija Gaismas būte. Ne tikai to vien, bet arī to, ka šī būte noteikti ir ar savu personību. Mīlestība un apskaujošs siltums, kas plūst no šīs būtes uz mirstošo, ir vārdos neizteicami. Mirstošais jūtas pilnīgi apņemts, žēlots un sargāts ar šīs būtes klātieni. Viņš jūt no tās izstarojam neatvairāmu magnētisku pievilcību. Šī būte katru pievelk neatvairāmi.

Raugot šo būti nosaukt vārdā, kristieši par to teikuši, ka tas bijis Jēzus Kristus. Žīdu ticības piederīgie to saukuši par Gaismas Eņģeli. Tie, kas nav piederējuši ne pie kādas baznīcas vai reliģijas, saukuši to par Gaismas būti.

No visiem intervētajiem saņemtas puslīdz līdzīgas atbildes, ka tiklīdz gars vai dvēsele sākusi pāriet nākamās dzīves pakāpē, šī būte sāk sazināšanos ar to. Sazināšanās nenotiek vārdos, bet tiešā, netraucētā domu un jūtu pārnešanas veidā. Tā nenotiek personas dzimtajā valodā, bet viņš šo sazināšanos saprot pilnīgi un mementā.

Kādas sievietes stāstījums:

"Īstenībā es neredzēju kādu personu šinī gaismā, un tomēr gaismai bija speciāla identitāte, noteikti bija. To redzot, man iešāvās prātā doma: "Vai tu mani mīli?" Tas nebija tieši šādā jautājuma formā, bet saturs bija tāds. Uz to Gaisma atbildēja: "Ja tu mīli mani, tad ej atpakaļ un pabeidz, ko tu savā dzīvē iesāki." Visā šinī laikā, varbūt tas bija mirklis, jo laika jēgas tur nav, es jutu, ka mani pārvarīgi ieskāva neizsakāma mīlestība un iejušanās manī."

Kāds vīrietis saka ar uzsvaru: "Nevēlējos atstāt šo būti, nevēlējos nekad būt projām no tās."

Kādēļ lielais vairums, kam ir bijusi nāves tuvuma pieredze, klusē par to un nestāsta citiem? Dažas atbildes:

Pirmā: "Es biju tikai puika, kad ļoti saslimu un gandrīz nomiru. Kad par to, ko redzēju otrā pusē, stāstīju mātei, kā es jutos un kā tur bija, viņa nepievērsa manam stāstam nekādas vērības. Kopš tā laika es turēju muti un nestāstīju vairs nevienam."

Otrā: "Pastāstīju par savu nāves pieredzi mācītājam, bet tas pateica, ka es redzējusi tādas lietas un notikumus, kādu nav. No tā laika es turēju muti."

Trešā: "Tad es biju vidusskolā un ļoti populāra meitene. Pēc tam kad pēc negadījuma ar auto tāda redzēšana man bija gadījusies, sāku stāstīt citiem. Tie, likās, klausījās ar interesi, bet vēlāk dzirdēju, ka man aiz muguras saka: "Tai smadzenes sagājušas galīgi putrā." Nolēmu: Vairs no manis nedzirdēsit ne skaņas par to."

Šo gadījumu pētnieks Dr. Raimonds Mūdijs pamanījis daudzos stāstījumos, ka vēl ir cits iemesls, kādēļ cilvēkiem gandrīz neiespējams par to runāt. Viņi jūt, ka viņu pieredze ir tik grūti izstāstāma, ka parastajā cilvēku valodā nav īsto vārdu, ar ko to raksturot. Tā ir tik atšķirīga no parastās cilvēka eksistences un uztveres spējām, ka ir neauglīgi par to sākt stāstīt un izskaidrot.

Visi, kas to pieredzējuši, atzīst, ka šī dažu minūšu kavēšanās viņā pusē pilnīgi pārmainījusi it visu viņu dzīvē, domās un ticībā. Tie atzīst, ka viņu dzīves kvalitāte uzlabota, ar šo pieredzi dzīve paplašināta un padziļināta.

Kāds vērtē savu pieredzi attiecē pret vēlāko dzīvošanu: "Man ir tāda sajūta, ka pēc tā notikuma esmu pildīts ar jaunu garu. Kopš tā laika vairāki man teikuši, ka tiem liekoties, man esot nomierinātājs iespaids uz viņiem ikreiz, kad tie par kaut ko bijuši ļoti satraukti vai nelaimīgi. Tagad esmu daudz vairāk spējīga iejusties un saprast citus cilvēkus, daudz ātrāk aptveŗu, kas viņos notiek. Varu lasīt viņu sejās, ka viņiem vajadzīga palīdzība, un zinu, kādai tai jābūt."

Vai kāda cita domas par nāvi, savu un citu: "Bez kādām šaubām es tagad zinu, ka arī pēc nāves ir jauna — cita dzīve. Man vairs nav baiļu mirt. Daži cilvēki, ko es pazīstu, ir baiļu pilni, nobijušies pat domāt vai runāt par nāvi. Es vienmēr smaidu sevī, kad dzirdu cilvēkus šaubāmies par pēcnāves dzīvi. Viņi saka: "Kad tu esi miris, tu esi beigts un izputējis". Tad es domāju pie sevis: Viņi nezina nekā."

Šīgada 19. maijā pēcpusdienā pie Venitas un Nikolaja Seglenieķiem ciemos bija no ASV ieradies tautietis inženieris Indulis Raugulis, kas kādā brīdī pāršķirstīja žurnāla Sveiciens lappuses un uzšķīra rakstu Nr. 38 — Es atceros savas agrākās dzīves. Tā N. Seglenieks ieminējās par Dr.R.Mūdija

(Turpinājums 15. lp.)

Vanagu Kārlis

Trimdinieka piezīmes 91

Noticis tas, no kā baidījāmies (sk. 1982.g. Piezīmes nr. 19): mūsu nedraugs, mūsu laika lielākais karjērists Heinrichs Kisingers beidzot tomēr iespraucies ASV prezidenta padomniekos! Prezidents viņu, notitulējis par ,,leģendāru personu'', pieaicinājis atrisināt polītiskos samezglojumus Centrālamerikā. Frankam Kapelim (,,The Review'', 1974.g. 23.3. izdevumā) bija ziņas, ka šī ,,leģendārā persona'' kara laikā bijusi KGB aģents. Viņam piešķīra Nobela prēmiju par tādu sadiegtu miera līgumu ar Hanoju, kas Ziemeļkorejai deva iespēju paņemt Saigonu! Heinrichs pakalpojis abām pusēm.

Niksona tuvākais līdzstrādnieks Ērlichmans savā grāmatā atklāj, ka Niksons 1971.g. vēlējies, lai Kisingers, kam ,,zem intelektuālās gudrības maskas ir dziņa pēc personiskas popularitātes'', meklē psīchiatra palīdzību! Kad prezidents Rēgens, amatu uzņemoties, nodeklarēja pret Kremli stingro stāju, Kisingers, kas izauklēja šo detanti ar maskaviešiem, sagādāja polītisku sensāciju, pēkšņi apsviedies komūnistu apkarotāju pusē, kas tagad beidzot viņam atmaksājas. Pēdējos mēnešos viņš pa aizkulisēm sludināja, ka tikai Rēgena un Andropova ,,privātais dialogs'' spēs atslogot pašreizējo starptautisko saspīlējumu.

* * *

Kisingera atgriešanās Baltā nama padomniekos mums nozīmē polītiskā klimata maiņu, jo viņa nemainīgais ieskats (to viņš iepotējis arī saviem ielikteņiem Ārlietu ministrijā), ka pastāvošais Baltijas valstu stāvoklis kā lielās Krievijas sastāvdaļa nodrošina mieru Austrumeiropā! Viņa ietekmē ASV parakstīja Helsinku nolīgumu, kas garantēja Baltijas valstu status quo PSRS okupācijā, bez kādas formālas atrunas! Nu mums būs vēl grūtāk pārliecināt augstos kungus par mūsu tautas sāpēm un ilgām! Būs jāpiestrādā dedzīgāk un ar spītīgu uzbāzību. ,,Kur mīt tas spēks, kas pacels mūs? Vai neziniet — tie esat jūs!'' (Andrejs Eglītis).

* * *

Aprīlī pirmo reizi pēc 23 gadiem Kremļa kungi atļāva Lietuvas 4 bīskapiem atkal apmeklēt Romu, kur bīskaps Luidas Pavilonis ielūdza (protams, ar Kremļa atļauju!) pāvestu Jāni Paulu II nākamā gada martā apmeklēt Lietuvu, kad tur atzīmēs Lietuvas patrona Sv. Kazimira 500. nāves dienu. 1984.g. paiet arī 600 gadi Lietuvas un Polijas federācijas piemiņai. Pastāv ieskats, ka pāvests jau 1979. g. iecēlis Viļņas archibīskapu Julijonu Stepanoviču, kas 22 gadus atrodas režīma uzliktā ,,mājas arestā'', par kardinālu, bet slepenībā, jo tas noticis bez Maskavas piekrišanas. Tā kā Lietuvā nacionālisms cieši saaudies ar katolicismu (70 proc. laulību joprojām notiek baznīcās, tāpat 90 proc. jaundzimušo tiek kristīti), tā ir nemierīgākā no krievu sagrābtajām Baltijas valstīm.

Ja Kremļa satelitā Polijā pāvesta apmeklējums nekādu zemestrīci neizraisīja (ģen. Jaruzeļskis par ,,labi izkārtoto'' pontifa uzņemšanu saņēma Ļeņina ordeni!), tad čekas terrora pārvaldītajā Lietuvā katra ņurdēšana tiks apspiesta. Jāzīlē, kas īsti slēpjas aiz sarkanā režīma sagaidāmās pieļāvības pāvestam apmeklēt ,,padomju republiku'', kur reliģija skaitās tautas inde — opijs un tādēļ apkarojama. Bet ne jau pirmo reizi Kremlis komūnisma interesēs pasaules apmuļķošanai upurē savus ideoloģiskos principus. Ka no pāvesta ,,padomju zemes'' apmeklējuma Kremlis plāno izsist lielu propagandu, pierādīja evaņģelista Billija Grēma ciemu dienas ,,ticīgajā Krievzemē!''

Bet kā ar mums, kad pa visu pasauli tiks izkliegts, cik pēc 1940.g. ,,sociālām revolūcijām'' un ,,buržujisko kliķu ,,vienlaicīgās padzīšanas'' baltiešiem ir laimīga dzīve Dzintarjūras piekrastē? ASV valdība šo sātanisko Kremļa gājienu pat kritizēt nevar, jo ASV Helsinkos atzina Lietuvu par PSRS faktisku sastāvdaļu, turklāt ASV ar Vatikānu nepastāv diplomātisku sakaru, nedz ASV ir sūtnis Vatikānā, nedz Vatikānam nuncijs Vašingtonā.

* * *

Rīgas čomiņu ruperam ,,Atbalsij'' ir interesanta teorija, kālab tādas latviešu trimdas nemaz vairs neesot: rietumos gan dzīvojot vairāk nekā 100.000 latviešu, taču to, kas ,,dažādu apstākļu dēļ'' 2. Pasaules kara laikā pameta savu dzimteni, tagad esot mazākumā, bet vairākums ārzemju latviešu esot emigrantu (resp. trimdinieku) pēcteči. Tāpēc 1983. gadā vairs nevarot runāt par ,,latviešu emigrāciju'', bet gan tikai par ,,ārzemēs dzīvojošiem latviešiem!''

Lai kā viņi mūs sauktu, viņi ir gaužām norūpējušies par trimdas sīkstumu, kad pat trešajā paaudzē ,,ārzemes latviešos'' valda naids pret viņu tēvtēvu zemes apspiedējiem! To tik atklāti Kultūrsakaru komitejas šī gada kongresā taču pateica Karoga redaktors A. Vējāns, noliecinādams, ka ,,sakaru nodibināšanā ar tautu ārzemēs nākas strādāt grūtos apstākļos, jo viņā pusē ir pieaudzis intellektuālais terrors!'' Tātad čekas pakalpiņiem un trubadieŗiem mēs jau esam bīstami ,,terroristi!'' Šo godu pieņemot, paturēsim acu priekšā Andreja Eglīša mudi: ,,Mēs vēl celsimies! Sadzīs rētas, sadzīs saplosītā tēvzeme, līdz tam brīvās Latvijas karogu mēs nezaudēsim!''

Nometnē garšo labāk nekā mājās — šādu rezolūciju pieņēma Sidrabenes mazo bērnu brokastu konferences dalībnieki. **Foto J. Liģers.**

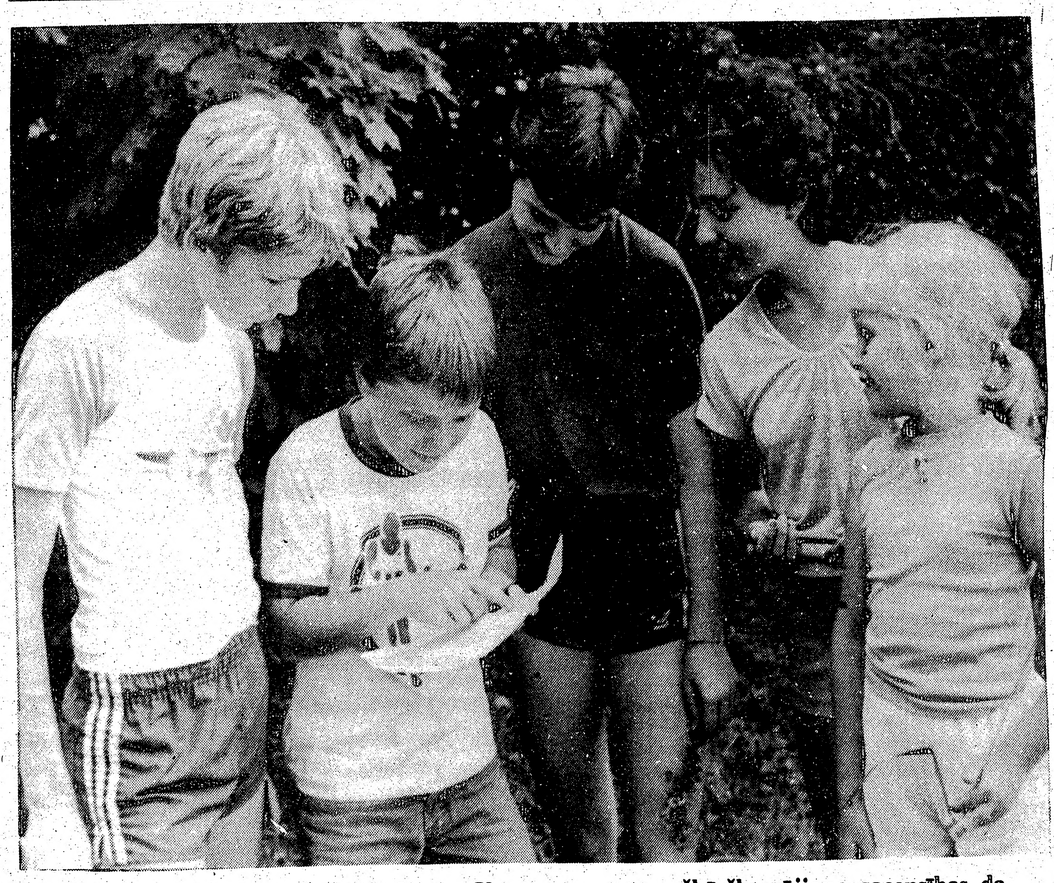

,,Vai mēs būtu nomaldījušies?'' — Vasaras nometnes šķēršļu gājiena sacensības dalībnieki: no kr. — Daniels Grīnbergs, Arnis Kalniņš, Kristīne Gustava, Lija Ragovska un Indra Liepiņa. **Foto J. Liģers.**

Gadi aiztecējuši, bet jauniešiem pludmalē tie paši vecie labie prieki. **Foto J. Liģers.**

TORONTO ZIŅAS

● Vanadžu rīkotais Draudzības saiets Sidrabenē Briežu īpašumā 27. augustā pl. 15. Laipni aicinātas visas vanadzes un vanagi ar ģimenēm. Ņemami līdz groziņi. Par stiprākiem paēdieniem un padzērieniem lūdz mazus ziedojumus. Jautri priekšnesumi, kopīgas dziesmas, stāsti. Sadraudzīgi pavadītas stundas jaukā dabā palīdzēs mums atjaunot garīgos un fiziskos spēkus nākamai darba sezonai.

● Preses dienās Sidrabenē 27. augustā pl. 19.30 bez jau agrāk minētiem piedalīsies arī latviešu skola Hamiltonā ar saviem priekšnesumiem, kuŗus sniegs ģimnazijas absolventi. Programmu sagatavojusi Natalija Tuklere ar absolventiem Andu un Laumu Adleri, Lolandu Bērziņu un Ernestu Magricu.

● Latviešu katoļu vienības lauku īpašuma Mežciema pārvaldes rīkotā tradicionālā Rudzupuķu balle pulcināja ap 200 apmeklētāju, spēlējot E. Zakuļa deju kapellai un atskaņojot arī skaņu lenšu mūziku. Apmeklētājus ar solo dziesmām iepriecināja viešņa no Austrālijas soprāns Erika Ābele orķestŗa pavadījumā. Jaunieši bija iestudējuši pašu sarakstīto komisko skeču par Mežciema valdes sēdi Andŗa Šmita vadībā. Tēlotājos bija Jānis Niedra, kas tēloja pārvaldes priekšnieku Tadeušu Puisānu, Sandra Dzirnekle, Aldis un Rolands Grants, Pēteris Pļavinskis, Mārtiņš Pērkons un Margareta Lesperance. Mežciema dāmas bija saposušas bagātu azaidu ar atspirdzinājumiem. Kopējas dziesmas dziedāja Andŗa Šmita akordeona pavadījumā. Sarīkojumā atzīmēja arī divas dzimšanas dienas: Jānim Niedram apritēja 25. gadskārta un Mērija Bērziņa kļuva 17 gadu veca. Otrās dienas rītā dievkalpojumu pie Krusta vadīja kapucinu tēvs Jānis no Montrealas. Mežciema sezonas nobeiguma sarīkojums 8. oktobrī ar balli un groziņu vakaru. Pirms tam rudens darbu talka.

● Toronto 30. jūlijā pēkšņi ar sirdstrieku miris Alfreds Leja, dzimis 1913. gada 30. maijā Vecaucē. Beidzis Rīgas technikumu, strādājis pie transformātoru izbūves Ķeguma spēkstacijā. Kanadā strādājis savā arodā Hydro uzņēmumā. Bijis Sv. Andreja draudzes ilggadējs padomes loceklis un 15 gadus padomes priekšnieka vietnieks. Aizgājēju no Sv. Andreja draudzes baznīcas uz Mount Pleasant krematoriju 3. augustā izvadīja mācītājs J. Cālītis. Nelaiķis atstāj dzīvesviedri Almu, meitas Dainu un Skaidrīti, znotu Meuse ar mazdēlu Aleksandru un dēlu Andri. Atvadvārdus dievnamā teica draudzes priekšnieks Uldis Ķiesners, bet krematorijā sidrabeniešu vārdā atvadījās Juris Tērauds. No Toronto latviešu biedrības un inženieŗu un tehniķu kopas atvadvārdus teica Arvīds Arājs. Draudzes dāmu komiteja bēŗu mielastu bija rīkojusi baznīcas zālē.

● Toronto latviešu pensionāru apvienības darbinieku izbraukums 17. augustā pl.8.45 no Gray Coach Terminal, platforma 19 (Dundas un Elizabeth St.). Vēl dažas brīvas vietas divos autobusos. Pieteikšanās, zvanot: 233-3064. Austrumu draudzē māc. A. Briedis kristījis Kevinu Daglasu Viljamu Smyth, Daglasa un Ingridas, dzim. Zariņas, dēlu.

Simtgadniece

Nereti gadās, ka arī latvieši svešumā piedzīvo lielu vecumu, sasniedzot pat 100 gadu. Nesen simtgadnieču vidū ierindojās arī Toronto Sv. Jāņa draudzes locekle Marija Sērmule, kam 22. jūlijā apritēja simt mūža gadu. Savu simtgadi viņa atzīmēja dienu vēlāk meitas Edītes Rubenes mājā Toronto, kur bija ieradušies arī tuvinieki no citurienes. No jubilāres trim meitām bija klāt divas —Aina Beitiņa bija ieradusies no ASV. Simtgadniecei ir arī četri mazbērni, no kuŗiem klāt bija trīs, un no trim mazmazbērniem — divi. Dievvārdus teica draudzes mācītājs I. Gaide. Apsveikumu bija sūtījis arī Kanadas premjērs Trudo un Ontario provinces premjērs Viljams Dēviss, tāpat provinces gubernātors.

V. S.

Svētki Saulaines nometnē

Tradicionālos Saulaines sporta un bērnu svētkus ievadīja ar karogu uzvilkšanu komandantes Renates Pogules-Wust vadībā un sekojošo māc. Ivara Gaides lūgšanu. Sekmju vēlējumu sporta sacensībās mājiniekiem un viesiem veltīja Saulaines pārvaldes priekšn. A. Brencis. Saulaines un Sidrabenes nometņu dalībnieki, kā arī mazie Putnu salas nometņotāji piedalījās skriešanas, tāllēkšanas, trīssoļu, augstlēkšanā un lodes grūšanas sacensībās. Tās bija iedalītas mazo un trīs lielāko nometņotāju grupās. Pēc sīvām cīņām iepriekšējo gadu uzvarētājiem saulainiešiem šoreiz nācās kapitulēt sidrabeniešiem (128:160).

Saulaines 32. nometnes ugunskuru aizdedzināja Sv. Jāņa draudzes priekšn. Jānis Koncis, aicinot nometņotājus neaizmirst latviešu valodu un Latviju. Ugunskura programmu, kas mainījās ar uzvedumiem, dziesmām un saucieniem, vadīja R. Pogule-Wust. Ar uzvedumiem piedalījās arī viesi sidrabenieši. Ap 250 ugunskura ciemiņu atvadījās, sadevušies rokās, ar dziesmu Daugav's abas malas un māc. I. Gaides lūgšanu.

Deju vakarā ar J. Girgensona skaņu lenšu mūziku vecākie nometņotāji ar ciemiņiem baudīja deju priekus.

Svētdienas programmu ievadīja ar karogu uzvilkšanu. Saulaines lielā zvana skaņas aicināja pulcēties uz dievkalpojumu. Liturģiju un lūgšanu vadīja draudzes māc. Ivars Gaide. Svētrunu teica jaunais teoloģijas students Aldis Elberts. Dziedāja Saulaines nometnes koris Brigitas Alkas vadībā.

Priekšnesumu daļā skatītāji priecājās par Saulaines nometņotāju vingrotājiem Z. Pērkona vadībā. Arī ,,mazie'' putniņi'' Elgas Krastas-Ozoliņas vadībā rādīja māku vingrojumos. Dziedāja nometnes koris ar vad. Vilmu Vītolu. Viņa un Anda Matušēvica vadīja klasiskās mūzikas priekšnesumus. Saulainieši cēla arī piramidu (Z. Pērkons). Tautas dejas vadīja Ruta Lauze. Sidrabenes ciemiņi iepriecināja ar dziesmu Astridas Kalnas vadībā.

Ar aplausiem sveica pārvaldes priekšn. A. Brenča vēsti par LNAK 500 dol. velti Saulaines nometnes atbalstam.

Vēlāk upes krastmalā risinājās nodarbības Benitas Tiltiņas vadībā. ,,Laimes aku'' vadīja Inese Semenova, ,,Maisā skriešanu'' — Aldona Sproģe, ,,Skriešanu ar olu'' — A. Villers, ,,Makšķerniekus'' — P. Zaretoks, ,,Veiklo roku'' — Klāvs Zichmanis, ,,Kreļļu vēršanu'' — Lonija Zvaigznīte, ,,Pakavu mešanu'' — V. Malējs, ,,Apļu mešanu'' — J. Zvaigznīte, ,,Krupīšu mešanu'' — Milda Villere, un ,,Auto sacīkstes'' — E.Liepiņš.

Bija pietuvojusies pavēla pēcpusdienas stunda, kad saulainieši ar ciemiņiem dedzīgi gatavojās volejbola un futbola spēļu sacensībām. Volejbola spēlē, tāpat kā iepriekšējā svētdienā — Bērnu svētkos Sidrabenē, uzvarēja turienes komanda ar 15:7, 15:10, rezultātu Astridas Kalnas vadībā (Kristīna Kampe (kapt.), Laila Ozola, P. Eglītis, M. un P. Kiršteini, E. Kampe, K. Bergmanis). Aizrautīga bija futbola spēle, kuŗā vecāki, ,,krusttēvi'' un draugi ar saucieniem un mudinājumiem skubināja ,,savējos''. Piezīmējams, ka sacensībā varēja piedalīties nometņotāji tikai līdz 12 gadu vecumam. Spraigajā un saucieniem bagātajā spēlē uzvarēja Saulaines komanda ar 4:1 (pirmajā puslaikā 1:1), (vad. Kenijs Obraiens). Uzvarētāju vārtus ieguva komandas kapt. Ģints Brencis (2), Ēriks Semenovs, un pirmos Maira Skuja, kuŗa īsi pirms spēles beigām savainoja kāju. Zaudētāju komandā vārtus guva D. Grībergs.

Abas spēles tiesāja LSAK priekšn. J. Vilmanis. Uzvarētāju apbalvošanu vadīja Saulaines sporta dzīves vad. K. Ozoliņš, bet balvas pasniedza J. Vilmanis, A. Brencis, Saulaines pārvaldes loc. O. Bernavs un Sidrabenes nometnes vad. māc. J. Cālītis, kas arī aktīvi piedalījās svētku norisu gaitā, tāpat kā Saulaines nometnes vadītājs māc. I. Gaide.

Labākā vieglatlēta godu izpelnījās Ēriks Kampe (Sidrabene), bet meitenēm Kristīne Ezergaile (Saulaine). Viņa arī ieguva labākās vieglatlētes godu Saulaines komandā līdz ar Gunti Eisleru (zēniem).

Sabiedriskā mājā bija iekārtota nometņotāju darbu skate, par ko rūpējās Inese Semenova ar pal. P. Gaidi. Tajā dominēja Annas Stradas iekārtotais nometņotāju tautisko prievīšu stends.

,,Mazo putnu salā'' skati savukārt bija iekārtojusi tās vad. Elga Krasta-Ozoliņa, ar pal. I. Villeri un Kristīni Kaņķi. Sidrabenieši ar 51 nometņotāju komandanta Juŗa Eglīša, vad. A. Kalnas un Daces Veinbergas vadībā bija ieradušies autobusā.

Svētki izskanēja svētdienas pievakarē. Svētku laikā iznāca arī nometnes izdevums ,,Saulziņas''.

O. K.

Atklāti teoloģijas kursi Sidrabenē

Svētdien, 7. augustā, Sidrabenē sākās teoloģijas kursi, kuŗus lielajā zālē atklāja LELBA evaņģelizācijas nozares vadītājs mācītājs J. Cālītis. Tehniskos paskaidrojumus deva kursu administrātors J. Pētersons. Atklāšanas aktā piedalījās arī draudžu darbinieki, tāpat dāmu komiteju aktīvās darbinieces un citi interesenti, kopskaitā ap 100. Ar rakstu bija sveicinājis archib. A. Lūsis. Divu nedēļu ilgajos kursos šogad piedalās 44 kursanti, no kuŗiem lielākais vairums nāk no ASV (25) un Kanadas (16). Pa vienam dalībniekam piedalās no Arģentīnas (Silvija Zaltz), Austrālijas (Kalvins Makfersons) un Vācijas (Klāvs Bērziņš). No sākumā 45 reģistrētiem kursantiem starplaikā viens miris — 69 g. vecais Jānis Ansklāviņš, aktīvs Vinipegas latviešu ev. lut. draudzes darbinieks. Kursos piedalās arī seši jaunie teoloģijas studenti: Ivars Osis no Saskačevanas, Edgars Liepiņš no Toronto, kas beidzis studijas Anglijā un Aldis Elberts, arī no Toronto, Silvija Zalca (Zaltz) no Arģentīnas, Edgars Petrēvics no Portlandes un Kalvins Makfersons no Austrālijas.

Kursu programma sākās 8. augustā un turpināsies līdz 20. augustam, katru dienu, ar pusdienas pārtraukumu no pl. 14—16, ar referātiem. Vakara programmā referātus varēs noklausīties arī publika. Šie ir jau otrie teoloģijas kursi ar 3 gadu programmu. Pirmie šādi kursi notika pagājušā gadā Saulainē. Kursus vada LELBA evaņģelizācijas nozares vadītājs māc. J. Cālītis. Rīcības komitejā darbojas archibīskaps A. Lūsis, mācītāji Ivars Gaide, Kārlis Kuškēvics un Arveds Celms. Administrātors Jānis Pētersons un sekretāre — Morella Vilka.

Kursos par lektoriem darbojas: prof. Jānis Rozentāls no Mineapoles Lutera semināra, kas referēs par Jauno un Veco Derību, prof. Dr. Visvaldis Klīve — par pasaules reliģijām, prof. Dr. Egils Grīslis — par kristīgās ticības pamatmācībām (Katechisms), prāvests Alberts Ozols no Ņujorkas — par homiletiku (sprediķis un tā sagatavošana), māc. K. Kuškēvics un Imants Kalniņš — par garīgo aprūpi, māc. Ivars Gaide — par svētdienas skolu un kristīgo audzināšanu, archibīskaps A. Lūsis un māc. Edgars Ķiploks — par kristīgās baznīcas pirmsākumiem Latvijā, māc. Juris Cālītis — par Vecās un Jaunās Derības rakstiem. Mācītājs Juris Ozoliņš no Zviedrijas mācīs vadīt dievkalpojumus bērniem un jauniešiem. Lektore Maija Grendze no Klīvlandes iepazīstinās ar jaunajiem ticības mācības materiāliem. Vēl piedalīsies viesis mācītājs Uldis Cepure no ASV un Dr. Tālivaldis Šmits no Vašingtonas.

Kursus atbalsta virsvaldes Rītdienas fonds, veicinot teoloģijas studentu piedalīšanos un samaksājot viņu ceļa izde-

(Turpinājums 13. lp.)

Valentīns Pāvuls

Neptūna kalps

(3. turpinājums.)

Tēvs izlaiž slaidu līkumu gar Balastdambi un Āgenskalna līci uz augšu līdz tiltiem, tad cieši gar Daugavmalu Rīgas pusē lejā uz jūru, garām pilij, muitas dārzam, Andrejostai, siļķu brāķim un tālāk — Sarkandaugavai, Mīlgrāvim un Mangaļiem līdz pašiem jūras vārtiem. Pie Daugavgrīvas griežam atkal uz augšu, jūras plašumu pasveicinot no tālienes.

Katrs kuģis, kas mūs ceļā satika, sveicināja savā kuģu valodā — trīs gariem pūtieniem. Kad Mūsējo atkal pietauvoja pie Balastdambja, tēvs uzlūdza draugus uz mājām. Ciemiņi dzēra vīnu un slavēja tēvu, kas arī pielika glāzi pie lūpām, lai gan nedzēra. Brālis palika uz kuģa, kur sanāca arī viņa draugi pabrīnīties. Ir labi, ja kāds no pašiem ir tuvumā.

Pēc svinībām nāca darbdienas. Kad pirmā sajūsma pārgāja, redzējām Mūsējā vainas un vainiņas. Katlā radās sūce, mašīna grabēja un klabēja, un tos pašus sešpadsmit zirga spēkus no viņas nevarēja izspiest.

Labākos darbus dabūja citi, stiprāki velkoņi. Lielāku plostu vai ķieģeļiem piekrauto liellaivu karavānu Lielupē Mūsējam bija grūti pavilkt. Izskriet jūrā pretim buriniekiem, lai tos ievestu ostā — Mūsējais par gausu. Kas pirmais piesteidzās, tas darbu arī dabūja. Atlika sīkie darbiņi. Un peļņas nekādas! Mūsējais grāvjiem par lielu un dziļu, jūrai par mazu. Tēvs sapņoja par jūru. Stiprākai mašīnai ar lielāku katlu nav vietas. Mūsējais jāpagarina. Kas jādara, tas jādara. Mašīnu un katlu tēvs jau bija noskatījis, gan lietotus.

„Kuģis jāpagarina vismaz par 15 pēdām, tad būs arī cits ātrums," tēvs sprieda. Rudenī Mūsējo izvilka Krumolda laivu būvētavā uz Ķīpsalas pie Zundes, pārcirta vidū pušu un pagarināja. Strādājām atkal visi. Mēs ar brāli nu jau gadu vecāki, varējām arī vairāk padarīt. Algoja pāris strādnieku, bet svētdienās nāca talkā tēva draugi un mātes radi.

Darbs ieilga. Tikai vēlā pavasarī Mūsējais pa eliņiem otru reizi ieslīdēja ūdenī. Tagad Mūsējais izskatījās pēc īsta jūras velkoņa! Tam vairs tvaiks nenāca ārā pa skursteni kā mazajām tupelēm vai ņurņikiem, kas rakņājās pa grāvju dubļiem. Mūsējam tvaiks tika atdzesināts un izšļākts pa caurumu kuģa sānos, tāpat kā pilsētas tvaikonīšiem. Trīsdesmit piecu zirgu spēka mašīna labu brīdi varēja strādāt ar pilnu jaudu, kamēr atkrita „štīme", jo katls bija drusku par mazu tik lielai mašīnai.

Lai gan enkurniekiem, lielajām rēderejām, dažiem ķieģeļu cepļiem un liellaivu īpašniekiem piederēja savi velkoņi, tomēr Mūsējam darba netrūka. Mūsējais tagad varēja izskriet jūrā līdz pat Kolkai un sagaidīt tālbraucējus, kas labi maksāja. Malkas janči no Kurzemes piekrastes vai mazie vienmastnieki, kas veda akmeņus no Vidzemes un igauņiem, bija skopi, jo viņiem pašiem nekas liels neiznāca. Lai atmaksātos, tie bija jāāķē pa divi, trīs kopā. Vismīļāk tēvs skrēja laukā vētrainā laikā, kad buriniekus viļņi draudēja izsviest krastā. Tad ar naudu neskopojās, kad tik tauva virsū un — drošībā! Tomēr krastā tika arī izmesti. Tāda burinieku izbagarēšana un izvilkšana līdz dziļiem ūdeņiem bija atbildīgs darbs. Ar pāris tādiem darbiem tēvs jau varēja nomaksāt savus parādus.

Vētrainā laikā tēvs mani līdzi neņēma, jo bērnam tādā reizē neesot vietas. Viņam bija algota komanda: mašīnists, kurinātājs un matrozis.

Mums gāja „uz augšu". Māte vairs neskaitīja gaļas gabaliņus pie galda. Ar kapeikām neskopojās, ja iekāroju kādu bombongu.

Tēvs ar Mūsējo dzīvoja pa jūru. Reiz kopā ar citiem velkoņiem pat laimējās no Kolkas sēkļa izglābt kādu lielu tvaikoni. Naudas netrūka.

Ar septiņiem gadiem sāku iet skolā. Uz Ķīpsalas skolas nebija. Vajadzēja celties pāri Zundei, lai tiktu Mārtiņa skolā. Ceļš garš, bet ceļa galā pie skolas maiznīcā varēja dabūt garšīgus Hamburgas kliņģerīšus. Pa ceļam čuguna lietuve, kur pie dzelzs vārtiem stāvēdams mācījos, kā to čugunu lej. Sadraudzējos ar vārtu sargu, kas labprāt uz maniem jautājumiem atbildēja. Bija vērts to ceļu staigāt.

Ko īsti skolā iemācījos — neatceros. Ilgi jau tā negāja. Pusotras ziemas.

III

Rīga—Kronštate

Debesu pamales dienvidpusē ducināja tāls pērkons. Tas esot kaŗš, kas nākot vienmēr tuvāk. Tik tuvu tomēr nepienāca, lai es to varētu saredzēt. Tā nu paliku neziņā, kas kaŗš īsti ir. Cilvēki no kaŗa bēga. Tilti bija braucēju pilni ziemeļu virzienā, un gar Daugavgrīvu jūrā slīdēja smagi piekrauti kuģi bez ugunīm un skaļiem atvadu svilpieniem. Sapratu, ka arī mums būs Rīga jāatstāj, jo māte kravājās pa Ķīpsalas dzīvokli, nezināma, ko ņemt līdz, ko atstāt.

Vai mēs bēgām vai braucām kaŗa kungu uzdevumā, to nesapratu. Mūsējam vajadzēja aizvilkt uz Narvu Igaunijā divmastu šoneri Roni. Manā uztverē skaistāko un ātrāko burinieku pasaulē. Kad mastos un visās rājās savilka buras, tad ar labu vēju tas varēja noskriet katru tvaikoni. Par Roņa kapteini Jēgeri runāja, ka viņš ne paša velna nebīstoties. Prasīju tēvam, kādēļ Ronis negāja jūrā bez velkoņa?

„Kaŗa likumi", tēvs nosmīnēja. Jūrā esot mīnas, un varot gadīties arī pa vācietim!

Ronis, līdz malām piekrauts, gulēja pie Balastdambja, kad Mūsējais to paņēma uz āķa. Starp mantām atradās arī mātes šujammašīna, kam gan bija jāpaliek uz klāja, jo laikam jau kravas telpas bija piekrautas ar daudz vērtīgākām mantām.

Man tolaik varēja būt tuvu pie desmit, jo māte vēlāk teica, ka esot izbraukuši 1915. gada 26. jūlijā. Viņas atmiņai un kalendāram varēja ticēt.

Balastdambi atstājām miglainā rītā pirms gaismas. Tēvs teica, ka vācietim tādā miglā būs grūtāk mūs ieraudzīt. Virs miglas saskatīju Pēteŗa baznīcas torni un spēkstacijas skursteņus, bet vēlāk Ziemeļblāzmai pabraucām garām, to vairāk sajūtot nekā redzot. Klusi paslīdēja garām Daugavgrīvas bāka un mazās bāciņas moļu galos. Bijām jūrā.

„Nu tik ies vaļā, labāk ej kajītē!" garāmejošais matrozis noteica.

„Kas ies vaļā? Vai kaŗš, vai?" — Kapteinis to dzirdēja, bet tikai nosmīnēja, vērodams debesis. Arī es pacēlu degunu augšā. Ko tumsā daudz saredzēsi? Dienvidrītos sarkana blāzma! Vai nu kaŗš vai saules lēkts. Vairāk uz dienvidiem ducināja un izšķīlās pa ugunsmēlei. Kaŗš nāca tuvāk. Pēkšņi zibens nosprakstēja gandrīz virs manas galvas, un straujš vēja brāziens sakampa Roņa zēģeles ar tādu spēku, ka nošķieba mastus gandrīz līdz ūdenim. Laikus pieķēros pie reliņa, lai nenoripotu ūdenī.

Tad tas ir „vaļā"! Lai tad iet arī! Kajītē neiešu. Vējš, drusku padomājis, sakampa Roņa buras no otras puses. Drošības pēc turējos pie masta kuģa vidū, pukodamies, ka buras vajadzēja ierēvēt. To katrs bērns varēja saprast.

(Turpinājums sekos.)

Ella Andersone

Ticēsim

Skan kokle
žēli, žēli.
Tā neskan,
bet raud.

Tā nav kokle,
bet latvju tautas
dvēsele,
kas gauži, gauži
raud.

Mēs nedrīkstam šodien
vakardienu aizmirst.

Mēs nedrīkstam aizmirst,
jo žēli raudās kokle,
rūgtas asaras lies tauta,
kamēr pasaulē verdzība
valdīs.

Bet ticēsim,
ticēsim,
ka pasaulę mūžīgi
tumsā neslīks,
ka verdzība mūžīgi
nevaldīs.

Reiz saule lēks,
sārta spoža,
un līdzi viņai
gaišā Brīve
nāks!

Tā nāks!

* * *

Fricis Dziesma

Sūna, akmens, koks

Aizvien tālāk no manis
kāpjas cilvēku loks.
Kailā skrajumā paliek
sūna, akmens un koks.

Lieku galvu uz akmens,
sūnā iegulstas plecs,
koks man paloka zaru,
it kā vientulis vecs.

Vai šo atvadu mirkli
sargāt ilgi un kam?
Rieta debesi manu
augstu vizuļojam.

Biezē vakara ēnas,
rasas miglumi līst,
kalna mugurai pāri
blāvi zvaigznāji svīst.

Apklust pēdējie putni,
slēdzas klusuma loks.
Tumsā paliek ar mani
sūna, akmens un koks.

* * *

Veronika Strēlerte

Uguns

Visur tu esi,
Mūžīgā liesma.
Akmens šķilā
Un dziļi zem zemes,

Debesī zilā,
Negaisa pulsā,
Uguns kalna
Dunoņā mulsā.

Nesāta elsās
Plosi un radi,
Dziedošā dzirksteļu
Putenī vadi.

Nesalieks tevi
Cilvēka griba,
Nicīgi noraugās
Spīdekļu ziba,

Sen pirms mums
Šo telpu tu viji,
Sen pēc mums
Vēl būsi, kā biji.

Ķīnas mūris Vankuverā

ZIŅOJUMS LA NO VANKUVERAS

Pasaules Baznīcu Apvienības VI. Asamblejas laikā iespaidīgākais baznīcu vienības demonstrējums bija dievkalpojums ar dievgaldu, kuŗā 7 dažādu konfesiju garīdznieki izdalīja Svēto vakarēdienu kādiem 3500 dievkalpojuma dalībniekiem. Dievkalpojumu vadīja Kenterberijas archibīskaps Dr. Roberts Runcī (Runcie), un tas uz daudziem atstājis aizkustinošu iespaidu.

Asamblejas pirmās divi nedēļas beidzās ar darba grupu ziņojumiem, no kuŗiem savukārt izveidoja attiecīgu komisiju iesniegumu delegātu pilnsapulcei, kas pieņems attiecīgus vēstījumus, atzinumus un deklarācijas jautājumos, kas asamblejā iztirzāti. Sākotnēji archibīskaps A. Lūsis bija iedalīts darba grupā, kuŗai bija apm. 25 dalībnieku, ieskaitot arī archibīskapu J. Matuli un Pad. savienības delegācijas vadītāju prof.Borovoju.Matulis sēdēs neieradās, bet Borovojs aizgāja jau pirmajā dienā, kad bija noklausījies archibīskapa A. Lūša runu par to, ka miers Baltijas valstīs ir miers, ko uzspiež okupācijas vara. ,,Kad grupu kopsanāksmē bija jāsniedz attiecīgais ziņojums'', ziņo archibīskaps Lūsis, ,,mūsu grupa pieņēma lēmumu, ka nesniegsim rakstveida ziņojumu, bet gatavosim nelielu demonstrāciju. Katram grupas dalībniekam, kas šai pēdējā sēdē bija klāt, izgatavoja attiecīgu plakātu ar norādījumu, no kādas baznīcas viņš nāk. Tad katram dažos teikumos bija jāpasaka, kāda problēma viņu visvairāk nodarbina, un viņa paskaidrojumu nolasīs grupas sekretāre. Tā arī izdarījām. Kad bija pienākusi mūsu grupas kārta, visi grupas dalībnieki ar saviem plakātiem sapulcējāmies uz skatuves, kur bija runātāju pults. Bijām no Indijas, Indokīnas, Afrikas, Vācijas, Anglijas, Francijas (pārstāvēja bijušais Luterāņu Federācijas ģenerālsekretārs mācītājs A. Apells). Nezinādams laikam, ap ko lieta grozās, pienāca arī Borovojs. Nolasot ziņojumu, ka es pārstāvu latviešu baznīcu eksilā, sekretāre teica, ka esmu norūpējies par savas tautas un baznīcas nākotni un gribu uz to vērst asamblejas uzmanību.

Bijām norunājuši, ka pēc mūsu domām asamblejas vadība izvairīsies no nepatīkamām problēmām un savu neapmierinātību demonstrēsim, paceļot lielu jautāšanas zīmi un nosviežot zemē savus plakātiņus.

Liekas — šī ,,mini demonstrācija'' izdevās iespaidīgi. Skanēja skaļi aplausi un tikām filmēti.

Mūsu baznīcas iesniegums, kā liekas, atkal apgulsies kādā komisijā. 1. augustā man bija ilgāka saruna ar Pas.Bazn. Apvienības ģenerālsekretāru Dr. Potteru. Jautāju: kas ir t.s. ,,programmas komisijas'' vadītājs, lai es varētu ar viņu satikties un dabūt zināt, kad un kādā veidā mūsu iesniegums tiks uzklausīts, lai man event. būtu iespēja paskaidrot.

Potters uz šo jautājumu tieši neatbildēja, bet norādīja, ka jautājums droši vien tikšot pārrunāts kādā apakškomitejā. Mums jāsaprotot, ka jautājums esot ļoti ,,jutīgs'', jo apvienībai jāuzklausot arī baznīcas Padomju savienībā. Viņš esot pirms asamblejas bijis Pad. savienībā, un tur notikusi apspriede par jautājumiem, kādi varētu izraisīties asamblejā. Šai apspriedē piedalījušies arī Baltijas valstu garīdznieki; tie par kaut kādām grūtībām neesot žēlojušies. Viņš bijis Igaunijā — vērojis, kā tur baznīca strādā. Pas. Bazn. Apvienība jau cenšoties palīdzēt, kur vajadzība spiež, piemēram — apvienība panākusi krievu pentakostāļu izlaišanu no Pad. savienības.

Jautāju: ko tad lai es saku saviem ļaudīm? Vai lai saku, ka mūsu kristīgie brāļi un māsas par Baltijas tautu likteņiem neinteresējas? Norādīju, ka mēs gaidīsim kādu paskaidrojumu, kādēļ mūsu iesniegums — ierosināt šo jautājumu asamblejā — nav ievērots.''

Vērojot pēdējo dienu norises, jāsaka, ka diskusijās izpaužas gandrīz naidīga nostāja, īpaši pret ASV, kas ietekmējot arī rietumu politiku.

2. augusta sēdē, piemēram, biju komisijas sēdē, kas saucās ,,Tiesības un cilvēka cieņa.'' Sēdēju, ja tā varētu teikt — ,,ielenkumā'' — jo visapkārt bija Pad. savienības un satelītu valstu delegāti. Komisijas uzdevums bija izvērtēt vācu profesora Ullicha Duchrova referātu par iepriekš minēto tematu. Referātu Duchrovs bija nolasījis pilnsapulcē, un tajā viņš runāja par daimoniem, ļauniem gariem un šīs tumsības pasaules valdniekiem (bībeles teksts no apustuļa Pāvila vēstulēm). Šie daimoni aizstāvot brīvu ekonomiju, kas nākot par labu tikai bagātiem un vareniem. Tā tas notiekot gan Centrālamerikā, gan Dienvidafrikā un citās valstīs. Pašreiz šie ļaunie gari cenšoties sagraut Nikaragas tiesības uz brīvību un apdraudot prezidenta Rios Monta dzīvību. Debatēs gandrīz visi runātāji cildināja referātu un katrs stāstīja par netaisnībām, kādas viņiem šie daimoni nodarījuši. Kā parasts, amerikāņi — jādomā, ka tādi taču bija starp dalībniekiem — cieta klusu.

Beidzot ticis pie vārda, es norādīju, ka šī ir trešā Pas. Bazn. Apvienības asambleja, kuŗā es piedalos. Un — katru reizi es jūtos vairāk un vairāk samulsis. Esmu cilvēks, kas atstājis savu dzimteni tāpēc, ka nepiekrītu tur valdošai politiskai sistēmai.

Iepriekšējās asamblejās nāca ierosinājums vairīties saukt vārdā un tiesāt kādu sistēmu, bet domāt, kā kristīgā veidā palīdzēt kristiešiem, kam nodarīta pārestība, un, kā to pēdējās asamblejas atklāšanā norādīja Pas. Bazn. Apvienības toreizējais prezidents Dr. Tomsons (Thomson), kā nodrošināt reliģisko brīvību, kas ir visu citu brīvību avots un pirmsākums.

Kaut gan apceramā referātā teikts, ka nevajaga vienam uz otru ,,rādīt ar pirkstu'' — ar katru asambleju vairāk tas tiek darīts. Un parasti, īpaši šai asamblejā, šis pirksts rāda uz rietumiem, īpaši uz ASV. Bet —Amerika nav visu ļauno garu šūpulis. Amerikas Savienotās Valstīs nav apspiešanas, bet vairāk brīvības kā vajadzētu, jo brīvība tur pārvēršas patvaļā. Tādēļ es nevaru pievienoties tam, ka šis prof. Duchrova referāts tiek nodots asamblejas apstiprināšanai kā Pas. Bazn. Apvienības vēstījums pasaules baznīcām.

Daimoni un tumsības gari neplosās tikai rietumos, bet mēs to redzēsim arī citur, ja skatīsimies apkārt uzmanīgāk.''

Man tieši atbildēja archibīskaps J. Matulis, ar kuŗu esam vairākkārt tikušies un pārrunājuši ar baznīcas darbu saistītos jautājumus.

Archibīskaps J. Matulis teica: ,,Jāsaprot to cilvēku sāpīgās izjūtas un sarūgtinājums, kas ilgi dzīvojuši svešumā. Bet — viņiem jācenšas pazīt dzīvi un apstākļus tagadnē un šodienā.''

Šodienu labi raksturoja kāda asamblejas dalībnieka vārdi: ,,Šie protestētāji ir kā kanariju putniņi, kas čirkstina pie Ķīnas mūŗa, bet netiek tam pāri.''

Tiešām — šai asamblejā tāds Ķīnas mūris ir uzcelts.

Kāds cits no delegātiem teica: ,,Ko jūs, latvieši, žēlojaties? Jūsu jautājums taču tika izšķirts, kad Helsinkos parakstīja Eiropas drošības un sadarbības līgumu.

Archibīskaps
A. Lūsis.

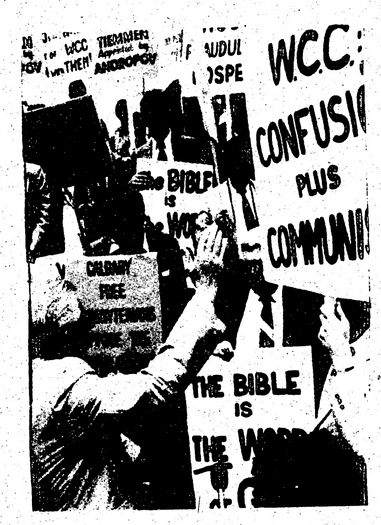

Demonstrācijas pret asamblejju.

Church of LATVIA BEHIND THE IRON CURTAIN

FREE LATVIAN

LATVIAN NATIONAL NEWSPAPER FOR NORTH AMERICA

PUBLISHER: KONRADS DOBELIS EDITOR-IN-CHIEF: ALEKSANDRS KUNDRATS

This is a special publication for our English-speaking friends.

The burning St. Peter's Church (June 29, 1941) — a torch of death heralding the darkest days of Baltic history when Eastern hordes treacherous and full of hatred, swarmed over our country and later met on our territory in sanguinary battles the second century-long oppressor of the Latvian people

the troops of the German conquerors — trampling down our country, destroying freedom, nation and cre-

The Fate of the Latvian Lutheran Church under The First Soviet Occupation (June 1940—July 1941).

A. *Ideologic, Organizational and Economic Persecution of the Church.*

A manifesto issued in June 1940 by the Communist government which was established with the aid of the Soviet Russian troops subjected all organizations, including the Church, to State power, nationalized all Church land and property, and introduced the so-called "freedom of anti-religious propaganda".

With Latvia's incorporation with the Soviet Union on August 5th 1940, all laws of the Latvian Republic were rendered invalid and the Constitution of the Latvian Lutheran Church was simultaneously abolished. Instead the Soviet Russian Church Law of 1928 was made applicable also in Latvia.

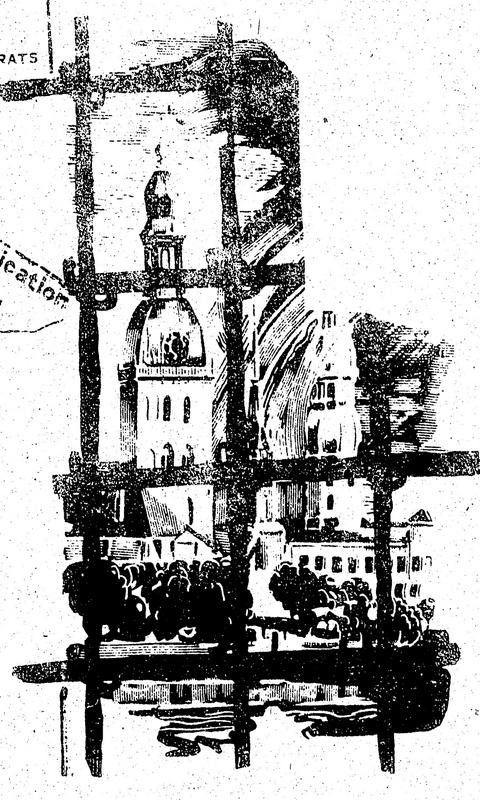

Jau 1948. gadā latvieši Kanadā atgādināja mūsu baznīcas likteni Kremļa okupācijā.

RAIBĀ NEDĒĻA

VAI ŠULCS AIZIES?

Dažas personālas pārmaiņas Vašingtonā devušas pamatu zīlējumiem par ārlietu ministra Džordža Šulca zvaigznes norietēšanu pie ASV ārpolitikas veidošanas apvāršņiem. Ar īpašas divpartiju Centrālamerikas problēmu komisijas vadības uzticēšanu Henrijam Kisingeram pats Rēgens esot pavēris durvis jaunai lomai starptautiskā arēnā necilam žīdu bēglim, kas kļuva par divu prezidentu ārlietu ministru un baņķiera Dēvida Rokfellera labo roku. Runā, ka Vašingtonas diplomātijas debesis esot par mazām, lai tur vienā un tanī pašā laikā varētu spoži mirdzēt divas zvaigznes.

Šulcs bija vīlies.

Te gan jāpiezīmē, ka, pretēji Heigam, Šulcs nav mēģinājis ne dominēt, nedz arī pārsteigt amerikāņus ar savu diplomātisko talantu. Nav noslēpums, ka Šulcs par savu Tālo austrumu misiju un iegriešanos Vidējos austrumos nebija pārāk sajūsmināts — patiesībā viņš bija vīlies.

Vidējos austrumos Habiba vietā tagad par prezidenta personisko sūtni operē Roberts Makfārlans. Te jāiegaumē, ka Makfārlans nenāk no Šulcam padotā resora, bet gan no prezidenta padomdevēja valsts drošības jautājumos Klarka tuvāko domu biedru pulka Baltajā namā. Makfārlana debija starptautiskā politiskā skatuvē izrādījās itin bāla.

Vidējos austrumos, pretēji Habibam, Sirijas prezidents Hasads jauno prezidenta sūtni uzklausīja turpat sešas stundas. Šķiroties prezidents Hasads tomēr nesolīja paklausīt Vašingtonas vēlējumam izvākt savu karaspēku no Lebanonas. Viņš pat Makfārlanam norādīja, ka amerikāņi ar līdzšinējo nostāju Vidējos austrumos iet pretī neizbēgamai diplomātiskai neveiksmei. Arī Jeruzalemē Makfārlana dotie solījumi ir ļoti apšaubāmi.

Pašā Izraēlā radusies nopietna iekšpolītiska krize, jo arī visas pasaules žīdu atbalsts nevar segt gadiem ilgi biljoniem dolaru dārgās Izraēlas militārās akcijas konfrontācijā ar arabu kaimiņu zemēm. Lielāko neparedzēto pārsteigumu Rēgena jaunais emisārs piedzīvoja Saudi Arabijā, kur karalis veselu dienu nevarēja atrast brīvu brītiņu uzklausīt Makfārlana vēstījumu. Domā, ka Saudi Arabiju nokaitinājusi Vašingtonas atmiekšķētā nostāja pret Izraēlu.

Pats ārlietu ministrs Šulcs kādā preses intervijā pagājušā nedēļā izteicās, ka par Jordānas rietumkrasta žīdu kolonistiem neesot jāuztraucas. Viņi

Asads paliek Lebanonā.

tur varēšot palikt, jo viņiem esot visas tiesības šajā territorijā būt. Vienīgais strīdīgais jautājums esot vēl neatrisinātā problēma par to, kam šajā territorijā nākotnē piederēs oficiālā izpildvara — Izraēlai vai Jordānas protektorātā radāmai palestīniešu pavalstij.

Pašā Lebanonā vēl runā ieroči, bet Izraēlas karaspēks sācis atvilkties no Beirūtas uz jaunizbūvēto robežlīniju, apmēram 30 jūdzes ziemeļos no Izraēlas. Arabu politiķi norāda, ka šie jaunie nocietinājumi var kļūt par paliekamu robežu, un šī žīdu simbolisko spēku atvilkšana var izrādīties par faktisku Lebanonas territorijas vēlāku aneksiju.

Makfārlans gaidīja Saudi Arabijā.

SOCIĀLISTU PREMJĒRS ITALIJĀ

Pagājušā nedēļā Italijas prezidents Sandro Pertini svinīgā ceremonijā amatā ieveda pirmo pēckara Italijas sociālistu ministru prezidentu Betino Kraksi. Jaunā valdībā koalicijā bez sociālistiem ietelp arī kristīgie demokrati, sociāldemokrati un liberāļi. Valdībā kristīgiem demokratiem no 30 vietām piešķirtas 16. Kraksis ir rietumiem labvēlīgi noskaņots politiķis. Viņš ir par Italijas palikšanu NATO aliansē, kā arī par amerikāņu piedāvāto aizsardzības atomieroču uzstādīšanu šī gada beigās Sicilijā. Optimisti paredz, ka, pretēji līdzšinējām valdībām, kas caurmērā pie varas varēja noturēties nepilnu gadu, jaunā sociālistu premjēra vadītā koalicija radīšot stabilitāti un valdīšot vismaz piecus gadus.

VAI APTURĒS KOMŪNISTU EKSPANSIJU AFRIKĀ

Kremļa militārām dēkām Abesinijā un Angolā tagad pievienojušies draudi Abesinijas kaimiņvalstij Čadai. Iekšējas nesaskaņas šajā bijušā Francijas kolonijā uzliesmojušas vēl vairāk aizvadīto 20 gadu laikā. Čada vienmēr bijusi tuvās attieksmēs ar Sudanu, un arī Vašingtona uzskata Čadu par stratēģiski nozīmīgu komūnistu ekspansijas aizturēšanai Melnajā kontinentā. Tagad Čadas dumpiniekus atklāti atbalsta Maskavai paklausīgais Libijas diktātors pulkv. Kvadafi. Čadas valdībai uzticīgām karaspēka vienībām nepārtraukti uzbrūk Kvadafi gaisa spēki, un ja viss noritētu pēc Libijas diktātora prāta, Čadas prezidentam Hisene Habri būtu bez noteikumiem jākapitulē sazvērnieku vadoņa Kvadei priekšā. Te jānorāda, ka Kvadafi atbalstīja arī apsvērumu Apervoltā. Saliekot divi un divi kopā, diplomāti konstatē, ka Kvadafi sācis plānveidīgu akciju ne tikai revolūcionāru atbalstīšanai atsevišķās valstīņās, bet arī visas Afrikas nostājai pret ASV un tās sabiedrotiem.

Rēgena aizsardzības ministrs Veinbergers nosūtīja vairākus amerikāņu karakuģus Vidusjūras telpā pie Libijas krastiem, un pāri Čadai jau operē dažas amerikāņu modernākās radara izlūklidmašīnas. Ārlietu ministrs Šulcs savukārt griezies pie Francijas prezidenta Miterāna, lai arī Francija nāk talkā politiskā un militārā stāvokļa stabilizēšanai Čadā. Miterāns Šulca lūgumu nav noraidījis, bet pagaidām tur rokas klēpī.

Prezidents Rēgens savā laikā brīdināja, ka uz Nikaragu ar helikopteru un tanku kravu ceļā atrodas padomju preču kuģis Aleksandrs Uļjanovs. Tagad amerikāņu presē parādījušās ziņas, ka ASV flotes vienības Uļjanovu atklātā jūrā gan apturējušas un noprasījušas, kas tam kravā, bet ļāvušas netraucēti turpināt ceļu uz Nikaragu. Tātad par Nikaragas blokādi pagaidām nevar būt nekādas runas.

Aizvadītā nedēļā Centrālamerikas problēmām pieskārās arī ārlietu ministrs Šulcs. Viņš izteica pārliecību, ka marksistu sazvērniekiem neizdošoties sagrābt varu šajā stratēģiskā telpā. Runājot par amerikāņu karaspēka vienībām, Šulcs norādīja, ka tās aizstāvēsies, ja tām uzbruks, bet militāra konflikta gadījumā tās tikšot atvilktas. Vai tas neizklausās pēc tās pašas neticamās muļķības, ko amerikāņi deklarēja Indoķīnas karā, kad ienaidniekam jau iepriekš pateica, cik tālu tam uzbruks un kur viņš varēs atrasties drošībā.

Vēl pāragri spriest, kas īsti noticis Gvatemalā. Tur armijas apvērsumā varu pārņēmusi atkal armijas augstākā vadība, un prezidenta maiņa šķiet, nenovēršama. Kubas diktātors Kastro jau vaimanā par CIA operācijām Gvatemalā. Tas pats Kastro Lielās Priedes 2 operāciju rezultātā patiesībā nobijies no amerikāņu militārās dūres, ko Rēgens tagad licis savas diplomātijas svaru kausos Centrālamerikā. Amerikāņu spēks un arī draudzīgās palīdzības roka var paglābt Centrālameriku no komūnistu sazvērnieku ekspansijas plāniem.

LIELĀ PRIEDE 2

Centrālamerikā amerikāņu militārā spēka demonstrācija, kam Pentagons devis segvārdu Lielā Priede 2, radījusi atbalsi visā pasaulē. Šajā spēka parādē ietelp ne tikai flotes vienības, bet arī Hondūras un ASV sauszemes spēku manevru operācijas, desantus ieskaitot.

Rēgena īpašais sūtnis senātors Stons jau runā par izredzēm panākt polītisku izkārtojumu kā Salvadorā, tā arī Nikaragā.

Vai tā nebija ironija, ka amerikāņu sabiedrotā Francija līdz pat pēdējam laikam apgādāja Nikaragu ar ieročiem gandrīz tikpat lielā apmērā, kā to darīja Pad. savienība un Kuba. Tas gan nenotika polītisku iemeslu dēļ, bet tikai nevainīgas tirgošanās ietvaros. Tagad pēc Vašingtonas spiediena Parīze ieroču sūtījumus uz Nikaragu pārtraukusi.

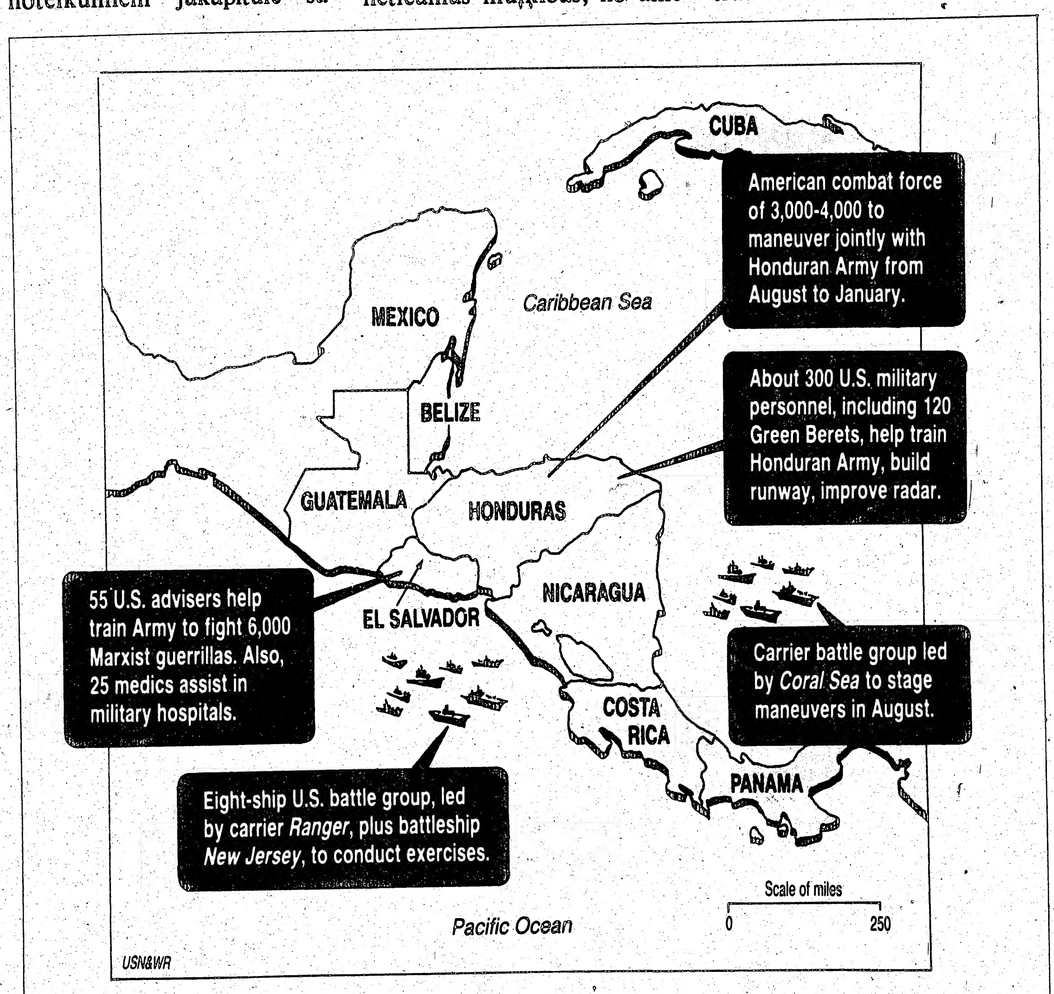

Spēka parāde Centrālamerikā.

ZIEDI UN DĀVANAS

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KATRĀ VEIDĀ — KATRAI VAJADZĪBAI
VISUR BRĪVAJĀ PASAULĒ
LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU DARBI
ĀDĀ, KOKĀ — KERAMIKA, AUDUMI
DZINTARA IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
Vasaras mēnešos veikals atvērts darbdienu vakaros līdz pl. 17 un sestdienās līdz pl. 15.
Māra Lūsis un Inta Tauriņš

Vecākais latviešu puķu veikals

Vesus

ZIEDI KATRAM GADĪJUMAM
Pasūtinājumus pieņem arī no ārzemēm un uz ārzemēm.
231 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO.
Tel. darbā 534-4645, pēc darba 533-4037.
A. PUTNIŅŠ

Ja domājiet iegādāties jaunu māju vai pārdot esošo, būšu priecīga Jums pakalpot.

A. E. LePAGE (ONTARIO) LTD REALTOR

Maria Tiltins, B.A., B.Ed.
1566 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A4
Birojā: (416) 537-3431
Mājās: (416) 536-3702

ĒRGĻU LIGZDAS
MEDUS
30 Dewson St.
Toronto, Ont.
Telefons 534-0563
S. Vasarājs

LATVIJA AMERIKĀ

Atjaunojiet abonementu un dāviniet to saviem draugiem, lai nodrošinātu informāciju par notikumiem pasaulē.

Lūdzu sūtiet LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ **vienu gadu** $40.00
☐ **6 mēnešiem** $21.00
☐ **3 mēnešiem** $12.00

Mr., Mrs., Miss .....
Adrese .....

Jauns abonents ☐ **pagarinājums** ☐

Čeku lūdzu rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING, LTD. vārda
125 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4M 2E9

RM
ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
NSM
Thomas L. Morrison — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5.
Tel. 924-1408.
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

A. EGLĪTIS — TV RENTALS
1708 Queen St. W., Toronto, M6R 1B3
Tel. 537-1401

Dāmu un kungu DRĒBNIEKI
šuj apģērbus pēc mēra un Jūsu gaumes
Runā vāciski
Old Mill Tailors
Rudi H. Schneider
7 Riverview Gardens — 769-9535
pie Bloor, vienu bloku rietumos no Jane

GRĀMATA LABĀKAIS DRAUGS BRĪVDIENĀS

A. Vīrlaids — Mežos vēl brīvība elpo, rom.	$18.00
Dz. Zeberiņa — Es esmu visur	$13.00
Anšl. Eglītis — Homo Novus, rom.	$16.50
K. Ķezbers — Skābaržu nams, rom.	$13.50
E. Alka — Gaigala — Dzīves mozaīka, dz.	$12.00
V. Kārkliņš — Vēstule no dzimtenes, rom.	$15.50
I. Gubiņa — Uz vienpadsmito stāvu	$13.00
These Names Accuse	$25.00
J. Babre — Svētā gara baznīca, mīl. der.	$14.00
L. Venta-Dobrovoļska — Mīlestība, dz.	$12.00
Edg. Andersons — Latvijas vēsture 1920—1940 Ārpolītika I d.	$41.00
V. Strēlerte — Pusvārdiem, dz.	$12.00
A. Eglītis — Mana banka	$16.50
Z. Mauriņa — Trīs brāļi, rom.	$15.50
E. Grīslis — Dievs Kungs ir latvju stiprā pils, esejas.	$15.50
Z. Liepa — Divas saules, dzej.	$ 8.50
A. Balode — Mirkļu meti, dzej.	$12.00
A. Eglītis — Caur daudzām zemju zemēm.	$ 7.00
A. Ivaska — Gaisma ievainoja, dzej.	$13.00
A. Melliņš — Uz klusuma spieķa, dzej.	$12.00
I. Liepa — Vēja slotas, stāsti un nov.	$16.00
O. Liepiņš — Tālos atspulgos, atm.	$24.00
K. Sidars — Aiz ezera balti bērzi, rom.	$16.00
I. Gubiņa — Pār plašu jūru, dzej.	$12.00
K. Siljakovs — Mana atbilde, atm.	$14.00
L. Kalniņa — Valentīns un viņa sievietes.	$12.50
P. Kalniņš — Viesuļi — Virpuļi, atm.	$22.00
A. Plensners — Vecā liesma, mīl. st.	$ 4.60
VERONIKA STRĒLERTE, sakārt. M. Gūtmane.	$12.00

Piedāvā dāvanām: gleznas, rotas, keramiku, ādas un koka izstrādājumus, kā arī citas mantas.

DV GRĀMATNĪCA, 491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921 - 7121. Pasta sūtījumiem 10% piemaksa.

DV GRĀMATNĪCAS NODAĻA-SALONS, 4 Credit Union Drive, Toronto, Ont. M4A 2N8, tālr. 757-1482.

Jaunie autori!

Jūsu sacerējumus lietpratīgi sagatavo publicēšanai.

* **Izvērtē**
* **Novērš valodas kļūdas**
* **Rediģē**
* **Sagatavo salikumu**
* **Iekārto manuskriptu iespiešanai**
* **Palīdz aprēķināt publicēšanas izmaksu vai sagādā izdevēju**

Kvalificēti lietpratēji romānu, atmiņu, dzeju grāmatām kā arī organizāciju periodiskiem izdevumiem.

Tuvāka informācija:

Latvian Publishing Consultants
38 Morningside Ave.
Toronto, Ontario
M6S 1C4 Canada

Kārļa Suntaža būvdarbi,
Metro lic. B 2494.
Būvē jaunas mājas un vasarnīcas. Izdara pārbūves, remontus, krāsošanas un mūrēšanas darbus. Sagādā atļaujas.
Zvanīt 751-6829.

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās
Latviešu Namā un Centrā,
kā arī spiestuvē.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466—1514 465—7902

Izdara
KRĀSOŠANAS DARBUS
Labs darbs, mērenas cenas.
Zvanīt pēcpusdienās 924-7095

GERRARD-VICTORIA PARK RAJONĀ
izīrējams **vienas guļamistabas** dzīvoklis klusā mājā, nesmēķētājam. Zvanīt **691-3873** vai **752-0909.**

scout roofing
• repairs •
• shingles •
• flat roofs •
929-9088
E. Matiss
33 Rose Ave., Toronto. m4x 1n7

Atklāti...

(Turpinājums no 8. lp.)

vumus. Teoloģijas kursi domāti ikvienam, kam interesē kristīgās ticības un dzīves jautājumi un ne tikai tādiem, kas vēlētos kļūt evaņģelisti vai mācītāja aizstājēji. Kursi var būt noderīgi arī svētdienas skolu darbiniekiem, jaunatnes vadītājiem, draudžu padomes locekļiem, dāmu komiteju darbiniecēm u.c. Pērngad kursos piedalījās 39 dalībnieki, bet šogad to skaits pieaudzis, kas liecina par interesi. Programma paredzēta trīs gadu periodam, galvenajiem tematiem turpinoties no gada uz gadu, ik vasaru paredzot divu nedēļu periodu. Dalībnieki var iesākt kursu ikkurā gadā, līdz trīsgadīgās programmas pabeigšanai.

V. S.

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

SV. JĀŅA DRAUDZE

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cr., Toronto, On. M4V 1J6, tāl. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālrunis 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Draudzes mācītājs jūlijā un augustā nebūs parastajās stundās kancelejā. Draudzes kanceleja atvērta otrdienās, trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 līdz 17.

Sākot ar 10. jūliju līdz augusta beigām dievkalpojumi dievnamā būs pl. 19, bet jūnijā un atkal septembrī tie ir pulkst. 11.

21. augustā plkst. 10 dievkalpojums ar dievgaldu.

28. augustā plkst. 10 dievkalpojums.

4. sept. pl. 11 dievkalpojums.

11. sept. pl. 11 Kapu svētki Jorkas kapsētā.

18. sept. dievkalpojums dievnamā.

25. sept. dievkalpojums.

2. oktobrī Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Pēc tam draudzes pēcpusdiena dāmu komitejas izkārtojumā.

9. oktobrī dievkalpojums.

16. oktobrī jaunatnes dievkalpojums. Arī svētdienas skolas un jauniešu nodarbību atsākšana.

21.—23. okt. Ērģeļu dienas Mārtiņa Lutera piecsimtgadē (skat. īpašo ziņojumu).

23. oktobrī dziesmots dievkalpojums „Paceliet balsis!" Sv. Andreja baznīcā. Šajā dienā dievkalpojums mūsu baznīcā nenotiek.

6. novembrī Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

SV. ANDREJA DRAUDZE

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-8403, 8. Rolland Rd., Toronto, Ontario M4G 1V5.

Māc. J. Cālīša jaunais runas stundu laiks kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12 un no 18 — 19. Citā laikā iepriekš sazinoties.

Vasaras mēnešos draudzes mācītāja kārtējās biroja stundas nenotiek. Mācītāju var satikt katrā laikā, iepriekš piezvanot: baznīcā — 924-1563; Sidrabenē — 1-335-9038; mājā — 482-8403; māc. Em. Ā. Čops — 249-6593.

13. augustā, sestdienā, plkst. 17 dievkalpojums un bērnu nometnes noslēgums.

14. augustā plkst. 10 dievkalpojums; plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

21. augustā pl. 10 dievkalpojums ar dievgaldu.

28. augustā pl. 10 dievkalpojums.

4. septembrī pl. 15 dievkalpojums.

11. septembrī pl. 11 Kapu svētki Jorkas kapsētā.

18. septembrī pl. 15 dievkalpojums ar dievgaldu.

25. septembrī pl. 11 dievkalpojums; pl. 14 Elegantas pusdienas Sidrabenē, rīko Dāmu komiteja.

AUSTRUMU DRAUDZE

Māc. A. Celms: 47 Lord Roberts Drive, Scarborough, Ontario M1K 3W1, tālrunis 267-3507. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

14. augustā pl. 12.30 Brīvības cīņu piemiņas dievkalpojums Tālavā. Pēc dievkalpojuma sadraudzības pēcpusdiena.

21. augustā pl. 13 dievkalpojums Sv. Barnabas baznīcā.

28. augustā pl. 11 Kapu svētki Alistonas kapos. Pēc Kapu svētkiem kafijas galds Tālavā.

4. septembrī pl. 13 dievkalpojums Sv. Barnabas baznīcā.

11. septembrī pl. 11 Kapu svētki Jorkas kapsētā Toronto.

18. septembrī pl. 10.30 (ievērot neparasto laiku!) dievkalpojums Sv. Barnabas baznīcā.

25. septembrī pl. 11 Tālavā Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Pēc dievkalpojuma sadraudzības pēcpusdiena.

2. oktobrī pl. 13 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu Sv. Barnabas baznīcā.

BRAMPTONAS DRAUDZE

Māc. A. Briedis, 44 Marrylin Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tālr. 757-2739.

Bramptonas latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi notiek Grace United Church dievnamā: 156 Main Street North, Brampton, Ont.

BAPTISTU DRAUDZE

Māc. A. Arājs, 9 Kingsbridge Court, Apt. 402, Willowdale, Ont. M2R 1L6; tālr. 638-3822. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

Toronto latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 Walmer Rd. baptistu draudzes dievnamā.

Svētdienas skola un Bībeles studiju lūgšanas sanāksmes jūnija, jūlija un augusta mēnešos nenotiks.

28. augustā un 4. septembrī dievkalpojumu nebūs.

KATOĻU DRAUDZE

Prāvests Dr. B. Kokins, 28 Wilgar Rd., M8X 1J4, tālr. 239—5741. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College St. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā, pl. 13.00.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālrunis 385-9838.

Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19 — 21. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

14. augustā pl. 10 draudzes dievkalpojums; spred. māc. Imants Kalniņš no Bostonas Trimdas draudzes.

21. augustā pl. 10 draudzes dievkalpojums.

28. augustā pl. 10 — Kapu svētki Woodland kapsētā; dziesmu lapiņas. Lietainā laikā — pl. 16 baznīcā.

4. septembrī pl. 10 draudzes dievkalpojums.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6, P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latv. ev. lut. Trīsvienības dr., Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

14. augustā pl. 11 dievkalpojums ar dievgaldu Ezerkalnos. Brīvības cīņu piemiņas diena. Dziesmu lapiņas.

18. septembrī pl. 13.30 dievkalpojums baznīcā.

25. septembrī pl. 13.30 dievkalpojums baznīcā.

OTAVAS DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

14. augustā pl. 11 Brīvības cīņu piemiņas dievkalpojums Sprīdīšos. Draudzes izbraukums (pikniks). Dziesmu lapiņas.

21. augustā dievkalpojums nenotiks.

28. augustā pl. 18 dievkalpojums Sv. Pēteŗa baznīcā.

4. septembrī dievkalpojums nenotiks.

11. septembrī pl. 14 Ģimeņu dievkalpojums Sv. Pēteŗa baznīcā; dievkalpojumā aicināti visi, bet it īpaši vecāki kopā ar bērniem un jauniešiem, tāpat arī skolas saime pirms skolas darba sākuma. Dziesmu lapiņas. Tie jaunieši, kuŗi nodomājuši nāk. gada pavasarī iesvētīties, lūgti pēc dievkalpojuma kopā ar saviem vecākiem pieteikties pie mācītāja.

LATVIEŠU MISIJAS RADIO RAIDĪJUMS
„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
nepārtraukti
28. gadu gājumā
katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
no Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis
106 Dorset Rd., Scarboro,
Ont., tālr. 261-4218
Latviešu misijas

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS
Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntley St., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta
Bafalo TV stac. 29, 700 Club,
ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros.
Radio FM CBN 107,1
24 stundas. Tel. 889-3126.

KLAUSIETIES „LABĀS ZIŅAS" RAIDĪJUMU
uz īsajiem viļņiem 6155 KHZ
49 metr. band
Sestdienās plkst. 10.30 vakarā
Vadītājs Dāvids Mikelsons,
60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont.
M9V 2B4
tālr. 749-0832

Kristus Dārza

valde vēlas informēt sabiedrību — ziedotājus, ka paredzētā projekta būvdarbi aizkavēsies vienu vai divus mēnešus sakarā ar valdības finanču pārkārtojumiem. Visas valdības prasības tagad ir sekmīgi nokārtotas. Projekts noteikti īstenosies. Paldies visiem par atsaucību.

KRISTUS DĀRZA VALDE.

Aizsaukta mūžīgā mierā mana mīļā māsa un svaine

Ilga Rozentāls, dzimusi Killa

dzimusi 1922. gada 17. jūlijā Taurenes pagastā,
mirusi 1983. gada 11. jūlijā Port Washington.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
Arnolds un Aina Krūmiņš
Toronto, radi dzimtenē un Austrālijā.

No mazām sāpēm sirds raud —
No lielām top klusa.
(Zinaīda Lazda)

Bīskapa Jāzepa Rancāna Fonda laureāte un fonda mūža biedre

Janina Babris

dzimusi 1919. gada 5. jūlijā Daugavpilī,
mūžībā aizgājusi 1983. gada 19. jūlijā Floridā.

Neaizmirstamā piemiņā viņu paturēs
Bīskapa Jāzepa Rancāna Fonds.

Es Tavas pēdas meklēju
Jerikā un Jeruzalemē
Un ceļu akmeņaino
Uz Emausu izstaigāju.

Mūsu kollēga

Alfreds Leja

dzimis 1913. gada 30. maijā Vecauces pagastā,
miris 1983. gada 30. jūlijā Toronto.

Viņu piemiņā paturēs
Toronto Latviešu biedrības
Inženieŗu un tehniķu kopa.

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM — $4.50

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmdienas — trešdienai, iesk.,no pl. 14 — 22,
ceturtd. no pl. 14 — 24,
piektd., sestd. no pl. 12 — 24,
Klubs no 19. jūnija līdz 28. augustam svētdienās slēgts.

VALUBE
JEWELLERY LTD.
Zeltkaļi
ALDONA KORMS un
TĀLIS KIVLENIEKS B.Sc. G.J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

Fotografisks uzņēmums
ar atzītu kvalitāti.
(416) 863-1166
BENJAMIN FILM LABORATORIES LTD.
287 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2
We believe every picture counts

BROADVIEW DELICATESSEN
141 Danforth Ave., Toronto, Ont.
Tel.: (416) 465-9905
POKO'S MEAT
376 College St. (netālu no Bathurst ielas), Toronto, Ont.
Tel.: (416) 922-1300

Abos veikalos dabūjamas augstākās kvalitātes preces par mērenām cenām.

Izdarait pasūtinājumus jau labi laikus savam svinīgajam gadījumam.

Svaiga gaļa un gaļas produkti. * Importēti eiropiešu produkti lielā izvēlē. * Viss ir svaigs, tīrs, gaumīgs!

Īpašnieki Ausma un Jānis Miķelsoni.

DOWNTOWN WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
9 Queen St. East (pie Simpsona un Yonge).

Lielā izvēlē dažādu rokdarbu materiāli.
Padomi rokdarbu jautājumos.
TEL.: 368-5011

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS —

Speciālizējies kontaktlenžu nozarē. Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rāmji.

1586 Bloor St. W., Toronto, vienu bloku no Latviešu kreditsab. Dundas - Bloor nodaļas. Tel. 535-6252.

Alcan Building Products Authorized Dealer — ALCAN
Māju īpašnieki!
Ir trīs veidi, kā var ietaupīt ar ALCAN SIDING

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem

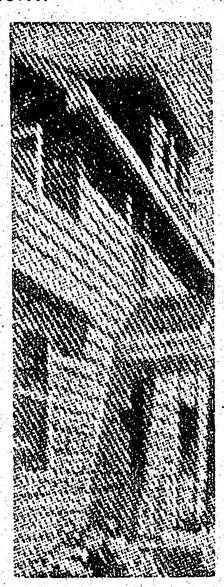

1) **Ietaupa darbu un laiku**
2) **Instalācijas un apkures izdevumus**
3) **Uzlabo izskatu un līdz ar to palielina mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantija**

- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGUS
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 *Īpašnieks Artūrs Mīlers*
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1B5

SAIŅI UZ LATVIJU
Ja vēlaties sūtīt dāvanu saiņus saviem draugiem un radiniekiem uz Latviju, Jūs varat lietot lētāku, ātrāku un drošāku gaisa satiksmi, kādu sagādā
SAVE-O-WAY Parcel Service Ltd.
Mēs esam lielākā sabiedrība, kas pakalpo Austrumeiropas zemēm, iesk. USSR.
Ietaupait $40 uz 10 kg gaisa pasta saini. Var sūtīt arī pa jūras ceļu.
Tuvākai informācijai lūdzam zvanīt
532-3042 **532-3794**
vai arī apmeklēt mūsu biroju 337 Roncesvalles Ave, Toronto.
Hamiltonā — 747 Barton Str.E., tel. 544-3603.

R. S. KANE Ltd.
APBEDĪŠANAS BIROJS
4812 Yonge Street
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale, Ont.
221-1159

Murray E. Newbigging
BĒRU MĀJA
Izjusti personīgi pakalpojumi
Pastāvīga kapella
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., pie Eglinton Ave.
Auto. novietošana. Tel. **489-8811, 489-8002**

Ātri, glīti un lēti
iespiežam
dažādus ielūgumus
Tel. 466-1514

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19 2/3 märc. netto
LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ
Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtdien un piektdien no pl. 9.00 — 17.00.
Piektdienās vēlākā laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu
Sestdienās no pl. 9.00 — 16.30, trešdienās birojs slēgts.
Jūnijā, jūlijā un augustā — atvērts trešdienās, slēgts sestdienās.
BALTIC Exporting Co.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
tālr. 531-3098

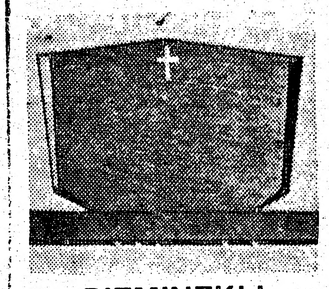

PIEMINEKĻI
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2044 Yonge St., Toronto
M4S 1Z9
Starp Eglinton un Davisville

Latviešu nams Toronto
IZĪRĒ TELPAS
SARĪKOJUMIEM UN VIESĪBĀM
Pēc vēlēšanās nama dāmu komiteja rīko
GODĪBU GALDUS
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Tel. 922-2931

Anšlavs Eglītis

Travoltas karjēra

„TURĒTIES DZĪVAM" — STAYING ALIVE. PARAMOUNT.

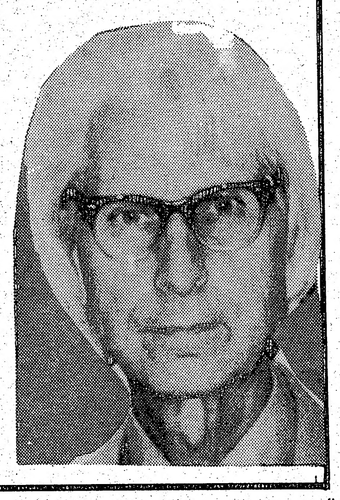

Pirms sešiem gadiem ar filmu Sestdienas vakaru drudzis (Saturday's Night Fever) maz pazīstams televīzijas aktieris Džons Travolta pēkšņi izvirzījās par slavenību. Filma kļuva par sava veida „kulta" izrādi, un nāca modē joprojām populārās disko dejotavas. Lielā sajūsmā, ka beidzot sagaidīts jauns seno lielā formāta „zvaigznes" tipa aktieris, Holivudas filmdaŗi ar lielām cerībām virzīja Travoltu uz romantiskām lomām. Stalta atlētiska auguma, Travolta nebija arī zemē metams aktieris, bet kaut kā viņam tomēr pietrūka. Daži lietpratēji domāja, ka viņa seja ir pārāk robusta.

Romantiskā filma Moment bu Moment sagādāja produkcijai smagus zaudējumus. Tikai nedaudz labāk veicās viņa politiskajai kriminālfilmai Blowout un stāstam par mākslīga vērša jājēju — Urban Cowboy, un rezultātā neviena studija vairs neriskēja viņu saistīt. Preses konferencē Travolta izteicās, ka pieņēmis faktu, ka viņa kinokarjēra esot izbeigusies. 27 gadu vecumā tā kā par agru, bet Holivudā tādas lietas nav retums. Bezdarbībā viņš bez tam jau bija stipri vien aptaukojies.

Labs Travoltas paziņa Silvestrs Stalons (Stallone) nolēma viņu „glābt". Stalons ir interesants filmdaris. Viņa slava un bagātība balstās uz bokseŗa filmas Rocky trim turpinājumiem, kuŗiem viņš pats rakstīja scenārijus, tēloja galveno lomu un vairāk vai mazāk noteica režiju. Stalona scenāriji ir vecu, pārbaudītu klišeju kopojumi ar viegli paredzamu norisi un noslēgumu — kā trūcīgs ielas zēns ar milzu neatlaidību kļūst slavens boksētājs un pat — pasaules čempions.

Ņemdams vērā neseno mūziklu panākumus, Stalons projektējamai filmai pielāgoja savu bokseŗa scenāriju dejotājam. Bokseŗa vietā trūcīgs Bruklinas disko dejotājs bez sakariem un neveiksmes ciezdams, cīnās pa Ņujorku, pūlēdamies īstenot skatuves dejotāja karjēru. Scenārijs bija arī tiešs filmas Sestdienas vakaru drudža turpinājums — varoņa Tonija Manero tālākās gaitas.— Ar lielu neatlaidību Manero izdodas iekulties kādā izrādē par koristu. Kā jau tādās reizēs piederas, viņam jāizšķiŗas starp divām meitenēm, kas abas viņu atbalsta — starp rātno „labo" un dēkaino „ļauno" meiteni. Un saprotams gādās, ka viņam — koristam, piepeši jāaizstāj premjērs, ko viņš spīdoši veic un kļūst — slavens.

Stalons lieto klišejas bez mazākās kautrēšanās, zinādams, ka publika labāk pieņem pazīstamas fābulas nekā māksliniecisku vai samākslotus „jauninājumus". Un jāteic, ka drāmatisko pamatfābulu un vispār drāmatisko situāciju nav daudz, un gribot negribot drāmatiķiem arvien vairāk vai mazāk pie tām jāatgriežas. Arī Raiņa Lāčplēsim taču bija jāizšķiŗas starp rātno Laimdotu un dēkaino Spīdolu...

Drauga glābšanas filmu Stalons veidoja rūpīgi un lietpratīgi, ar sevišķu vērību izraudzīdams viņa abas partneres. Stalons vēlējās nepazīstamas aktrises, bet tām vajadzēja būt izskatīgām, labi dejot un arī tēlot. Labo meiteni Cintiju Rodesu (Rhodes) Stalons atrada tepat Holivudā. Pametusi Našvilas dziedātājas karjēru, viņa bija nupat tēlojusi sīkas lomas deju filmās Xanady un Flash Dance. „Ļauno" meiteni Finolu Hjūzu (Hughes) Stalons sameklēja Londonā, kur tā tēloja vienu no kaķiem populārajā skatuves mūziklā Cats.

Šī trīsstūŗa mīlas banālības un ļoti enerģiskās dejas piešķiŗ Stalona filmai mundru, raitu spriegumu. Filmas varonis Manero cīnās uz dzīvību un nāvi par noturēšanos Brodvejā — tādā pašā stāvoklī filmas darināšanas laikā atradās arī Travolta. Īsos četros mēnešos viņam vajadzēja pamatīgi nodzīt svaru, uzlabot muskulātūru un ievingrināties zibenīgās akrobatiskās dejās. Arī viņš cīnījies ar izmisuma spēkiem, jo šī bija viņa vienīgā izdevība atgriezties pie filmām. Preses konferencē abas jaunās dejotājas apgalvoja, ka Travolta vingrinājies kā apsēsts, reizēm pat 16 stundas dienā! Sestdienas vakaru drudzī viņš tēloja disko dejotāju, bet tie bija tikai primitīvi vingrinājumi, salīdzinot ar pēdējās filmas zibeņdeju baletisko akrobatiku. Katrā ziņā viņa sniegums bija tik iespaidīgs, ka jau pirms filmas publicēšanas Travolta saņēma vairākus lomu piedāvājumus — tuvākai nākotnei.

Stalons kā režisors ir gluži veiksmīgs. Bez kautrēšanās viņš aizgūst paņēmienus no citām populārām deju filmām, piem. All That Jazz, un sakurina ievērojamu spriegumu un dekorātīvu krāšņumu. Dejās gan neredzam nevienas slaidākas sekvences. Lēcieni vai kūleņi ne sākas, nedz nobeidzas, tikai pazib gaisā kā kustību fragmenti, kāju izspērieni, plecu vai vidukļa pagriezieni. Sevišķi tas duŗas acīs noslēguma lielizrādē, kas saucas Sātana aleja, dara jauno premjēru slavenu, kur tam tiešām kaut kas jāparāda. Skatuves vairākstāvaino dibensienu piepulko koristu ķermeņi — no grīdas paceļas elles tvaiku mutuļi. Šiem raibumiem pa vidu virpuļo Travolta ar savām partnerēm. Redakcija ir iespaidīga, savā ziņā pat aizraujošs atsevišķu mirkļu virknējums, bet skatītājam gribas redzēt no dejām ko vairāk, ne tikai zibošus fragmentus. Bet — laikam jau līdz tik lielai perfekcijai Travoltam nebija veicies uztrenēties, lai parādītos kaut cik ilgstošos fragmentos.

Ar visiem trūkumiem izrāde ir rosinoša. Savu nekaunīgo, iedomīgo un izmisīgi centīgo Bruklinas ielas zēnu Travolta notēlo ar pacilātību un arī autoritāti. No abām dejotājām, kas pirmo reizi mēģinājās drāmatiskā spēlē, Stalons pratis izdabūt itin pieņemamu tēlojumu. Jau filmas iestudēšanas laikā Cintiju Hjūzu Paramaunta studija saistīja uz trim gadiem un piecām filmām. Lietpratēji izsakās, ka ar šo filmu arī Travolta noturēsies „dzīvs". „Robustā" seja augšupejošam Bruklinas ielas žēnam šoreiz piestāv gluži labi.

Atgriešanās...

(Turpinājums no 6. lp.)

grāmatu, ka redakcija gatavo rakstu žurnālam, un izteica nožēlu, ka nav apzināts neviens latvietis, kas piedzīvojis kaut kādu līdzīgu gadījumu.

Indulis pateica: "Arī es esmu lasījis Mūdija grāmatu ar interesi, jo arī es atrados reiz tādā stāvoklī, kuŗā redzēju pats sevi, bet tas bija pavisam īss brīdis. Man bija smaga nieŗu operācija. Tā izdevās sekmīgi, un es sāku atveseļoties. Radās pēkšņi tromboze. Es jutu savādu pārmaiņu sevī. Es nebiju pats sevī, bet ārpusē. Es redzēju sevi kaut kā no sāniem, it kā būtu pie slimnīcas sienas piespiedies. Redzēju slimnīcas māsu noliekušos pāri manam ķermenim. Es atrados savādā spožā gaismā, tā bija visapkārt. Māsa apgriezās, izskrēja no istabas un pēc brīža atgriezās ar ārstu. Tas viss. Starpība starp citu stāstiem vienīgi tā, ka es visu redzēju no sāniem, b et citi sevi redzēja no augšas."

Nobeigsim šo rakstu ar izrakstiem no J.Klīdzēja raksta:

Ar šo īso pārskatu ir skarta tikai miršanas pieredzes un izjūtu sīka virspuse. Šīs pieredzes pētniekiem un arī kritiķiem nav noteikta atzinuma. Šo pētījumu lauks kaut cik zinātniskas pieejas veidā ir jauns. Ar zinātnei pazīstamiem ieročiem un metodēm tas nav aizsniedzams. Līdz šim nāves un pēcnāves dzīves iecerējums piederējis reliģijai un tautu folklorai.

Neurologi izskaidro, ka nāves tuvumā pieredze un redzējumi rodas no nervu sistēmas darbības pārtraukumiem un dažādiem "īssavienojumiem". Sevis paša redzēšana it kā no attāluma ir šo neuroloģisko pārmaiņu rezultāts.

Psihologi šīs pieredzes cenšas izskaidrot sakarā ar cilvēka ilgstošo izolāciju slimnīcā. Sakrātais nemiers un ilgas, vēlmes, dzīvē nepiepildītās ieceres pēdējos dzīvības mirkļos eksplodē kā spožas raķetes ar visām pagājušās dzīves krāsam.

No otras puses, tie, kas bijuši tuvu nāvei un ir atgriezušies dzīvē, apgalvo, ka tas, ko viņi redzējuši, nav bijušas nekādas hallucinācijas, ne sapņi, ne murgi, bet ļoti reāls redzējums.

Arī attieksmes un koncepti par cilvēka dzīvi, garu, dvēseli, psihi, nāvi un pcnāvi ir iekrāsoti ar visas tā laika sabiedrības domāšanu, jušanu un visu dzīves ziņu, ko pasaulē dēvē par dzīves uzskatu. Modernajās, technoloģizētajās zemēs, kā Rietumeiropā, Amerikā, Austrālijā, nerunājot nemaz par Padomju savienības imperiju, valda gandrīz totāli materiālistiska filozofija, kas izteicas Gesta Berlinga dziesmas rindā: ir tikai tas, ko saredz skats! Tāpēc grūti cerēt, ka pētniecība ar pašreizējās zinātnes atzinumiem un instrumentiem bezpartejiski pieietu tādiem fainomeniem kā dvēseles dzīvei un pēcnāves dzīvei. Un — kas to zina, varbūt visām mūsdienu pētniecības zinātnēm zemapziņā ir arī kādas bailes: Un ja mēs atklātu kaut ko, kas visu mūsu sistēmu sagāž, kas notiks ar domināciju un valdīšanu?

Tie ārsti psihologi, sociologi, biologi, kas pirmsnāves fainomenu pētījumiem pieiet labvēlīgi, neapgalvo, ka viņiem būtu gatavi kādi ar zinātniskām metodēm pierādāmi atradumi cilvēka dzīves un dzīvības robežas pārejas laukā. Viņi piebilst, ka mūsu cilvēku loģika, uztveres spēja, domāšanas aptvēruma lauks arvien vēl ir ļoti ierobežots un nepilnīgs. Nav vēl arī zinātnes instrumentu un metožu, plašāku un dziļāku par to, kas ir cilvēkos pašos. Šo pētījumu lauks ir tikai sākumā, un tas ir nākotnes lauks.

Jāpiezīmē, ka arī divi plaši pazīstami latvieši piedalījušies ar pētījumiem laukos, kam sakars ar cilvēka psihi, dvēseli un iespējamo pēcnāves dzīvi. Viens ir Dr.Kārlis Osis, kas strādā jau vairāk nekā divus gadu desmitus visā Amerikā pazīstamajā Parapsiholoģijas institūtā pie Drake universitātes, Ņudžersijā. Otrs bija rakstnieks un parapsihologs Konstantīns Raudīve, kas jau aizgājis mūžībā 1975.g. 2. septembrī.

Beigās vēl paliek jautājums: Kādu iespaidu uz cilvēka domāšanu un dzīves veidu atstātu tas, ja kādu dienu zinātnes atklātu un apstiprinātu, ka ir dzīve arī pēc mūsu dzīvošanas, ka mūsu dvēsele, mūsu gars ir nemirstīgs? Ja atklātu arī to, ka mūsu dzīve, rīcības šinī dzīvē atstāj iespaidu uz visiem citiem, kas ir ap mums un mums ar visu savas dzīves kopsummu un darbiem jāiet arī mūsu gara dzīves tālākajā ceļojumā? Vai tas nepārmainītu visu tautu dzīves kvalitāti visā pasaulē?

Tas viss būtu nepārspējami interesanta spoguļošanās pret mūsdienu ainavu, kuŗā cilvēkus un tautas redzam dzīvojam tā, it kā jaunas rītdienas nemaz vairs nebūtu.

Arī uz šiem jautājumiem šodien vēl nav atbilžu. Tomēr jau tas vien, ka zinātne un zinātnieki sāk piedalīties šo jautājumu jautāšanā un atbilžu meklēšanā, var dot cilvēcei zināmas atdzimšanas cerības, pirms tā atbrīvo sava gara atliekas un technoloģijas mašīnēriju pašiznīcībai. Šo jautājumu iesākšana varbūt ir tā pirmā zīme, ka totāli materialistiskā filozofija un domāšana būtu jau noskrējusi savu maratonu un pie uzvaras vārtiem atradusi — tukšumu. Varbūt sāks saukt palīgā dvēseli un „mirušo" Dievu cilvēku un tautu attieksmēs un rītdienas meklējumos.

Broadview Delicatessen

(A. Miķelsone)

veikals slēgts

no 31. jūlija līdz 15. augustam.

Laikr. **LATVIJA AMERIKĀ** var saņemt **GARDENIA** puķu veikalā.

izīrējams

2 istabu dzīvoklis

(flat) bezbērnu pārim St. Clair Avenue Rd. rajonā. 922-5913.

GUNĀRS GAIĶIS, B.Sc., Phm., LL.B.

advokāts un notārs

ar šo paziņo advokāta darbības uzsākšanu.

Visāda veida juridiski padomi un pakalpojumi

Birojs: 150 Consumers Rd., Suite 300, Willowdale, Ont. M2J 1P9, (416) 492-8967.

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Koncertā Lindhursta parkā Tarritovnā, ap 25 jūdzes no Ņujorkas, 23. jūlijā kā solists piedalījās vijolnieks Vladimirs Cipins. Viņš dzimis Ukrainā, bet 1956.g. mācījies Emīla Dārziņa skolā Rīgā. Pēc tam studējis Latvijas valsts konservatorijā pie J. Agrama un V. Stūrestepa. Koncertā atskaņoja Čaikovska darbus. Starp daudzajiem priekšpilsētas klausītājiem bija arī daži latvieši.

● Agrāk Vudbornes pilsētas apkārtnē, Katskiļu kalnos, vasaras atvaļinājumu pavadīja daudzi latvieši no Ņujorkas pilsētas, telpas īrējot no amerikāņiem, bet vairākos gadījumos uzcēla arī paši savas ,,vasarnīcas''. Dažiem bija arī ziemas mājas. Veclatvietim V. Austriņam tur piederēja samērā liels zemes gabals ar vairākām dzīvojamām ēkām. Vēlāk viņš savu īpašumu pārdeva, pie kam lielāko daļu nopirka kāds amerikānis, bet dažus mazākus zemes gabalus arī latvieši. V. Austriņš pārcēlās uz Floridu, kur 26. jūlijā miris. Mūžībā aizgājuši arī daži citi šīs apkārtnes latvieši, daža latvieša māja pārdota, bet pāris ģimenes iecerējušas pārcelties uz pastāvīgu dzīvi šinī Katskiļu apgabalā pēc pensionēšanās. Latvieši vairs telpas neīrē pie amerikāņiem, bet uzmanību ieguvis Ņujorkas draudzes Katskiļu īpašums, kur viesiem iespējams telpas īrēt visu vasaru. Pirms un pēc bērnu vasaras nometņošanas laika tur iekārtota pensionāru atpūta. Tur vecie ļaudis var apmesties par ļoti mērenu cenu, tiem rīko dažādas nodarbības un rūpējas par viņu paēdināšanu. Ņujorkas draudzes īpašums atrodas apmēram nepilnas stundas auto brauciena attālumā no Vudbornas apkārtnes pa lauku ceļiem. Vk.

LOS ANDŽELOSA

● 17. jūnijā Dienvidkalifornijas latviešu baznīcā prāv. R. Āboliņš, māc. O. Kleinbergs, māc. E. Putniņš un ap 350 dievlūdzēju izvadīja mūžīgā dusā ilggadējo draudzes mācītāju Elmāru Cauni. Atvadām dziesmas dziedāja Solaris Lomas Sprūdes vadībā, Losandželosas latviešu koris Andreja Kurmiņa vadībā un solo dziesmas Brigita Jerumane un Andrejs Kurmiņš. Ērģeļu solo spēlēja Velta Barvika. Pie šķirsta stāvēja korporāciju un draudzes darbinieku goda sardze. Atvadu vārdus no archibīskapa teica prāv. R. Āboliņš, no Rietumu krasta apgabala māc. E. Putniņš, korp. Lettonia J. Lejnieks, Dienvidkalifornijas korp. kopas H. Lejiņš, Prezidiju konventa vīru koŗa K. Grants. No dzejnieka un znota O. Stumbra atvadu vārdus teica Dr. J. Cilnis, no aizgājēja pirmajām draudzēm — Edmontonas un Kalgarijas, Spodra Lejniece, Palīdzības fonda A. Reins, Latviešu nama pārvaldes un DV K. Kalējs, Dienvidkalifornijas latv. biedrības A. Blāķis, Virsnieku apvienības K. Petrovskis, Miera draudzes R. Kampe, Sandiego draudzes A. Ports, Dienvidkalifornijas draudzes dāmu komitejas Omula Pence un no draudzes D. Agrums. Pēc sēru dievkalpojuma Latviešu namā visi bija aicināti uz bēŗu azaidu, ko bija sagatavojušas draudzes dāmas. Ģimenes vārdā visiem pateicās E. Caunes vecākā meita Daira Stumbre.

● Vakariņas dārzā par labu Rietumkrasta izglītības centram Kursa Mārtiņa un Sallijas Šmitas mājā rīkoja korporāciju kopas Talavija un Dzintra, ieņemot virs 1000 dol.

DETROITA

● DV apv. biedru vakarā apvienības priekšnieks V. Kalniņš referēja par pēdējo Gaŗezera akcionāru sapulci un pastāstīja arī par Gaŗezera nākotnes plāniem. Par DV ASV delegātu sapulces norisi un pieņemtiem lēmumiem informēja priekšnieka vietnieks J. Trubačs. DV apvienības Detroitā delegāts 32, ALA kongresā S. Rudzītis iepazīstināja biedru vakara dalībniekus ar kongresa svarīgākiem lēmumiem un ierosinājumiem un pakavējās pie pašreizējās ASV nostājas Baltijas valstu un Apspiesto tautu jautājumā,kā arī pieskārās dažu jaundibināto latviešu organizāciju darbībai un mērķiem. DV ansambļa Dziesma vadītāja A. Kalniņa ziņoja par aizvadīto sezonu un paredzētiem koncertiem Mičigenā un citos štatos. Pēc ziņojumiem vanagi un vanadzes dažas stundas pavadīja pārrunās par paveikto darbu un turpmākiem nodomiem.

GAŖEZERS

● Jau agri sestdienas rītā, 16. jūlijā, Gaŗezerā pulcējās daudzi tautieši Daugavas Vanagu izbraukumam. Bija arī daži priekšnesumi: Detroitas vanadžu dziesmas, A. Balkas dzeju lasījums u.c. Sekoja saviesīga pēcpusdiena. Sestdienas vakarā notika jauno mūziķu koncerts Kronvalda zālē. Programmu izpildīja Māra Mozga, sopráns, Kārlis Mateus — tenors, Timotejs Sīpols — vijole, Līgai Zemesarājai veicot klavieŗu pavadījumu. Par to bija ļoti labas atsauksmes. 16. un 17. arī notika Jāņa Gaiļa gleznu izstāde Valdemāra zālē. Svētdienas rītā dievkalpojumu vadīja māc. V. Landmanis.

Skautu nodarbības Gaŗezerā.

Gaŗezera izbūvē savu roku pielikuši arī P. Lielzuika ar palīgiem E. Ozoliņu un J. Orlenu.

Ārlietu ministrija par Baltijas valstīm

13. jūnijā, pirms baltiešu delegāciju pieņēma ASV prezidents Rēgens, notika vēl otra pieņemšana — pie Valsts drošības padomes (National Security Council) Eiropas un Padomju savienības direktora Dr. J. Lenžovski (Lenczowski). Par šo pieņemšanu, kuŗā piedalījās astoņi baltiešu pārstāvji, jau agrāk ziņots L.A. (23. jūlijā), norādot, ka šī pieņemšana var izrādīties par ļoti nozīmīgu notikumu, jo tā deva iespēju norādīt uz vairākām baltiešu problēmām un iesniegt ASV prezidentam adresētu iesniegumu, ko bija parakstījis Baltiešu amerikāņu brīvības līgas priekšsēdis Valdis Pavlovskis.

ASV valdība ir jau reaģējusi uz divām iesniegtajām baltiešu prasībām.— 20. jūlijā ASV pārstāves Apvienotajās Nācijās Džīnas Kirkpatrikas asistents Kārlis Kiršmanis apsolīja V. Pavlovskim, ka baltiešu pieprasīto vēstuli ar deklarāciju, ka ASV neatzīst Baltijas valstu nelegālo pievienošanu Padomju savienībai, izsūtīs visu valstu pārstāvjiem Apvienotajās Nācijās ap Latvijas, Igaunijas un Lietuvas de jure atzīšanas gada dienu — 28. jūliju. Kad dažas dienas vēlāk Baltiešu amerikāņu brīvības līgas priekšsēdis saņēma vēstules kopiju, izrādījās, ka gaŗo vēstuli Kirkpatrikas vietā bija parakstījis pats prezidents Rēgens.

Otrkārt, reaģējot uz Baltiešu amerikāņu brīvības līgas iesnieguma prasību, lai ASV politika jautājumā par Baltijas valstīm atspoguļotos arī ASV valdības publicētās kartēs un citās publikācijās, Ārlietu ministrijas pārstāvis 2. augustā ir paziņojis līgas priekšsēdim V. Pavlovskim, ka ministrija septembŗa sākumā izdos divu lappušu publikāciju (gist), kuŗā īsumā būs norādīts uz ASV politiku attieksmē pret Baltijas valstīm, šo valstu pārkrievināšanu un tiesisko stāvokli zem Pad. savienības okupācijas. Publikācijas metiens ir sākotnēji paredzēts 10.000. Publikāciju piesūtīs iestādēm, organizācijām un iespaidīgiem politiskās un saimnieciskās dzīves vadītājiem, kā arī interesentiem. K. K.

ČIKAGA

● Apspiesto tautu nedēļas sarīkojumu Čikagā šogad vadīja jaunā un enerģiskā poļuamerikāņu kongresa pārstāve Teresa M. Samulska. Demonstrāciju atklāja tās priekšsēdis Ilmārs Bergmanis, īsos vārdos komentējot prezidenta parakstīto rezolūciju un minot, ka šogad paiet 25 gadi, kopš prezidents Eizenhauers parakstīja un Kongress pieņēma gadskārtējo apspiesto tautu nedēļas deklarāciju. Aizlūguma vārdus teica serbu virsbīskaps Iriney Kovacevichs, pārstāvot brīvo serbu pareizticīgo baznīcu Amerikā un Kanadā. Galveno runu demonstrācijā teica serbu politisko zinātņu profesore Dr. Helena A. Pavichevicha, norādot uz kļūdām, kas tika izdarītas Jaltas un Potsdamas konferencēs un ka ir pienācis laiks tās labot. Arī darbi sekos, lai bērni piedzimtu brīvībā visās apspiestās zemēs.

Beigu vārdus teica Anwar Ahady no afganistāņu brīvības cīnītājiem, kā arī pārstāvji no Čikagas Laosas apvienības, kambodiešu pārstāvis un no Nikaragas apvienotās frontes pulkvedis Araulfo Guerrero.— Demonstrācijas beigu lūgšanu teica lietuviešu mācītājs Vito E. Mikolaitis, pēc kam sākās etnisko grupu priekšnesumi, kuŗus šogad rotācijas kārtībā izpildīja lietuvieši un kambodieši.

Apspiesto tautu nedēļas sarīkojumam veselu lappusi pirmajā slejā šogad veltīja lielais Čikagas dienas laikraksts Sun-Times un Des Plaines Times. J. B.

INDIANAPOLE

● Indianapoles latviešu ev. lut. draudzes kapu svētku dievkalpojums kopā ar otru latviešu draudzi notiks svētdien, 21. augustā, pl. 10 Floral Park kapsētā. Piedalās abu draudzu mācītāji.

Pēteris Bauzis

Padomju cilvēks — paklausīgs vergs

Padomju imperijas komūnistiskās partijas centrālās komitejas sēde 14. un 15. jūnijā Maskavā bija veltīta pārmaiņu apstiprināšanai un partijas jaunās ideoloģijas un politiskās audzināšanas izklāstam.

Sēdē iecelšanas, pārcelšanas un pazemājumi skāra tikai nedaudzus. Politbirojā mirušā A. Pelšes vietā nevienu neiecēla. Vienīgi par partijas kontroles komitejas priekšsēdi iecēla M. Solomencevu, nepaaugstinot par pilnu politbiroja locekli. Par centrālās komitejas sekretāru izraudzīja politbiroja locekli G, Romanovu. Par politbiroja locekļa kandidātu kļuva gan V. Vorotņikovs.

Centrālā komitejā par pilniem locekļiem gan kļuva līdzšinējie kandidāti S. Achromejavs, B. Balmonts, V. Kočemasovs, kuŗu pirms tam iecēla par vēstnieku Austrumvācijā, V. Čerdincevs un V. Šabanovs.

Nežēlastībā bija krituši N. Ščolokovs un S. Medunovs. Tos izslēdza no centrālās komitejas par pieļautām kļūdām darbā un nolidināja no augstajām kāpnēm.

Sēdē gan galvenais bija Černenko referāts — Partijas ideoloģiskā, politiskā masu darba aktuālie jautājumi. Tas gan bija veltīts īpaši jaunā cilvēka veidošanai. ,,Jaunā cilvēka veidošana ir ne tikai ļoti svarīgs komūnistiskās celtniecības mērķis, bet arī obligāti nepieciešams tās noteikums,'' referāta sākumā pateica Černenko. Visā referātā viņš deva padomus augstajiem biedriem, kā jaunais cilvēks veidojams, un pavēlēja šos ieteikumus nodod mazajiem biedriem izpildīšanai.

Černenko referāts arī atklāja gan netieši, ka vairāk nekā 60 gadu ilgajā komūnistu valdīšanas laikā komunistiskais cilvēks nav un nav izaudzis, tāpēc vajadzīga jauna, stingrāka audzināšana, sevišķi tāpēc ka imperiālisti izdara nepieredzētus uzbrukumus sabiedriskajai iekārtai, marksistiski ļeņinistiskajai iedoloģijai, cenšas saindēt padomju cilvēka apziņu. Notiek sasprindzināta, patiešām globāla divu ideoloģiju cīņa.

Tas viss prasa atjaunot, bagātināt un aktuālizēt idejiskās audzināšanas darbu, lai vispusīgi pilnveidotu, attīstītu sociālismu. To var sasniegt, ievērojot stingri Ļeņina norādījumus. Kaut partijia balstās uz zinātnieku labākajiem darbieb, līdz šim tā nav sagaidījusi vispusīgus konkrētus sociālo parādību un ekonomisko problēmu pētījumus. Zinātnieki noslēdzas savu disertāciju un grupu interešu lokā, pievēršas mazsvarīgiem tematiem. Zinātniekus vāji ietekmē partijas organizācijas. Daudzi zinātnieki neievēro materiālistiskās dialektikas pamatprincipus. Attīstīta sociālisma pilnveidošanas ideja jāliek teorētiskā, propagandas un audzināšanas darba pamatā.

K. Černenko atzīst, ka partijai nav izdevies ieaudzināt katrā cilvēkā tieksmi pēc darba, apzināšanos, ka darbs vispārības labā ir nepieciešams. Šo apziņu ieaudzināt ir svarīgs partijas nākotnes uzdevums.

Jaunā cilvēka audzināšanā enerģiski jācīnās pret žūpību, huliganismu, parazītismu, spekulāciju, sociālā īpašuma izlaupīšanu, pret kukuļņemšanu un mantrausību. Tās nav pagātnes paliekas, atzīst Černenko. Tam visam cēloņi meklējami šīsdienas praksē, audzināšanas darba trūkumos. Audzināšanas darbam jābalstās uz stabilajiem ekonomiskās politikas pamatiem un partijas kongresa tezēm. Ideoloģiskajiem darbiniekiem uzdevuma pamatā paliek veidot zinātnisko, marksistiski ļeņinisko pasaules uzskatu, kas ir cilvēku audzināšanas pamats.

K. Černenko referātā pieskarās arī presei, radio un televīzijas raidījumiem. Laikrakstos parādās trafarētas (pēc paraugiem) korespondences un komentāri, tādi ievadraksti, kuŗos nav atrodami ne dziļi vispārinājumi, ne svaigas domas. Televīzijas un radio raidījumi ar vāju informātīvo piesātinājumu. Černenko pavēl redakcijām atbrīvoties no šiem trūkumiem un dot tādus rakstus, kas aizrauj, pārliecina cilvēkus. Sevišķie vietējai presei (pilsētu un lauku rajonu laikrakstiem) trūkst kvalificētu kadru un pienācīgi iekārtotu spiestuvju, arī papīra, tāpēc tie pilnībā nespēj apmierināt. Černenko atklāj cēloņus. Vietējās partijas komitejas pilnīgi aizmirst savu laikrakstu vai apslāpē redaktoru un līdzstrādnieku iniciātīvu.

Bez kritikas nepalika rakstniecība, mūzika, filma. Tām jaunais cilvēks jāietekmē, jāaudzina iejiski, politiski, tikumiski. Uz ekrāna vai daudzu autoru spalvu darbos priekšplānā izvirzās tikai neizdevušies likteņi, dzīves likstas, kaut kādi paguruši, gaudulīgi cilvēki. Jaunajam cilvēkam vajadzīgs ideāls ar iemiesotiem dzīves mērķiem, cildenumu, pārliecību, darba mīlestību un vīrišķību. Daži rakstnieki atkāpjas no vēsturiskās patiesības. To darbos manāma Dieva meklēšana, patriarchālā dzīves veida meklēšana. Tas viss jāizskauž.

Kritiku saņēma arī estrādes māksla, no ārzemēm ievestie darbi. Mūzikālie ansambļi sniedz apšaubāmas kvalitātes programmas, kas nodara idejisku un aistētisku ļaunumu. Rūpīgāk jāuzrauga ievedumi no ārzemēm, ko saņem kultūras sakaru ietvaros. Tur pirmajā vietā jāliek nevis komerciāla, bet politiska pieeja.

Netiek pilnīgi apmierināts grāmatu pieprasījums, sevišķi daiļliterātūras, kā arī tēlotājas mākslas. Iemesli — nepietiek spiestuvju, nepietiek papīra. Maz ražo mūzikas instrumentus un moderno televīziju, krāsu aparātus un uzņemšanas un pārraidīšanas iekārtas. Jāpaaugstina ārzemju propaganda, citādi nevar cerēt uz ilgākiem panākumiem, jo šķiriskais ienaidnieks izteicis nodomu likvidēt sociālistisko iekārtu. Ideoloģiskais darbs ir visas partijas uzdevums. Tātad arī katra komūnista uzdevums. Būt par komūnistu tagad ir liels gods, referātā sacīja Černenko. (tātad latviešu komūnistiem partijas biedra kartīte nav tikai ,,maizes kartīte,'' kā apgalvo kāds ASV latvietis, ref.).

Černenko min negātīvās parādības jaunatnes vidū. Tie ir politiski naīvi (netic partijas solījumiem, ref.), tiecas dzīvot citu apgādībā, nevēlas strādāt tur, kur vajadzīgs sabiedrībai. Jaunieši cenšas izcelties ar dārgām mantām, kas pirktas par vecāku naudu. Mūsu pretinieki cenšas izmantot savos nolūkos jaunatnes psiholoģijas īpatnības. Lai visu to novērstu, jāpaceļ skolotāju un skolu prestižs. Augstākajās mācību iestādēs jāpaugstina idejiskā ietekme, sevišķi sabiedriskajās zinātnēs. Attiecīgās ministrijas vāji kontrolē mācībspēku sagatavošanu un mācāmā priekšmeta kvalitāti. Partiju neapmierina speciālistu sagatavošanas līmenis.

Referents nacionālās kultūras īpatnībām veltī tikai nedaudz rindu. Cilvēki bez savas nacionālās valodas pārzina arī krievu valodu — nāciju sazināšanās valodu, taču nav mazums gādījumu, kad vāja krievu valodas prasme ierobežo cilvēku pieeju internacionālās kultūras bagātībām, sašaurina viņa darbības un kontaktēšanās loku (Tātad: krievu kultūra ir vienīgā internacionālā kultūra, ref.). Jau pieņemts lēmums par nacionālo republiku iedzīvotāju atvieglotu krievu valodas apgūšanu (krievu valodas mācīšanu, tātad pārkrievināšanu tagad sāk jau bērnu dārzos un pirmskolās, ref.). Pie padomju cilvēka internacionālisma Černenko pieskaita arī cilvēku dzīšanu darbā uz lielajām celtnēm no visām imperijas malām, tomēr viss nenotiek tā, kā partija grib. Dažos apgabalos ir darba spēka pārpalikums, to nevar nodarbināt, bet neizdodas to pārvietot uz citiem novadiem. Līdz ar to Černenko atklāj, ka dažos novados Krievijā ir bezdarbnieki.

Politbiroja loceklis un centrālkomitejas sekretārs pieskaras arī ticīgajiem. Reliģijas ietekmē vēl joprojām ir daļa cilvēku, un šī daļa nav maza, atzīst Černenko. Vainīgi imperiālisti.. To daudzie ideoloģiskie centri mēģina ne tikai atbalstīt, bet arī kultivēt reliģiozitāti, piešķirt tai pretpadomju, nacionālistisku virzību. Īpaša uzmanība tiek veltīta reliģiskajiem ekstrēmistiem. Tai pašā laikā tiek izplatīti izdomājumi par apziņas brīvības pārkāpumiem Padomju savienībā.

Jauno padomju cilvēku var izveidot, ja audzināšanas darbs aptver visas cilvēku dzīves darbības puses, ieskaitot to sadzīvi, brīvo laiku un pat ģimenes attieksmes. Tātad: cieša politbiroja, centrālās komitejas uzraudzībā.

Vai tas izdosies?

Mūsu mīļais un labais onkulis aizgājis mūžībā

Zvērināts advokāts

Otto Jūlijs Kārkliņš

dzimis 1904. gada 10. martā Rīgā,
miris 1983. gada 31. maijā Sidnejā.

Mīlestībā viņu piemin

Ingeborga, Dace un Mārtiņš Veinbergi, Zigrīda Birne un Ēriks Kārkliņš ar ģimeni.

Un kad reiz vējos brīvos
Šalks tauta pestīta,
Tad mirušos un dzīvos
Sauks mājās Latvija.

Pateicība

Sirsnīgi pateicos visiem, kas dalījās manās sērās, izvadot pēdējā gājumā manu mīļo vīru

Oskaru Dzērvīti

Paldies mācītājam A. Briedim un ērģēlniecei E. Timermanei-Ozolai. Paldies par vainagiem, ziediem un atvadu vārdiem korporācijai Beveronija, Latviešu virsnieku apvienībai Kanadā, Toronto Austrumu draudzei, Toronto korporāciju kopai, Sv. Jāņa draudzei, Latviešu kaŗa veterānu strēlnieku biedrībai Kanadā, Latviešu inženieŗu apvienībai un TLB inženieŗu un techniķu kopai, latviešu kaŗa lidotājiem, Bruņoto vilcienu pulka kaŗavīriem, Latviešu Namam, B. Epermaņa ģimenei un vecajiem beveroņiem ASV un Toronto bridža kopai.

Paldies visiem draugiem par ziedu veltēm un līdzjutības apliecinājumiem.

Dziļā pateicībā
Felicitas Dzērvīte.

Ja jūs neatgriezīsities no grēkiem, tad jūs... iesiet bojā (Lk. 13:3).

Bezmaksas kristīgu literātūru un kasetes ar garīgu dziesmu ierakstiem jūs varat saņemt, rakstot māc. J. Šmitam, Box 465, Surrey, B.C. V3T 5B7.

IZĪRĒJAMAS ISTABAS

ĻOTI TUVU Toronto universitātei.
Zvanīt (416) 839-1257.

Meklēju personu, kas augustā vai vēlāk līdz oktobrim ar auto brauktu uz Britu Kolumbiju. Zvanīt 699-5678.

INDIANAPOLE

Nākamie 8. vispārējie latviešu dziesmu svētki ASV notiks Indianapolē 1988. gadā. Tā kā Indianapole ģeografiskā ziņā ir Savienoto valstu centrā, tad arī Rietumkrasta koŗiem tā būs vieglāk sasniedzama un koristu skaita ziņā svētki var izvērsties par viskuplākiem. Tiem, kuŗi piedalījās dziesmu svētkos Indianapolē 1960. gadā, jāatceras, ka Indianapole kopš tā laika ir ļoti pārvērtusies un kļuvusi par modernu lielpilsētu un sporta centru ar varenām jaunām celtnēm.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466—1514 465—7902

Pulcēsimies

Latviešu Preses dienās Sidrabenē no 25.—28. augustam

Atklāšana 25. augustā pl. 19.30

ar māc. A. Celma svētbrīdi un PBLA priekšsēža vietnieka Dr. L. Luksa runu. Draudzības vakars.

Referātu cikls un paneļdiskusijas

par mūsu rakstniecības un preses jautājumiem 26., 27. un 28. augustā no pl. 9 rītā līdz 18 ar ASV un Kanadas literātu piedalīšanos.

Literāri cēlieni un draudzības vakari

26. un 27. augustā pl. 19.30. Savus jaunākos darbus lasīs ASV un Kanadas latviešu rakstnieki.

„Mazās preses" skate

(Organizāciju biļeteni, apkārtraksti un līdzīgi izdevumi)

Silvijas Šteineres-Jēgenes darbu skate.

Grāmatu galds

Bibliografiski reto grāmatu skate Purvainē

28. augustā pl. 14.

VISI SARĪKOJUMI IR PUBLISKI UN DISKUSIJAS IR ATKLĀTAS!

Preses dienās visus laipni ielūdz
LPB Kanadas kopa.

Andrejs M. Stikuts
B.A., L.L.B.
ADVOKĀTS
20 Queen Street West, Suite 1104, Box 48, Toronto, Canada M5H 3R3
Tel. (416) 977-8720

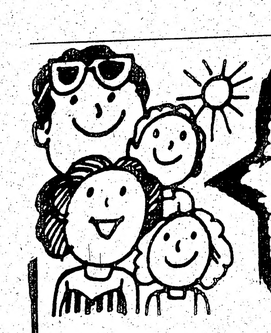

Acapulko 1 nedēļu no $499 (apartment), no personas $429.
Cancun Visās cenās iesk. lidojums, viesnīca un vietējie braucieni.

Austrālija

Visi, kas vēlas braukt organizētā veidā uz Latviešu jaunatnes vispasaules kongresu Austrālijā, lūgti pieteikties jau laikus, lai varētu izkārtot lētāku un izdevīgāku lidojumu.

Vasaras cenas

Londona.....no	$639
Frankfurte..... ”	$739
Parīze..... ”	$749
Losandželosa... ”	$299

Kanadas $ plus takse.

Cenas mainīgas, atkarībā no braukšanas datuma un personu skaita. Zvanīt Inesei Grodnis uz Avenue Rd. biroju.

HELLO WORLD TRAVEL LTD.

RICHMOND HILL	AVENUE RD. N.	UNION STATION
884-2122	789-5304	368-7451
10520 Yonge St. N. Richmond Heights Plaza	1843 Avenue Rd. (6 blks. North of Lawrence)	65 Front St. West Arrivals Concourse

Oskara Dzērvīša pieminai

Pēc ilgākas slimošanas 20. jūlijā 82 gadu vecumā Dieva mierā aizgāja viens no pirmajiem Toronto latviešu sabiedrības organizētājiem — Oskars Dzērvītis. Viņš Kanadā ieradās no Vācijas 1948. gadā, sākdams darbu savā profesijā. Tūlīt pēc ierašanās Toronto viņš sāka tautiešu apzināšanu, kuŗas rezultātā 1948. gada decembrī nodibināja Sv.Jāņa latviešu draudzi, kuŗā viņš vairākus gadus bija draudzes priekšnieks. Kad 1955. gadā nodibinājās Austrumu latviešu luterāņu draudze, Oskars Dzērvītis atkal bija tās pirmais priekšnieks. Tāpat viņš piedalījās Latviešu inženieŗu apvienības organizēšanā un Toronto latviešu biedrības inženieŗu un techniķu kopas dibināšanā. Lieli nopelni viņam korporācijas Beveronija atjaunošanā Kanadā, kad 1951. gadā nodibināja Beveronijas Kanadas kopu. Pieccdesmitos gados, kad viņš bija Toronto korporāciju kopas seniors, tika atjaunota Kalpaka sarīkojumu tradicija: Pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas dievkalpojums un Kalpaka bataljona atceres balle. Visu mūžu Oskars Dzērvītis ir bijis latviešu sabiedrības cilvēks, bijis klāt un piedalījies tās celšanā un veidošanā.

Oskars Dzērvītis dzimis 1901. gada 6. aprīlī Rīgā. Pirmā pasaules kaŗa laikā viņa ģimene nonāca Pleskavā. Ar sešpadsmit gadiem viņš iestājās Pēterburgas Techniskā artilerijas kaŗa skolā. Latvijā Oskars Dzērvītis varēja atgriezties tikai 1921. gada oktobrī un tūlīt iestājās Latvijas universitātes architektūras fakultātē. Nākamajā gadā viņš pārgāja uz inženieŗu fakultātes mechanikas nodaļu. 1923. gada rudens sēmestrī viņš iestājās Beveronijā. Latvijas universitāti viņš nobeidza 1933. gadā ar inženieŗa gradu.

Tā kā līdzekļi studijām bija jāgādā pašam, tad O. Dzērvītis sāka darbu kā artilerijas techniķis Bruņoto vilcienu pulkā. Pēc Latvijas universitātes beigšanas 1934. gadā viņu iecēla par Aviācijas pulka darbnīcu priekšnieku. Šai vietā, sasniedzot kapteiņa pakāpi, viņš palika līdz Padomju okupācijai, kad Aviācijas pulku izformēja. Oskars Dzērvītis apbalvots ar Atzinības krustu un Aizsargu nopelnu krustu.

Uz pēdējo dusu 25. jūlijā O. Dzērvīti izvadīja mācītājs A. Briedis no Toronto Austrumu draudzes Sv. Barnabas dievnama, guldot Jorkas kapu latviešu nodalījumā. Pie šķirsta stāvēja korporācijas Beveronija un Latviešu virsnieku apvienības Kanadā goda sardze. Ar vainagiem un ziediem no aizgājēja atvadījās daudz organizāciju pārstāvju: J. Mežaks korporācijas Beveronija vārdā, A. Millers — Latviešu virsnieku apvienība Kanadā, A. Bērziņš — Toronto Austrumu draudze, E. Tannis — Toronto korporāciju kopa, J. Ozols — Sv. Jāņa draudze, P. Zariņš un B. Senkēviča — Latviešu kaŗa veterānu strēlnieku biedrība Kanadā, A. Arājs — Latviešu inženieŗu apvienība un TLB inženieŗu un techniķu kopa, J. Rucels — latviešu kaŗa lidotāji, Ed. Koks — Latviešu Nams, B. Epermanis — savas ģimenes un veco beveroņu vārdā un V. Bērziņš no *Bruņoto vilcienu pulka* kaŗavīriem.

Pēc apbedīšanas bēŗu viesi pulcējās Latviešu Namā piemiņas azaidam. Par aizgājēju sēro viņa dzivesbiedre Felicitas, radi un daudz draugu.

J. Mežaks.

VĒL PIEŅEM JAUNUS SLUDINĀJUMUS

Latviešu Kreditsabiedrību 1984.gada grāmatai — kalendāram.

Uzņemot kontaktu ar Latviešu Kreditsabiedrību kalendāra 1983.g. sludinātājiem, ar šo ziņojam, ka *1984.g. kalendāram, ko atkal* iespiedīs Amber latviešu spiestuve, vēl var pieteikt jaunus sludinājumus. Tāpat organizācijas un amatpersonas, kas nav minētas 1983.g. kalendārā un kas ievietojumu vēlētos 1984.g. kalendārā, laipni lūgtas vajadzīgo informāciju piesūtīt Amber spiestuvei līdz 31. augustam.

Sludinājumu maksas par lappuses 6 1/2 x 4” telpu	$100
” puslappusi	” 60
” trešdaļu lappuses.....	” 35
” ceturtdaļu lappuses.....	” 30
Sludinātāji saņem gada grāmatu par brīvu.	
Uzņēmēju sarakstā minimālā maksa par 3 līnijām	$5
Par katru līniju virs 3, piemaksa	$2
Ja vēlas saņemt gada grāmatu, jāpiemaksā.....	$2.50

Sludinājumi piesūtāmi līdz 6. septembrim Amber Publ. Ltd., 125 Broadview Ave, Toronto, Ont. M4M 2E9, tel. (416) 466-1514.

Humphrey Funeral Home
A.W. Miles Chapel
1403 Bayview Avenue, Toronto
(at Davisville)

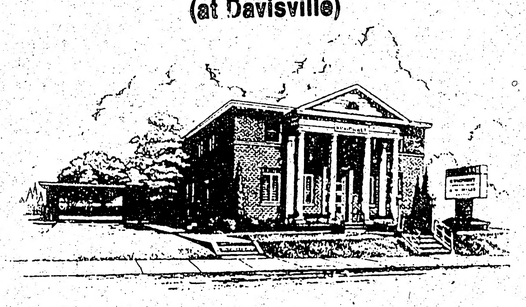

Toronto centrā vislabāk situētais bēŗu nams — tuvu Sv. Jāņa, Sv. Andreja un Sv. Barnabas baznīcām. Smalkjutīgi pakalpojumi latviešu ģimenēm katrā laikā. Bēŗu namu vada Humphrey ģimene jau trešā un ceturtā paaudzē.

487-4523

Cepumi ar
(recepte dub
s

1 tase cā
piena, 1/4
1/4 tases s
sīpols (vidēj
miltu, 1 tēj
ju samaltu
paciņa jau
dētu, 3—4
kauliem un

Cepumu
tu, 1/2 tēj
augu tauku
ta, 3—4 ē
auksta ūden

Iepriekš
mīklu (skat
nu uzvāra
liņā. Pielej
Uzkarsē. N
siltumā pa
tu. Pieliek
5—6 min.,
Pieliek sāli,
un pielej bu
Vāra, pastā
sabiezē. P
cāļa gaļu. A
perat.— A
mīklu sada
cijas izvelt
un katru ie

Grundulīši

Anna Strauta

MĀJAS MĀTEI

Cepumi ar cāļu gaļas pildījumu (recepte dubultojama, cepumus sasaldējot)

1 tase cāļa buljona, 1 tase piena, 1/4 tases stipra šerija, 1/4 tases sviesta, 1 sakapāts sīpols (vidēja lieluma), 3 ēdamk. miltu, 1 tējk. sāls, 1/4 tējk. rupju samaltu piparu, 1 10 unču paciņa jauktu sakņu, atsaldētu, 3—4 cāļa puskrūtis, bez kauliem un ādas, sakapātas.

Cepumu mīkla: 2 tases miltu, 1/2 tējk. sāls, 3 ēdamk. augu tauku, 1/4 tases sviesta, 3—4 ēdamk. vai vairāk auksta ūdens.

Iepriekš sagatavo cepumu mīklu (skat. beigās).— Buljonu uzvāra vidēja lieluma katliņā. Pielej šeriju un pienu. Uzkarsē. Noliek sānis. Nelielā siltumā pannā izkausē sviestu. Pieliek sīpolu un sutina 5—6 min., kamēr caurspīdīgs. Pieliek sāli, piparus un miltus un pielej buljona maisījumam. Vāra, pastāvīgi maisot, kamēr sabiezē. Pieliek saknes un cāļa gaļu. Atdzesē istabas temperat.— Atdzesēto cepumu mīklu sadala 8 daļās, 4 porcijas izveltnē 7 collu ripiņās un katru ieliek 5 collu alumīnija trauciņā. Sasaldē. Pārējo mīklu izveltnē 4 6 collu ripiņās, noliekot starp 2 vaska papīra kārtām un atstājot ledusskapī. — Krāsni ieslēdz 400°F. Katrā ar mīklu izklātā aluminija trauciņā iepilda cāļu un sakņu maisījumu. Viegli apmitrina mīklas malas un virsū uzliek mazākās mīklas ripiņas, malas saspiežot. Ar nazi iegriež krustu šķērsu mīklas virsu. Ieliek cepumu pannā un cep 35—40 min., kamēr mīkla gaiši brūna. Pasniedz karstus.

Cepumu mīkla. Lielā bļodā sajauc miltus ar sāli, pieliek augu taukus un sviestu, mīklu sastrādājot. Apslaka ar 3—4 ēdamk. auksta ūdens. Mīklu samīca apaļā bumbā. Ja vajadzīgs, pielej vēl ūdeni, lai turētos kopā. Mīklai jābūt mitrai, bet ne lipīgai. Ja mitruma par daudz, uzkaisa vēl miltus. Apklāj un tur ledusskapī, kamēr atdzisusi.

Teļa gaļa ar papriku (4 pers.)

1 1/2 m. teļa gaļas (sagrieztas kubiņos), 3 ēdamk. eļļas, 1 liels sīpols, sasmalcināts, 1 ķiploka daiviņa, 1 1/2 tējk. sāls, svaigi samalti pipari, 1 ēdamk. paprikas, 2 ēdamk. sasmalcinātu pētersīļu, 1 1/2 tases vērša gaļas buljona vai ūdens, 1/2 tases skāba krējuma.

Pannā sakarsē eļļu un apbrūnina gaļu pa daļām; kad gaļa apbrūninmāta, apcep sīpolu un ķiploku, samazinot pannas karstumu. Sutina, kamēr sīpols kļūst mīksts. Ieliek gaļu atpakaļ pannā, pieliek sāli, piparus, papriku un sakapātus pētersīļus. Cep apm. 2 min., tad pieliek buljonu. Labi samaisa, lai atdalītos pannas piecepums. Samazina siltumu, uzliek pannai vāku un cep 1 1/4—1 1/2 st., kamēr gaļa mīksta. Šķidrumam jāizgaro, līdz paliek apm. 1/2 tase. Pretējā gadījumā vāra, nenoņemot vāku. Pieliek skābu krējumu, vēl pasilda, bet nevāra.— Grezno ar sakapātiem pētersīļiem. Pasniedz ar nūdelēm vai rīsiem, skābiem kāpostiem vai zaļiem salātiem.

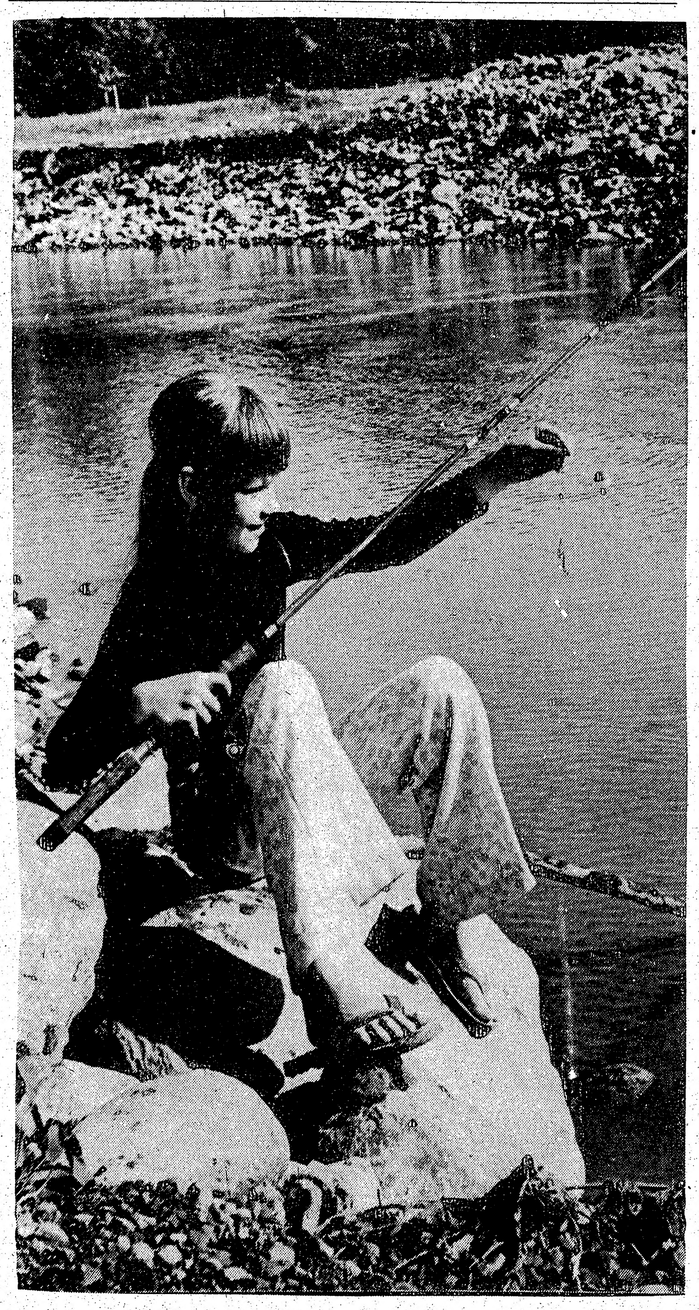

Grundulīši ir gardaki par forelēm.

Atklāta Pasaules Baznīcu...

(Turpinājums no 1. lp.)

svētu priesteļu cilti." Kā šāda veida kopība varētu rasties un pastāvēt, to runātājs nepateica, bet iespaids bija, ka pēc viņa domām Pasaules Baznīcu Apvienībai no apvienības būtu jākļūst par šādu baznīcu. Vērojot laika zīmes un norises baznīcā, jau tagad jāsaka, ka šādu ieceri būs grūti īstenot. Zīmīgi, piemēram, bija tas, ka atklāšanas sarīkojumā, kur bija ap 15.000 dalībnieku, netika skaitīta Apustuļu Ticības Apliecība.

Par asamblejas pirmo dienu norisēm archibīskaps A. Lūsis izteicās:

,,Grūti uzņemt un analizēt visu to garīgo devumu, ko šais dienās saņem asamblejas dalībnieki. Katru dienu ir apmēram 5 vai 6 lekcijas, kas saistās ar asamblejas tematu: ,,Jēzus Kristus — pasaules dzīvība." Pats par sevi saprotams, ka lektori ir izmeklēti tādi, kas spēj pārliecināt un zina, ko grib sasniegt. Dažas no lekcijām gan bija pārāk politiska rakstura un vienpusīgas, vairāk atgādināja aģitāciju nekā teoloģisku pieeju apskatāmai problēmai. Tāda, piemēram, bija Domitila Barrios de Chungata, kas stāstīja par terroru, apspiešanām, slepkavībām, kas turpinoties Bolivijā jau četrpadsmit gadu. Šo vajāšanu dēļ Chungara aizbēgusi uz Zviedriju, kur atradusi patvērumu. Kāda cita runātāja, par kuŗu nekādas biografiskas ziņas netika sniegtas, pilnīgi novirzoties no iepriekš izdalītā runas teksta, asi kritizēja ieroču sūtītājus uz Trešās Pasaules valstīm. Savu runu viņa nobeidza ar vārdiem: ,,Nacionālisms ir anachronisms. Cilvēkam jāmācās sadzīvot ar cilvēku." Auzeka Ebertova no Čechoslovakijas dedzīgi aģitēja par mieru t.s. Prāgas miera konferences garā.

Daudz iespaidīgāks bija Korejā vajātā mācītāja Hyung Parka priekšlasījums. ,,Miers bez brīvības ir verdzība. Miers bez taisnības ir sliktāks nekā karš" — viņš runu nobeidzot teica.

Jau asamblejas otrā dienā preses konferencē prāvests R. Āboliņš jautāja Pasaules Baznīcu Apvienības ģenerālsekretāram Dr. Ph. Potteram: Ko asamblejas vadība domā darīt ar mūsu baznīcas iesniegumu Latvijas okupācijas lietā. Pottera atbilde bija: iesniegums nodots asamblejas darba komitejai, tā izlemšot, ko tālāk darīt. Iesnieguma sagatavotāji nedzīvojot Latvijā, viņš nevarot dot solījumu, vai attiecīgā komisija aicinās tos sniegt kādus paskaidrojumus. Pas. Bazn. Apvienības prezidents archibīskaps E. Skots, tiekoties ar mani, gan deva solījumu, ka ,,katrā ziņā kaut ko darīšot" šai jautājumā.

Pašreiz esmu iedalīts nelielā, apm. 30 dalībnieku grupā, kas diskutē par dzirdētiem priekšlasījumiem. Grupas dalībniekiem izdalīju Baltijas Sieviešu komitejas sagatavotos materiālus par kristiešu vajāšanām Baltijas valstīs un norādīju, ka esmu pieredzējis divu pasaules kaŗu traģiskās norises, pazīstu komūnismu un okupācijas varas, tādēļ nevaru būt tik dedzīgs pacifists, kādi ir daudzi asamblejas dalībnieki, kas nepazīst norises Padomju savienībā un komūnistu konspirāciju. Neesmu par kaŗu un par atombumbām, kuŗu iznīcināšanas spēks ir briesmīgs, bet pievienojos vārdiem, ko teica korejietis Parks, ka miers bez brīvības ir verdzība, un miers bez taisnības ir sliktāks par kaŗu.

Mani vispār pārsteidz asamblejas garīgā gaisotne, par ko liecina tas, ka visdedzīgākos aplausus gan no delegātiem, gan no simtiem klausītāju, kas līdz pēdējai vietai piepilda auditoriju, — saņem lektori, kas visus pasaules jaunuma cēloņus saskata rietumu pasaules saimnieciskā sistēmā, kas it kā veicinātu tikai izmantošanu un apspiešanu. To, ka piemēram, Āfrikas tautas nu jau visas sarāvušas koloniālisma važas, var pašas celt savu labklājību un izmantot savas dabas bagātības, bet nav vēl sasniegušas progresu labklājības veicināšanā — vēl nav neviens pieminējis. Tikai viena runātāja no Zambijas, turot klēpī mazu, 6 mēnešus vecu meitenīti, atzinās: ,,Manā ciemā tagad ir vairāk ieroču nekā maizes. Un man ir bail no manas tautas."

Vēl jāpiezīmē, ka asamblejas telpās nedrīkst ienest un izdalīt nekādus citus materiālus kā vien tos, kas asamblejai vajadzīgi. Tādēļ mums, ieskaitot prof. E. Leimani, mūsu baznīcas sagatavotos un citus materiālus par Baltijas valstīm izdalot, jāstāv ārpusē, tā sakot, ,,uz stūŗa."

Profesors E. Leimanis no 22. līdz 27. jūlijam piedalījās ,,Christian Solidarity International" sanāksmēs, kas notika Britu Kolumbijas universitātes mācībspēku klubā. Šo organizāciju vada Šveices reformētās baznīcas mācītājs Hixbergers, un tā īpaši cenšas vērst uzmanību uz kristiešu vajāšanām visā pasaulē, arī muhamedāņu valstīs. Sanāksmes bija izsludinātas kā Padomju savienībā vajātā priesteŗa Jakunina lieta (hearing), bet tur dažādi lektori runāja arī par kristiešu vajāšanām Etiopijā, Vietnamā, Kambodijā un citur. Lekcijās, ko parasti apmeklēja 20—30 klausītāju, prof. E. Leimanis izdalīja mūsu materiālus un sniedza informāciju par Baltijas valstīm."

Sauciens pie dabas krūts

133 gleznainas lieliskas atpūtas vietas jūsu atklāšanai.

Ontario Provincial Parks

Ontario Ministry of Natural Resources — Alan Pope, Minister; William Davis, Premier

Tuvākai informācijai zvanait:

965-4008

Latviešu Preses dienas Sidrabenē no 25.—28. augustam.

Arsenālu pārbaudes...

(Turpinājums no 1. lp.)

uz Berlīni un tur pie Kauna mūŗa kliegt, lai viņu balsis dzirdētu tie, kas smok komūnisma režīmā Austrumvācijā.

No sociālistu internacionālās pažobeles aizvadītā nedēļā atskanēja bij. kanclera sociāldemokrata Vilija Branta ilgi nedzirdētā balss:

„Pasaules miera dēļ Rēgenam ir steidzami jāsatiekas ar Andropovu." Vai Vilijs cer iepūst dvašu garu izlaidušās detantes mirstīgās atliekās?

Prezidents Rēgens jau vairākkārt deklarējis, ka ar Andropovu tiksies tikai tad, kad Kremlis ar darbiem būs pierādījis apņēmību darīt savu daļu pasaules miera nodrošināšanai.

Domā, ka Rēgens ar Andropovu ātrāk par nākamo gadu pie viena galda nesēdīsies. Gada laikā var daudz kas mainīties.

Protams, Kremlis turpinās baidīt Eiropu ar atomkaŗa šausmām tikai tādēļ vien, lai visiem līdzekļiem novērstu amerikāņu jauno aizsardzības raķešu uzstādīšanu Vecajā kontinentā.

Andropovs vēl ausis kustinādams sauc: „Ķeŗiet zagli!", kaut vainīgais ir viņš pats. Tā pagājušā nedēļā Kremlī Eiropas likteni viņš pārrunāja ar tik ievērojamu vīru kā Portugales komūnistu partijas ģenerālsekretāriņu Kunalu. Šo sarunu beigās oficiālā TASS aģentūra publicēja vēstījumu, kuŗā teikts:

„Tā kā ASV neattaisnojamā stūrgalvībā ir novedušas atbruņošanās sarunas Ženevā strupceļā, tad radusies ļoti bīstama situācija. Eiropieši, pieņemot amerikāņu ieročus, iet pretī katastrofai. Pad. savienības un Portugales komūnistu partijas visiem spēkiem pretosies amerikāņu imperiālistu agresīvai polītikai."

Ženēvā, Vašingtonā un Maskavā vēl vienmēr runā par atbruņošanos divās plāksnēs — stratēģisko atomieroču ierobežošanā un raķešu ieroču skaita samazināšanā. Amerikāņu galvenais sarunvedis ir E. Rovnijs, bet raķešu dialogā Vašingtonu pārstāv sūtnis Pauls Nitze. Piedauzības akmens ir 572 Peršinga 2 un Cruise raķetes, ko NATO aizsardzības ietvaros, ja Kremlis neizvāks savus arsenālus no Austrumeiropas, uzstādīs līdz šī gada beigām Vecajā kontinentā.

Interesanti atzīmēt, ka amerikāņu ierosināto ķīmiskā kaŗa materiālu iznīcināšanu Andropova maršali vēl nav uzklausījuši.

Ir dzirdēts apgalvojums, ka padomju produkcijas un saimniecības kaites var izjaukt kā Andropova, tā viņa ģenerāļu sapņus par dominēšanu pasaulē.

Nav brīnums, ka Andropovs ir sācis plānveidīgu mēģinājumu izraut no purva atpalikušo partijas birokratu kontrolēto valsts rūpniecības uzņēmumu produkciju.

Pagaidām nevar būt runas par radikālām reformām, kas bez trokšņa savā laikā īstenotas Ungārijā. Izmēģinājuma pēc Andropovs atraisījis tikai nedaudz centrālizācijas nabas saiti dažām rūpniecības nozarēm. Ar burkānu un pātagu Andropovs mēģina celt darba ražību. Čekisti jau vairākus mēnešus vajā paģirainos strādniekus, kas darba laikā slaistās pa traktoriem, ķinīšiem un pirtīm. Aiztur pat tos, kas darba laikā izmūk pastāvēt rindā pie veikaliem.

Tā nav vienkārša akcija, kas vērsta pret slīmestiem un dienas zagļiem. Darba disciplīnas trūkums ir chroniska parādība. Tagad čeka sola divas atvaļinājuma papildus dienas ziņotājiem, kas nodos uzraudzības iestādēm neapzinīgos darba biedrus.

Par 3 stundu darba nokavēšanu vainīgam atvilks vienu atvaļinājuma dienu, bet par smagākiem pārkāpumiem pazeminās darbā un nosūtīs pāraudzināšanā.

Kremlis jau 60 gadu cīnās ar produkcijas brāķiem. Arī tie esot jānovērš. Lielākais brāķis taču ir pati sistēma, kuŗā komūnistu birokratu saujiņa valda pār nelaimīgiem miljoniem.

Ne atombumba, bet pašu padomju pilsoņu pacietības mēra gals būs arī šī 20.g. simteņa terrora režīmam. Strādnieku norēķināšanās būs barga. No šīs atmaksas stundas bailēs dzīvo kā lielie, tā mazie sarkanie funkcionāri. Revolūcijā dzimusi — revolūcijā Sarkanā imperija tiks iezārkota un apstādināta.

A. Ķegumnieks.

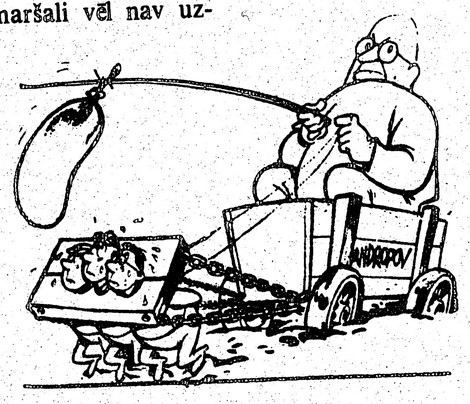

Redakcijas un spiestuves darbinieki laikā no 15. līdz 27. augustam būs gadskārtējā atvaļinājumā. Šis laikraksts ir 13. un 20. augusta dubultnumurs. Nākamais laikraksts būs 26. augusta un 3. septembŗa dubultnumurs, kas tiks izsūtīts augusta pēdējā nedēļā.

Atvaļinājuma laikā laikraksta birojs būs atvērts darbdienās no pl. 9 līdz 12.

LA Apgāds.

Arvīds Trapāns aizsaulē

Portlandē, Oregonā, 80 g. vecumā 15. jūlijā pēkšņi miris rosīgs trimdas sabiedrisks darbinieks un tautsaimnieks Arvīds Trapāns. Viņš dzimis Limbažos uzņēmēja ģimenē. 1917. gadā, vāciešiem okupējot Rīgu un daļu Vidzemes, ģimenei jāpārceļas uz Kurzemi. Pirmizglītību Trapāns iegūst Liepājas krievu ģimnazijā, to nobeidzot vakara vidusskolā pieaugušiem. 1922.gadā viņš uzsāk tautsaimniecības studijas Latvijas universitātē un pievienojas korp. Fraternitas Livonica saimei.

Saimnieciskai rocībai mainoties, studijas nākas pārtraukt. Viņš pārnāk darbā uz Rīgu. Rodas iespēja atkal turpināt pārtrauktās studijas. 1926.g. dabū zemāka ierēdņa darbu Rīgas radiofonā, vēlāk kļūstot par radiofona finanču daļas vadītāju.

Sarkanarmijai iebrūkot Latvijā, pasta un telegrafa ēka bija pirmā, ko iebrucējs okupēja. Iestājās grūts posms. Varām mainoties, stāvoklis nebūt neuzlabojās, un 1942.g. Trapānam vajadzēja savu vietu atstāt, pārceļoties darbā uz Saldu par pilsētas valdes sekretāru.

Vācijas posmā četrus gadus bijis Centrālās Baltijas Padomes priekšsēdis, tā oficiāli pārstāvot trīs baltiešu tautas pie angļu militārās pārvaldes.

1947. gadā IRO bija paredzējusi izskrīnēt no nometnēm bij. leģionārus. Protestējot pret to angļu militārā pārvaldē, Trapānam radās izdevība ieskatīties slepenā dokumentā, kur atzīmēts, ka nodomātai IRO rīcībai nav nekāda juridiska pamata. Minēto dokumentu Trapāns publicējis latviešu laikrakstos, saceļot trauksmi angļu okupācijas zonā: leģionāru jautājums guva pozitīvu izkārtojumu un tie palika nometnēs.

Trapāns vairākkārt ievēlēts arī Latviešu Centrālā Komitejā Vācijā.

ASV uzstrādājies par finanču padomdevēju un firmas viceprezidentu. 1966.g., izdarot veiksmīgus aprēķinus kādai lielai gāzes sabiedrībai, kļuvis tajā par finanču daļas vadītāju ar viceprezidenta tiesībām.

Jo ievērojams Trapāna darbīgums trimdas dzīvē Portlandē, ar daudziem priekšlasījumiem paužot un risinot aktuālus jautājumus.

A. Sed.

PORT SEVERN

PĀRDODAMA SKOLAS ĒKA

uz akra zemes ar 2 guļamistabu dzīvokli.

Pašreiz ēku izmanto kā restorānu ar reibinošiem dzērieniem. Prasītā cena $74,900. Ēkas telpas un noteikumi atļauj to izmantot cita veida darījumiem, kā veikalam, podniecībai u.c.

S. Apinītis, A. Stikuts Real Estate.

752-1770 vai 439-5061

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO KONCERTAPVIENĪBAS 25. SEZONAS KONCERTI

5. oktobrī pl. 20 (trešdien) Artūrs Ozoliņš — klavieres, Town Hall.

5. novembrī pl. 20 (sestdien) Koŗu un simfoniskā orķestŗa koncerts Castle Frank High School.

1984.g.

13. februārī pl. 20 (pirmdien) Rasma Lielmane — vijole, Town Hall.

13. martā pl. 20 (otrdien) Melita Mičule — mecosoprāns, Town Hall.

LATVIEŠU PAGASTS

13. augustā pl. 15 DV Druvas nod. dārza svētki A. Kalniņa mājā.

MEŽCIEMS

8. oktobrī — Rudens groziņu vakars, pirms tam darba talka.

KESVIKA

10. septembrī Kesvikas DV nodaļas 5 gadu jubilejas sarīkojums.

VAJADZĪGAS

vasarnīcas ezera malā. Pircēji maksās skaidrā naudā.

Zvanīt **Sofijai Apinītis,**

A. STIKUTS REAL ESTATE

752-1770 vai 439-5061.

SIDRABENE

Latvijas kausa futbolā 1983.g. izcīņas kārtība noteikta šāda:

A grupā — Klīvlandes DV —Toronto JKS—NY DV.

B grupā — NJ Kursa—Vidējās valstis—Toronto DV SK.

13. augustā — sestdien, pl. 11 NY DV—Klīvlandes DV, pl. 12.30 vidējās valstis—NJ Kursa, pl. 2 NY DV—Toronto JKS. pl. 3.30 Toronto DV—Vidējās valstis, pl. 6 Toronto JKS—Klīvlandes DV, pl. 7.30 NJ Kursa—Toronto DV.

14. augustā — svētdien, pl. 8.30 A grupas 2.v. pret B grupas 4.v., pl. 12 A grupas 1.v. pret B grupas 3.v., pl. 2 A grupas 1.v. pret B grupas 1.v.

Sacensības risināsies Sidrabenē.

TORONTO ZIŅAS

Toronto bridža kopa jauno sezonu atsāks piektdien, 9. septembrī, pl. 19 Toronto Latviešu Centra telpās. Tuvākai informācijai griezties pie biedrzines Tanitas Sveķes, tālrunis 881-2107 jeb pie kopas vadītāja Pēteŗa Stašas, tālrunis 651-8730.

Kopas pagājušā sezona beidzās ļoti sekmīgi. Lai panāktu veselīgu mūsu kopas pieaugumu, arī šogad mēģināsim piesaistīt jaunus un arī pieredzējušus spēlētājus.

Mūsu kopa izvairās no trimdas sīkpolītikas, bet pulcina draudzīgā vidē latviešus ar dažādām interesēm un dažādiem uzskatiem.

Piedalīšanās maksa mūsu spēlēs ir $1.50 par vakaru. Kafija brīva.

Mūsdienu pludmalē.

Mitro/Ta Nea/Athens

Kopeic?

ARTŪRA VOITKUS STĀSTIŅŠ.
REIŅA BIRZGAĻA ILLUSTRĀCIJAS.

Viņš ir četrus gadus vecs, pelēkzilām acīm un dzeltāniem matiem. Viņa raksturīgākā iezīme ir nevaldāms dzīves prieks un tas, ka viņš ir mans mazdēls. Jā, un arī tas, ka viņa kristīts vārds ir Pēteris, bet es viņu esmu iesaucis par Ķeistautu. Kāpēc tas tā, par to citā reizē.

Jūs jautāsit, kālab visu to stāstu?

Vienkārši: vecās mātes un dažkārt arī vecie tēvi rokas somiņās vai naudas makos parasti glabā mazbērnu fotogrāfijas. Katrā viņiem izdevīgā brīdī tie tās ceļ gaismā un rāda šādam uzbrukumam nesagatavotajai un pretoties nespējīgajai cilvēcei:

Šeit, lūk, redzams Miķelītis no priekšpuses... Šeit Anniņa smaida, kad tai atļāvām iesist kaimiņu Guntim — cita starpā, tas ir ļoti nejauks puika... Un šeit, lūk, Kārlītis uz divriteņa, ko viņš atņēma brālēnam... tas par viņu veselu gadu vecāks, bet kā tas toreiz bļāva — aizklausīties nevarēja...

Un tā tālāk.

Man mazdēla fotogrāfiju nav. Bez tam, tādas rāda vienīgi tad un tur, kur upuriem nav nekādas paglābšanās iespējas: vilcienos, lidmašīnā, mājas viesībās. Šeit — šodien — būtu citādi. Kamēr es Ķeistauta fotogrāfijas rindas vienā galā pirmajam dotu rokā, citi jau būtu pa durvīm laukā. Man mazdēla fotogrāfija tāpēc būs ietverta spraiguma un noslēpumainības pilnos vārdos, kas lasītājam — šajā gadījumā klausītājam — liks satraukties: kas notiks tālāk?!

Jo ar četrgadīgiem vienmēr kaut kas notiek.

Kā, piemēram, toreiz, kad Ķeistauts, trīsriteni braucot, krita un sadauzīja kāju. Protams, kliedziens sasauca kopā visas kaimiņienes.

— Aukstus apliekamos! — blakus mājas Lonija ieteica.

— Aukstus liek uz pierītes, ne uz kājas, — Lora no 17. numura aizrādīja. — Uz kājiņas liek spirtā samērcētu vates kumšķi! —

Lorai varēja ticēt, jo viņas vīram bija pazīšanās ar pilsētas slimnīcas vecāko sanitāru.

— Spirtu? Spirtu bērnam?! — Bila māte šausminājās. Viņa bija atskrējusi no ielas otra gala, lai briesmu brīdī būtu tur, kur palīdzība visnepieciešamākā. — Spirtu! Kuŗā vietā tev, puisīt sāp?

Puisītis paskatījās jautātājā un uzlaida vienu toni pa virsu. Viņa paša īstā māte to piespieda sev ciešāk.

— Uz slimnīcu! Tikai uz slimnīcu, — Betija no blakus mājas — tās, kas rietumos — mudināja. — Varētu būt, ka kāja lauzta vai izmežģīta. Paši lai labāk neviens klāt neķeras. Var iesūdzēt par ārstēšanu bez licences.

Kaimiņsievu koncils ar četrām pret vienu balsi nolēma Ķeistautu nogādāt uz slimnīcu. Man vajadzēja auto vadīt, mazdēls rūpējās par skaņu efektiem, un mūsu virzīšanos pa pilsētas citādi trokšņaino daļu dzirdēja vismaz trīs ielu atstatumā. Vēlāk dabūjām zināt, ka vakarā mājas mātes no darba pārnākušajiem vīriem satrauktas stāstījušas, ka dienā kaut kur pa pilsētu braucis ātrās palīdzības auto ar neparasti skaļu sirenu.

Slimnīcā mazdēlam kāja esot rentgenēta. Uzsvēru formu ,,esot'', jo pats uzturējos nostāk, ne aiz gļēvuma, bet tāpēc, ka ārsts man ieteicis saudzēt dzirdi.

Mājās braucām pa citām ielām. Ķeistauts sūkāja sukreni un jutās pats ar sevi un dzīvi kā tādu ļoti apmierināts.

Vakarā viņš dienas notikumus atstāstīja tēvam.

— Es biju slimnīcā, — viņš lielījās.

— Jā? — Tēvs kļuva uzmanīgs. — Kāpēc?

— Man... — Ķeistauts apjuka, tad pievērsās visu problēmu atbildētājai: — Mamma, kuŗa kāja man sāpēja?

*

Katrs vai katra, kam paša rīcībā bijuši vai ir mazbērni, labi zina, ka viens no svarīgākajiem vecvecāku uzdevumiem ir bērnā attīstīt interesi par visu, kas daiļš un cēls. Dažreiz šādiem centieniem panākumi ir, citreiz tādu nav.

Par sievieti, piemēram, mēdz teikt, ka tā ir kaut kas daiļš un cēls. Šī iemesla dēļ jaunekļi tās bieži vien bildina un rauga dabūt par savas mājas kopējiņām. Tā vismaz mūsu tauta dziedāja pirms ,,womens' lib'' laikmeta.

Šo uzskatu, par kuŗa pareizību vai kļūdainību šeit negribu izteikties, mēģināju iepotēt arī Ķeistautā. Šajā sakarībā kādā reizē, kad pie mums viesojās paziņu bērni un to starpā arī kāda trīsgadīga, bet citādi daudzsološa daiļava, atsveicināšanās brīdī mudināju savu cilts turpinātāju:

— Ķeistaut, ej nu, rādi, ka esi vīrs un noskūpsti meitiņu.

Paklausīgs būdams, puisēns to arī izdarīja: aizmiedza acis, piegrūda muti Ritiņas vaigam, bet tad tikpat ātri novērsās un, degunu saraucis, nošņācās:

— Jech!

Šī nenormālā izturēšanās mani, protams, neatturēja turpināt raudzīt attīstīt mazdēlā domu par laulības institūta derīgumu, kā arī par sievietes lomu tajā. Tāpēc arī, kad atkal kādā vaļas brīdī šo problēmu pārcilājām, apjautājos, vai viņš tomēr kādreiz nedomā precēties.

— Kopeic? — viņš jautāja.

— Nu tā, — es teicu, — lai pie tevis būtu kāda mīļa būtne, kas par tevi ģādātu un tevi mīļotu. Tādas vajaga katram vīrietim.

— Kopeic?

— Nejautā ,,kopeic'', bet saki, vai tu tādu neprecēsi?

Pelēkzilajās acīs atmirdzēja saprašana.

— Jo!

— Vai jau zini, kuŗu?

— Jo!

— Nu — un? Lisu vai Saru? Jeb Dženiferu?

— Manu mammu!

*

Dažam ceļošana ir pienākums, citam izprieca. Ir tādi, kas nevar vien sagaidīt, kad tiks kādā satiksmes līdzeklī iekšā, cits — kad tiks ārā.

Par Ķeistautu pirms viņa trešā dzīves gada beigām šajā sakarībā īstas skaidrības ne-

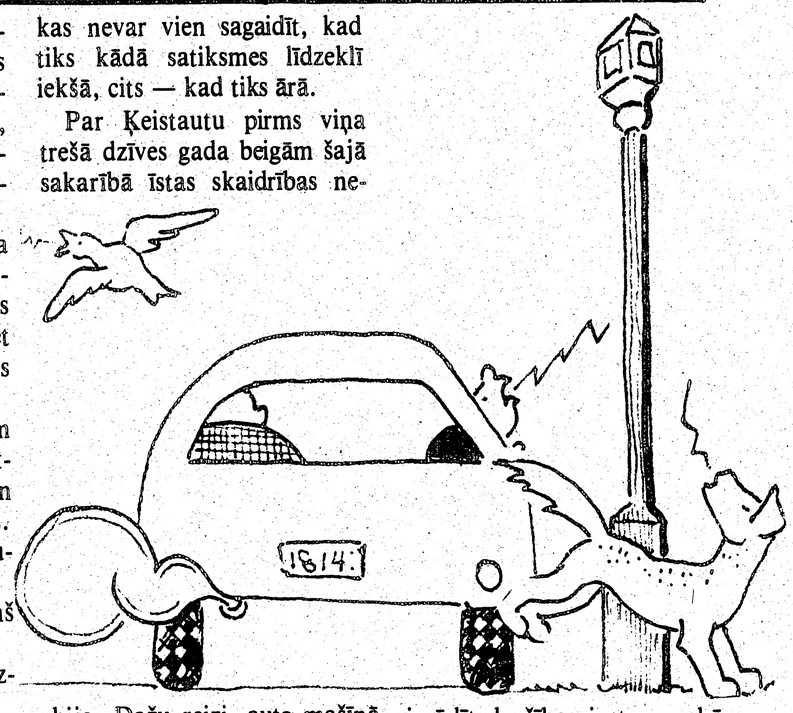

bija. Dažu reizi, auto mašīnā paša sēdeklī ievietots un siltu piena pudeli pie lūpām, viņš aizmiga jau pie trešajām satiksmes gaismām, bet citā reizē, kā uzņēma augsto si— bemolu, tā neatlaida līdz Montrealai. No Otavas tas ir divu stundu brauciens sausā vasaras ceļā.

Daži saka, ka Dievs, ja gribējis, lai cilvēks lidotu, tam būtu devis spārnus, bet nav šaubu, ka, lai kādi ir konfesionālie ieskati šajā jautājumā, lidmašīna, ja vien tā vispār nonāk pie mērķa, to sasniedz ātrāk par katru citu satiksmes līdzekli.

Šī, t.i. ātruma dēļ tika nolemts Ķeistautu vecmāmiņas pavadībā uz Montrealu Lieldienās sūtīt lidmašīnā. Kas ir pusstunda gaisā? Tik īsā laika sprīdī mazā sirsniņa nepagūs ne atjēgties, kad lidmašīna jau būs galā. Sēdeklī varmācīgi iežņaugtā cilvēciņa nemirstīgā dvēselīte nekādu kompleksu nedabūs.

Tā domājām visi: Ķeistauta vecāki, vecmāmiņa un vecais tēvs, kas šajā gadījumā biju es.

Bet.

Bet lai iet pēc kārtas.

Sākums esot bijis labs un mierīgs. Lidmašīnas pavadone visiem ierādījusi vietas, puisēns priecājies, ka tam — tāpat kā visiem citiem — piešķirta drošības josta un laipni uzsmaidījis pārējiem ceļiniekiem. Tie darījuši to pašu. Visu starpā valdījusi saticība un miers.

Stāvoklis mainījies, līdz ko lidmašīna sakustējusies, un lidmašīnas pavadone sākusi izrādīt drošības jostu un skābekļa aparātu iekārtu.

— Kopeic viņa runā?

— Viņa skaidro, kas mums jādara, kad lidosim, — vecmāmiņa čukstējusi.

— Es negribu lidot!

— Csst! Klausies, ko tagad stāsta!

— Es negribu!!

— Skaties, ko kundze rāda!

— Kopeic? Es negribu!

Nākošās divdesmit piecas minūtes, t.i. visu lidojuma laiku no Otavas līdz Montrealai, lidojuma dalībnieki, kas komplektējās no dažādu tautību piederīgiem, mācījās labā izrunā, bet ļoti skaļā balsī latviešu valodā deklarētu ,,es negribu!''

Ceļa biedru sejas, kas lidojuma sākumā bijušas laipnas, pamazām kļuvušas — nu, teiksim, citādas. Viens otrs Ķeistauta virzienā raidīts skats pat ļāvis nojaust, ka tiem, t.i. skatiena īpašniekiem, būtu pilnīgi pieticis ar lidmašīnas motora radīto troksni.

Neilgi pirms lidmašīnas nolaišanās lidmašīnas pavadone pienākusi un jautājusi:

— Vai jums pie izkāpšanas Montrealā būs jāpalīdz?

Iekāms Ķeistauta vecmāmiņa paguvusi atbildēt, apkārtējos sēdekļos radusies dzīvība.

— Viņi būs tikai līdz Montrealai! Un mēs domājām, ka līdz Halifaksai! Nē, nē, miss! Mēs paši viņiem palīdzēsim! Mēs viņiem... ar lielāko prieku!

Kad es abus ceļiniekus lidostā sagaidīju, mazdēls, kad pirmais atkalredzēšanās prieks bija pārgājis, gaitenī vēlreiz atskatījās uz to pusi, kur bija palikusi lidmašīna.

— Kopeic tie kungi bija tik priecīgi?

Jā — kopeic?

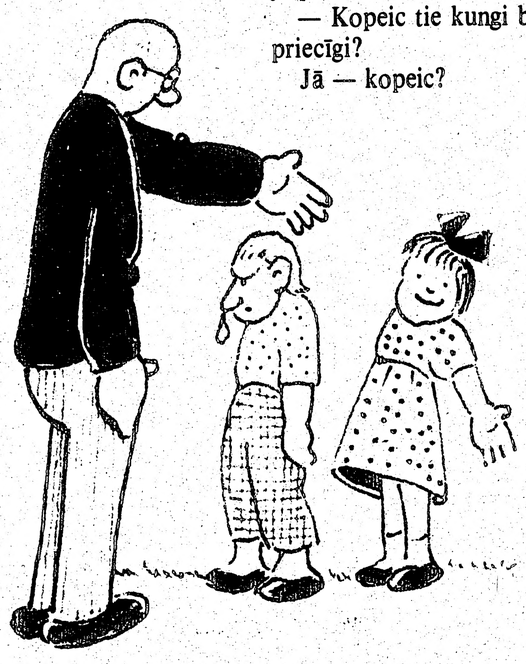

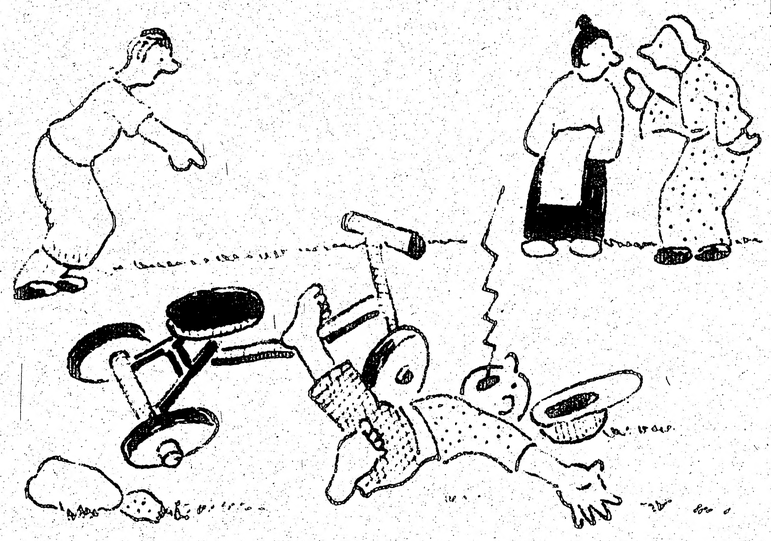

N.Š. Zemgals

Kad pārnāksi bāleliņ...

STĀSTS

Mārcim bija iznākuši pirmie zobiņi, un tajā dienā Mārča smaids bija kā vecmeistaru gleznās mazajiem eņģelīšiem. Nezin tik, kāpēc šodien citkārt klusā mājiņa bija pilna ar ļaudīm, nezin kāpēc daudziem acīs spīdēja asaras.Dažs vīrs skatīdamies Mārcī kautrīgi ar delnu norausa asaru, pēc tam ar sastrādāto roku noglaudīja Mārča galviņu un tad, vecmātes pavadīts, nopūzdamies izgāja laukā. Māte šodien bija pavisam reti redzama, un kad ienāca, tad mātes saraudātās acis tā vērīgi skatījās Mārča smaidīgajā sejiņā. Noglaudījusi Mārcim galviņu, māte, it kā sevi mierinādama, klusi pie sevis runāja, ,,manu puisīt, tagad tu esi mūsu mājiņas saimnieks, šodien, puisīt, tavu tēti Jāni Celmalnieku guldīsim zemes klēpī.'' Kā pērles asaru straume plūda pār vaigiem jaunajai mātei.

Ķīķeŗa kalna kapos, pretī lielajai kļavai, bija svaigi izrakts kaps. No Ķīķeŗa kalna kapsētas varēja redzēt Beku mežu, Ceraukstes lielceļu, ceļu uz Danas muižu un kuplos laukus apkārt mazajai kapsētai. Māte glaudīja dēla galviņu un klusi, it kā runādama ar savu vīru Jāni, kas tagad gulēja kluss izmeijotā šķūnītī. ,,No Ķīķeŗa kalna tu, Jāni, visu redzēsi, jaunās ābelītes, ķirsīšus un mazo ozoliņu, ko stādīji Mārča dzimšanas gadījumā.'' Mātes balss aprāvās, tikai sastrādātā roka paijāja dēla galviņu. Mārcis savilka lūpu uz raudāšanu, kad māte nolika viņu sētiņā, bet tad nāca citi cilvēki, un tie gandrīz visi gribēja mierināt tagad atkal smaidošo zēnu.

Jānis Ceļmalnieks krita kaujā pie Šēnbergas, ko vēlāk pārdēvēja par Skaistkalni.Krita cīņā, dzenot laukā no latviešu zemes Bermonta bandas. Andrejs Auziņš, Ceļmalnieka kaimiņš, tajā pašā laikā bija norīkots šķūtīs, viņš veda Bermontiešu salaupītās mantas uz Lietavu. Pie Skaistkalnes ciema, mājā braucot, iesprūdis starp kaujas ugunīm, vecais Andrejs patvērumu bija samekļējis mežsarga mājiņā. Nebija grūti lūgt patvērumu kaujas negaisā. Grūti bija sirdij un rokām palīdzēt izrakt kapu kritušiem latviešu vīriem un zēniem, kuŗus bija pļāvusi nāves izkapts Bermontiešu ložmetēju izskatā.

Bedres malā nostājies, vecais Andrejs noņēma cepuri un pie sevis klusi lūdza Dievu. Lūdza Dievu par tiem, kas klusi gulēja svaigi izraktās bedres malā. Ne svinīgas runas, ne sēru mūzika iemūžināja kritušos varoņus. Cauri asarām vecais Andrejs sāka vērot otras bedres malā tādu kā pazīstamu seju. Kritušā kaŗavīra nedzīvās acis it kā izbrīnā skatījās bērzu birztalā. Ak Dievs, tas taču bija viņa kaimiņš Jānis Ceļmalnieks. Ar delnu nobraucījis asaru straumi, lai acis skaidrāk rāda, Andrejs piegāja klāt kritušajam, kas gulēja it kā atlaidies diendusā. Kā tad, Jānis, viņa Jānītis, ,,Ak Dieviņ,'' no vecā Andreja krūtīm izlauzās vaids. Jānītis, jo Andrejs bija redzējis uzaugam viņa acu priekšā. Ap kaklu kritušajam bija apsiets tik pazīstams lakatiņš. Lakatiņu Andreja sieva bija apsējusi Jānim, izvadot viņu kaŗa gaitās.

Kāds svēts klusums valdīja šeit meža malā, tikai tālumā kā nikni suņi ierējās ložmetēji. Andrejs rīkojās kā ļaunā sapnī. Sameklējis virsnieku, kas pārraudzīja apbedīšanu, vecais Andrejs vienkāršiem vārdiem pateica savu vajadzību. ,,Kritušo vidū ir mans kaimiņš Jānis Ceļmalnieks, gribu vest viņu mājā, lai atdusas mūsu pašu kapsētā.'' Bez apdomāšanās virsnieks deva atļauju, atzīmēdams Ceļmalnieka vārdu savos sarakstos. Ietinis kritušo kaimiņu zirdziņa dekītī, un ar kaŗavīru palīdzību viegli noguldīja Jāni ratos. Spilvena vietā zem galvas palicis Sirmīša auzu kuli, vecais Andrejs sāka savu smago braucienu uz mājām. Mēmeles krastā palika svaigi izrakta bedrīte ar mūža miegā noguldītiem latviešu kaŗavīriem.

Vecais Sirmis smagi spēra soļus, it kā vezumā vestu smagu dārgu sāpju nastu. Ceļš bija gaŗš, vecais Andrejs ar mīļiem vārdiem skubināja Sirmi žiglākai gaitai. Mazā mājiņa Beku meža malā gaidīja savu saimnieku. Zemīte nebija liela, nepilnas piecas pūrvietas, bet labi kopta, tā deva visu pieticīgai dzīvītei. Jāņa vecāki mira tīfa epidēmijas laikā pirms lielā kaŗa. Saimniekošanu mazajā mājiņā pārņēma Jānis un viņa mātes māte, abi strādādami no saules līdz saulei. Tagad arī viņa atdusējās Ķīķeŗa kalna kapsētā.

Laiks skrēja kā pavasaŗa mākonis, vējā svaidīts, un re, Latvijas dzimšanas dienā Jānis Ceļmalnieks pārveda mājā sievu, mežsarga Liepas meitu Velgu. Bauskas pagastskola deva Jānim pamatu viņa dzīves gaitām. Jānis nebaidījās darba, ziemā cirta baļķus Taurkalnes silā, vasarā kā būvamatnieka izpalīgs strādāja uz būvēm. Pēc gada mazā mājiņā atskrēja Mārtiņš, kuŗu visi sāka saukt par Mārci. Ar aizturētu elpu jaunās Latvijas ļaudis lūdza Dievu par vīriem, kas cīnījās smagās kaujās, atbrīvodami savu zemi. Neilgi pēc Mārča piedzimšanas arī Jāni Ceļmalnieku iesauca kaŗotāju pulkā. Palika daudz nepadarītu darbu, palika dēls audzināms, bet kaŗa Dievs bija nežēlīgi bargs, šodien Jāni Ceļmalnieku vedīs uz Ķīķeŗa kalna kapiem.

Andrejs nostājies guloša kaimiņa galvgalī. Nodurtām acīm skatījās gulošā un klusi pie sevis lūdza Dievu. ,,Dusi saldi, puisīt, no Ķīķeŗa kalna gara acīm varēsi vērot Beku mežu, netālo Mēmeli un ceļu uz kaimiņu zemi Lietavu.'' Klusi beidzot lūgšanu, norunāja vecais kaimiņš Andrejs. Draugi, radi un kaimiņi lielā skaitā izvadīja mūžības gaitās kritušo varoni. Pat vecais mājas suns, it kā nojauzdams, kas notiek, pavadīja bēriniekus līdz lielceļam, tad, ielicis galvu starp priekškājām, klusi smilkstēja, apraudādams savu arvien priecīgo, tagad klusi gulošo saimnieku.

Gadi gāja, bet tekas uz varoņu dusas vietām neaizauga, Mārcis kā kamolītis vēlās pa priekšu vecmāmiņai, ejot uz kapsētu. Mārcis ar lielu aizrautību apglaudīja kapa krustu, it kā ar to apglaudītu zemē gulošo tēvu. Mārcis auga kā suņaburkšķis sētmalē, tā vecāmāte mīlēja pajokot, stāstīdama citiem par savu strauji augošo mazdēlu.

Mazā zemīte deva visu nepieciešamo mazajai Ceļmalnieka ģimenei. Brūnala deva pienu, kūtiņā priecīgi urkšķēja divi pusčūči, gailis Pēcis ar kunga aci pārraudzīja savu sievu gaitas, runča Mika redzīgās acis ātri pamanīja peļu ceļus, tikai Kāravs, asti vicinādams, mēģināja visiem izpatikt. Pēc Bauskas pagastskolas beigšanas Mārcis izšķīrās mācīties amatu, tādu amatu, kas sirdi un rokas piesēja darbam. Tāda skola nebija tālu jāmeklē,sešus kilometrus no Bauskas Lielupes krastā diži balta stāvēja Ziedoņa dārzkopības skola, bijušā Borsmindes pilī. Mārča māte Velga palika uzticīga savam vīra dotajam solījumam. Savus priekus un bēdas māte izdziedāja dziesmās, viņas mīļākā dziesma bija: Kad pārnāksi, bāleliņ no kaŗa lauka. Tikai kādreiz ziedoņa naktīs, kad laukā smaržoja ievas un mežmalā pļava, jaunā sieva nevarēja aizmigt, ilgodamās pēc glāstiem un vīra mīlestības. Vasaras naktis aizskrēja nemanot, un saulei lēcot jaunā sieva ilgu pilna cēlās pretī jaunai dienai.

Mārcis daudz klausījās mātes dziedāšanā, bet vislabāk Mārcim patika dziedāt kopā ar vecomāti, kad vakarā plīts mutē zaigoja ogles un vecmāte klusinātā balsī dziedāja garīgās dziesmas. Laiks aizskrēja kā rīta vēsma, un kādu dienu Mārcis ar diplomu rokās stāvēja jauno dārznieku vidū. Pārnācis mājā, jaunais dārznieks ar jaunības sparu metās darbā, ar vecā Andreja palīdzību uzcēla mazu siltumnīcu un iekārtoja vairākas lecektis. Pavasarī tirgus dienās Bauskā Mārča audzētos stādus izrāva vai raušus no kastēm. Vecais Andrejs, gadu nastas noslodzīts, pārdeva savu zemīti Mārtiņam. Bērnu Andrejam nebija, un kas tad Andrejam bija tuvāks kā kaimiņš Mārcītis. 1939. gadā Mārcis brīvprātīgi aizgāja kalpot savai valstij. Auto tanku pulks bija tā vieta, kur Mārcis gribēja pavadīt savu kaŗa dienesta laiku. Ar lepnumu Mārcis valkāja armijas doto tērpu.

Tajā pašā laikā pāri Eiropai sāka mākties tumši kaŗa mākoņi. Pirmā septembrī kaŗa zibens pāršķēla Eiropu visā savā varenībā. Mazā Latvija deklarēja savu neitrālitāti lielo varu konfliktā. Nebija ilgi jāgaida, kad lielā kaimiņu vara draudzības vārdā pārvēlās pāri mazajām Baltijas valstīm kā rudens smacējoša migla.

Mazā mājiņā pie Beku meža neskanēja vairs dziesmas. Jaunais saimnieks pārnāca mājā ar rūpju pilnu sirdi un ar sparu metās mājas darbos.

Kā ļauns sapnis pagāja sarkanais gads. Vasaras vidū pāri Baltijai sāka skanēt citi ar dzelzi apkalti citas armijas zābaki, bradājot pa jau tā cietušo zemīti. Sakostiem zobiem Mārcis kopa savu saimniecību, lai nebūtu jādomā par nākotni. Ar asarām un skumju sirdi Mārcis aizvadīja uz Ķīķeŗa kalna kapsētu savu mīļoto vecmāmiņu, apklusa vecmāmuļas mierīgā balss, mierā apstājās strādīgās rokas.

Pamazām lielā vara ierāva arī Latvijas vīrus izmisīgās cīņās. Pienāca arī Mārča kārta pielikt roku pasaules likteņos. Ar asarām māte izvadīja kaŗa gaitās savu vienīgo bērnu. Vecais Andrejs, atspiedies uz spieķa, pavadīja Mārci līdz ceļa galam, mājas galā palika māte un Andreja sieva Katrīne un uzticīgais mājas sargs Poķis.

Netālu no Remtes Mārcis aci pret aci sastapās ar Kaŗa Dievu visā viņa varenībā un nežēlībā. Nepagāja ne mēnesis, kad tuvcīņā ienaidnieka mestā rokas granāta izārdīja Mārča kreiso plecu un roku. No sākuma Mārcis mēģināja sasaukt sanitārus, bet tad nespēks kā bieza migla pārvilkās pāri viņa domām un saprātam.

Nezin cik ilgi bija gulējis nesamaņā, bet kad pamodās, tad saprata, ka ir kādā pārsienamā punktā. Mārcis mēģināja teikt māsiņai, kuŗa pārsēja viņu, ka viņš negrib atstāt dzimteni, bet nespēks atsvieda Mārci bezdomu pasaulē. Nākošā dienā kā sapnī Mārcis juta, ka viņu un citus ievainotos pārveda un ievietoja kuģī. Vācu kaŗavīri priecājās, ka būs atkal dzimtenē, bet Mārcim likās. ka ar katra viļņa sitienu viņu aizved tālāk un tālāk no viņa dzimtās zemes, uz neatgriešanos.

Aprūpe kuģī bija laba, un pēc divām vai trim dienām viņus no kuģa ievietoja sanitārā vilcienā. Pēc kādas žēlsirdīgās māsiņas stāsta vilciena gala mērķis — kāda maza pilsēta Bavārijā. Pēc vairākam operācijām Mārča spēcīgais ķermenis lēni pārvarēja granātas sistās brūces, Mārcim sāpēja sirds, un prāts nepieņēma domu, ka viņš tagad ir kroplis, saudzīgāki sakot, kaŗa invalids. No kreisās rokas delnas bija palicis pāri tāds stumbuks.

Kaŗa beigas Mārcim pienāca negaidīti.Kāda dienā viņam piešķīra slimības atvaļinājumu un izlaida no slimnīcas. Laimīgā kārtā nejauši Mārcis sastapa tautiešus, kas dzīvoja un strādāja tuvējā rūpnīcā. Dzīvokļi tautiešiem bija ierīkoti kādā vecā dēļu kaltē. Pie kāda bijušā kaŗa invalida,tāda paša vieninieka kā viņš, Mārcis dabūja pagaidu apmešanās vietu.

Arī varenais kaŗš piedzīvoja savu galu, apklusa sirēnas, apklusa bumbvežu rūkoņa tumšajās nakts debesīs. Neilgi pēc kaŗa amerikāņu armija sāka aprūpēt bēgļus, kuŗi negribēja atgriezties okupētajā dzimtenē. Tā radās pārvietotās personas vai, kā amerikāņi izrunāja,dīpī. Latvieši teica - dievputniņi.

Kopā ar citiem tautiešiem Mārcis ar visu savu nabadzību iekārtojās kādas norādītās mājas bēniņos. Kas kaitēja bēniņos, vismaz no gūsta bija paglābies.

Nometnēs sākās rosīga dzīve, atvērās skolas, dažādi kursi, mācīja daudzus amatus, kā sēnes pēc lietus izauga pašdarbības pulciņi, radās teātŗa ansambļi un dažādas amatnieku darbnīcas. Dzīve nometnēs pulsēja paātrinātā gaitā, parādījās latviešu grāmatas, sāka iznākt latviešu laikraksti un žurnāli. Kā pienenes pavasarī izauga komitejas un tām pretī opozicijas, pat partijas sāka dibināt. Visam tam pāri nometnēs klīda baumas, ka ātri ieradīsies speciālas komisijas, kas pārbaudīs bēgļu dīpī statusu, ar vārdu sakot, vai bēgļu vidū nav saradušies kaŗa noziedznieki.

Pacēlās pat balsis, vai nometnēs drīkst dzīvot latviešu kaŗavīri, kuŗi bija kaŗojuši vācu uniformās. Paldies Dievam, tās balsis bija kā kaķa lāsti, kas necēlās augstāk par putekļiem uz apavu papēžiem. Jāsaka, kā paruna saka: kur dūmi, tur ir arī uguns. Te nu kādu rītu kā no gaisa nometnē ieradās tā speciālā komisija militarās policijas apsardzība. Ar lielām bailēm un satrauktiem prātiem cilvēki stājās komisijas priekšā. Mārcis bez stomīšanās pateica komisi-

jai, ka viņš ir bijušais karavīrs un cīnījies tikai savā dzimtenē pret varu, kas gribēja okupēt viņa dzimteni.

Pēc nepilnas nedēļas pie nometnes ziņu dēļa bija piesprausts liels vārdisks saraksts, kuriem pārbaudes komisija bija atņēmusi dīpī statusu. Tiem nu bija jāatstāj nometne un jāpārvācas vācu saimniecībā. Izlasījis savu vārdu sarakstā, Mārcis sāka posties ceļā uz jauno dzīvi. Savā vecā mugursomā ielicis ēdamo, ko bija sataupījis nebaltām dieņām, pa virsu vēl uzspieda segu, salmu spilventiņu un veco karavīra mēteli. Ar tādu iedzīvi Mārcis atstāja pārvietoto personu patvērumu.

Pirmais darbs bija sameklēt mājas vietu. Pilsētiņas nomalē, upes krastā, Mārcis bija vērojis labi iekārtotu dārzniecību. Bezbēdīgu smīnu sejā, Mārcis iesoļoja dārzniecības pagalmā. Pie mazas lecekts jauna meitene, pēc Mārča sprieduma jauna sieva stāvoklī, pildīja ar melnzemi rindā saliktus puķu podus. ,,Grīs Got,'' Mārcis pēc bavariešu paražas sveicināja jauno strādātāju. Piesarkusi sejiņa pārsteigumā skatījās Mārci un klusi atņēma sveicienu. ,,Vai varu satikt un runāt ar dārzniecības saimnieku vai vadītāju,'' Mārcis smaidīdams jautāja strādniecei.

Jaunā sieviete ar roku norādīja šķūnīša virzienā, kur spēcīgs vīrs meta mēslus blakus stāvošos ratos. Nometis somu zemē, Mārcis devās klāt mēslu metējam. Šoreiz Mārcis padeva labu ritu pēc savas paražas un tai pašā reizē prasīja, vai dārzniecībā nevajag palīgu. Vācietis nometa dakšu un vērīgi noskatījās Mārcī, no galvas līdz kājām. Tad viņa skats apstājās pie Mārča kreisās rokas. Lai valodas labāk veiktos,Mārcis piedāvāja vācietim cigareti un pats arī iesprauda vienu mutē. Tagad tikai Mārcis pamanīja, ka vācietis, nākot tuvāk, lai paņemtu cigareti, pievilka kreiso kāju. Jocīgi, tāds pats kroplis kā es, nodomāja Mārcis. Vācietis aizpīpēja cigareti, deva Mārcim roku un teica, ,,esmu Klaus, dārzniecības īpašnieks, mans vārds Mārtiņš,'' un pakratīja padoto roku.Norādījis uz Mārča roku un savu kāju, Klaus smaidīdams noteica ,,Kamerad.''

Dzirdot ka Mārcis ir mācīts dārznieks, Klausa sejā parādījās smaids, it kā būtu dabūjis zināt kaut ko labu. ,,Es sen jau meklēju dārznieku, rožu audzētāju'' nobēra Klaus ātrā bavariešu mēlē. Pēc īsām pārrunām abi vienojās par algu un darba laiku. Pateicis paldies, Mārcis taisījās iet prom, bet tad iedomājās un noprasīja Klausam, vai viņš nezinot, kur varētu dabūt apmešanās vietu.

Te nu nāca šīs dienas labākais pārsteigums. Klaus rādīja uz darba rīku šķūnīti un pateica, ka virs šķūnīša ir izbūvēta viena istaba ar plīti. Ko Mārcim vairāk vajadzēja, pajumti un plīti, uz kuras var pagatavot ēdamo. Klaus istabu pielika klāt Mārča algai. Ar skaļu saucienu Klaus pasauca jauno sievieti, kuŗa netālu strādāja, un seržanta balsī deva viņai rīkojumu uzkopt istabu virs šķūnīša un pie tās pašas reizes iepazīstināja Mārci ar klāt pienākušo Helgu,bēgli no Prūsijas.

,,Tagad tev parādīšu dārzniecību, tavu darba vietu, un pēc tam ieēdīsim pabrokastis. Mārcis pateicās un iebilda, ka pats sakops savu nākošo mītni, bet Klaus neklausījās Mārča iebildumos. Vērojot nākošo darba vietu, Mārcis iepazinās arī ar citiem strādniekiem. Sarunā ar Klausu Mārcis pateica, ka ir latvietis. Klausa seja savilkās smīnā. Ar roku norādījis uz savas kājas protēzi, viņš pateica, ka kāju zaudējis 1941. gadā pie Daugavpils, un šo pavasari pazaudējis sievu. Tā aizskrējusi līdz kādam amerikānim. Dzīve nav gaŗlaicīga, ja tu viņai lec cauri ar vienu kāju, sadrūmušu seju nobeidza stāstu Mārcim viņa jaunais darba devējs.

Dārzniecību apskatot, laiks pagāja nemanot. Klaus savu nākošo dārznieku pusdienas pārtraukumā pacienāja ar labi sagatavotu maltīti. Pabeiguši ēst, abi gāja katrs savā gaitā. Mārcim pirmais darbs bija apskatīt nākošo mājvietu.

Ieejot istabā, Mārcis pārsteigumā palika durvīs stāvot. Kā tāds sieviškis tik īsā laikā varēja sen nelietoto telpu padarīt tik mājīgu. Uz mazā galdiņa pie gultas stikla burkā smaržoja ziedi. Mārcis pateicās telpu kopējai Helgai par viņas labo darbu un, no somas izņēmis plāksnīti šokolādes, pasniedzameitenei. Helga nosarka un mēģināja iebilst, kā darījusi viņai uzlikto darbu, bet šokolādi paņēma. Lai uzturētu sarunu, Mārcis jautāja Helgai, no kuŗas vietas Prūsijā viņa nāk? Helga nolaida acis un tad klusinātā balsī pateica, ka viņa ir Lietuvas vāciete, dzimusi un augusi Jāniškos. Pēc repatriācijas uz Vāciju kopā ar vecākiem dzīvojusi Tornā.No Tornas izbēguši beidzamajā minūtē. Savus vecākus zaudējusi bēgļu gaitās gaisa uzlidojumā.

Kautrīgi, kā negribēdama, Helga jautājaMārcim, pie kādas tautas viņš pieder. Nezin kāpēc Helga palika tādā priecīgāka un runīgāka, kad Mārcis pateica, ka ir latvietis. Nākošās dienās Mārcis vēroja Helgu. Īsta Leišu zemes meitene — salmu krāsā mati, bizes smagi nokarājās pāri šaurajiem pleciem. Acis, acis zilas kā pirmie vizbuļi saulgozī pēc ziemas, augumā slaida, vijīgām kustībām, gaita tagad likās apgrūtināta, nēsājot jaunu dzīvību, Šodien Mārča uzdevums bija pārstādīt rožu stādus podos.

Grūti bija pierast strādāt ar vienu roku. Pirms sāka darbu, Mārcis uzšuva tādu kā dūraini kreisās rokas stumbukam, lai palīdzētu labajai rokai. Pusdienas pārtraukumā kā par brīnumu Helga atnāca un apsēdās Mārcim blakus. Ēdot sarunas risinājās raitāk, brīvāk. Mārcis stāstīja par māti un par savu mazo saimniecību Beku meža malā. Helgas stāsts bija daudz drūmāks.

Asarām acīs viņa stāstīja par likteni, kas uzspiedis zīmogu viņas jaunajai dzīvei. Nodurtu galvu viņa pateica, ka viņas bērna tēvs ir latvietis, karavīrs, ar ko viņa sagājusies Tornā. Abi nolēmuši uzsākt kopēju dzīvi, bet krievu uzbrukums izjaucis viņu iecerēto dzīvi. Jānis Ozols, Helgas iecerētais, kritis atkāpšanās kaujās. Aprāvās jaunās mātes balss, un elsas kratīja šauros plecus. Mārcis mēģināja mierināt Helgu, bet pietrūka vārdu, kas raudošo sievieti varētu nomierināt.

Vasara bija pilnā plaukumā, ziedēja puķes, ziedēja koki. Bites jau no rīta ievāca saldo ražu un dziedāja dziesmu vasarai. Mārcim, klausoties bišu dūcienā, prātā nāca Ķīķeŗa kalna kapsēta, kur kļavu un liepu ziedēšanas laikā bites zanēja dziesmu gulošiem.

Vasaras naktis bija īsas un karstas, daudzreiz, miegu gaidot, Mārcis domāja par māti, kuŗa tagad bija atstāta tik vientuļa. Nezin kāpēc viņa domu par tālo dzimteni pārtrauca domas par Helgu, jauno māti no Leišu zemes.

Mārcis nesarāva saites ar savas tautas piederīgiem, ar prieku apmeklēja teātŗa izrādes, rakstnieku vakarus un citus nometnes sarīkojumus. Uz bazničcu ejot reiz paņēma līdz Helgu. Mārcis ar prieku strādāja savu darbu, nezin kāpēc bieži vien viņš pieķēra sevi vērojot Helgu, kuŗa ar katru dienu palika lēnāka un klusāka. Mārcis ar lielu centību un jokiem pusdienas pārtraukumā mācīja Helgai viņas bērna tēva valodu. Helga bija laba skolniece, jo bērnībā bija skaidri runājusi leišu mēlē. Starp jauno dārznieku un Lietuvas vācieti nemanot izauga tāda vārdos grūti izsakāma draudzība.

Ar prieku Mārcis gaidīja latviešu laikrakstu. Tur varēja atrast ziņas par zaudētiem draugiem un par visu bēgļu izpostīto dzīvi. Šorīt,skaistā svētdienas rītā, Mārcis posās uz nometnes baznīcu. Šodien Mārča māmiņai bija dzimšanas diena. Viņu garā sveicinādams Mārcis vakar uz altāŗa bija nolicis paša audzētās rozes. Pēc dievkalpojuma parunājies ar paziņām, Mārcis sāka lēnām iet uz mājas pusi. Jaunās dzirdētās ziņas bija vērtīgi labas — jaunais nometnes direktors bija saņēmis rīkojumus uzņemt atpakaļ visus tos, kuŗi pēc pārbaudes komisijas sprieduma nebija pieskaitāmi pie kaŗa noziedznieku katēgorijas. Mārcis atkal skaitījās dīpī vai dievputniņš.

Nedēļas sākumā Mārcis arvien gaidīja ierodamies darbā Helgu. Brīnums, citkārt kārtīgā strādniece šorīt bija nokavējusies.. Dažas stundas nostrādājis, Mārcis saprata, ka bija pienācis laiks Helgai laist pasaulē jaunu dzīvību.. Darba beigās Klaus pateica, ka Helga pilsētas slimīcā devusi dzīvību vārgam vīriešu kārtas bērniņam.

Nomazgājis darba putekļus, Mārcis saposās apmeklēt jauno māti. Jau no laika gala Mārcis nevarēja paciest slimnīcas īpatnējo gaisu, tāpēc šoreiz,kā smejies, viņam līdz bija rožu pušķis, lai darītu prieku jaunajai mātei. Noskaidrojis, kādā istabā Helga atrodas, Mārcis kā nokaunējies klusi ieslīdēja istabā. Sešas jaunas mātes skatījās Mārcī, kas ar rožu pušķi kaunīgi skatījās pēc Helgas. Te jau viņa bija, pie pašām durvīm. Helgai vajadzēja būt priecīgai, bet Mārcim pretī raudzījās Helgas saraudātā sejiņa. Mārcis klusi vēlēja laimes un pasniedz ziedus, kas izsauca Helgā histeriskas raudas. Tik daudz Mārcis caur Helgas asarām saprata — bērniņš bija miris dažas stundas pēc dzimšanas. Mārcis neziņā glaudīja Helgai galvu, nebija vārdu, ko teikt tādā skumjā brīdī. Bez iebildumiem Mārcis apsolīja Helgai rūpēties par bērniņa apbedīšanu. Puisītim Helga bija devusi tēva vārdu Jānis. Skumju prātu Mārcis ar Klausa palīdzību izkārtoja apbedīšanas darbus. Sirmais nometnes mācītājs apsolījās izvadīt bērniņu.

Nākošā dienā Klaus ieiūdza brūno Ajaku labajos ratos, pats nosēdās pie grožiem, aizmugures sēdekli atstādams mācītājam un Mārcim, kuŗam klēpī bija egļu koka zārciņš. Mazā Jāņa mūža māja kapsēta bija īsts puķu dārzs. Noguldījis mazo zārciņu bedrītē, Mārcis uz vāka nolika divus rožu ziedus, sveiciens no iztrūkstošās mātes un tēva. Klusā balsī mācītājs nolasija izvadīšanas tekstu, pēc tam vācu valodā lūdza Dievu par mazo aizgājēju un viņa māmiņu. Pēc lūgšanas Klaus ar Mārci aizbēra mazo kapiņu. Ejot laukā no kapsētas, sāka smidzināt silts lietus. Daba raudāja par mazo Jāni un viņa nedzīvoto dzīvi. Pēc vairāk nekā nedēļas Helga atstāja slimnīcu un pēc pāris dienām ieradās dārzniecībā. Mārcis izstāstīja Helgai, ka apbedījuši viņas dēliņu. Sausas lūpas pieskārās Mārča vaigam, un asaru pērles krita uz Mārča labās rokas. Vārdi nenāca pār Helgas lūpām, tikai zilās acis pateicībā raudzījās Mārcī. Vasara lēnām gāja uz rudens pusi. Kādā saulainā pēcpusdienā pēc darba Mārcis ar Helgu aizgāja uz kapsētu un apstādīja mazo kapiņu ar mētrām. Vasaras beigās daba izšķērdīgi dāvāja visai dzīvajai radībai ražu, ko zeme bija izauklējusi. Sagriezās rudens vēji, un kādā lietainā dienā Mārcis noskaidroja, ka nometni pārcels uz citu pilsētu. Naktīs klausoties vēja dziesmā, Mārcis nevarēja saprast, kāpēc viņš nevarēja izšķirties, atstāt darbu un braukt līdz nometnei vai palikt šeit un sākt jaunu dzīvi.

Nezin kāpēc domas arvien apstājās pie Leišu zemes vāciētes, pie merģeles ar smagajām matu pīnēm. Mārcis ar Klausu sapratās ļoti labi, īstais darba kārtotājs un pārraudzītājs bija Mārcis, Klaus braukāja pa citām pilsētām, pārdodot savus dārza ražojumus, un pavasarī viņš cerēja atvērt pilsētā dārzkopības veikalu. Helga klusi vēroja Mārča cīņu, kas varēja izšķirt viņa turpmāko dzīvi. Ar acīm Helga pavadīja Mārča gaitas. Nezin kāpēc Helgai bija ilgas, lai Mārča rokas tā spēcīgi apvītos apkārt viņas augumam, bet tad piepeši acīs saskrēja asaras, un ar klusu nopūtu Helga turpināja darbu. Naktīs, gaidot miegu, Helga bailēs mēģināja aizdzīt sajūtu, ka viņa sākusi mīlēt puisi no tālās Latvijas.

Kopā ar Mārci Helgai likās, ka laiks aiziet nemanot, kad jāšķiŗās. Tad abi nezināja, ko lai saka viens otram. Svētdienās, kad laiks bija skaists abi mīlēja izstaigāt ceļus un tekas priežu mežiņā pie upes attekas, mīlēja aizstaigāt uz kapsētu, kur rudens sāka krāsot kokus. Kādu dienu Mārcis izstāstīja savas nedienas Klausam. Noklausījies Mārča stāstā, Klausam bija ātra atbilde. ,,Nebrauc nekur, tu man stāstīji, kā tev patīk zemes gabaliņš pie upes attekas. Es tev to zemi pārdošu palēti, ja apsoli palikt pie manis strādāt vismaz sešus gadus. Tu man esi ļoti nepieciešams.'' Mārcis klausījās un no pārsteiguma nevarēja atrast vārdus, tikai sirds tā stiprāk bija sākusi pukstēt. ,,Ņem sievu, būvē māju, būsi atkal kungs savā mājā.''

Nepalika Mārča domas vieglākas, bet izšķiršanās pienāca ātrāk nekā gribēja. Nākošās nedēļas beigās nometni likvidēja. Nu Mārcim bija jāizšķirās — palikt šeit vai braukt līdz nometnes iedzīvotājiem un varbūt kādu dienu atstāt pat Vāciju.

Lietus lāses čabinājās rudens iekrāsotos kokos, uz šķūnīša jumta tās izklausījās kā mazas bungas, kas tā ritmiskā taktī rībināja skārda jumtu, pieskaņojoties aizejošai rudens dienai. Atlaidies gultā, Mārcis ar aizrautību lasīja Dvēseļu puteni, nu jau trešo reizi. Uz plīts klusi dīca tējas katliņš. Plīts mutē vēl kvēloja ogles. Te klusi, zaglīgi soļi uzmanīgi čīkstināja trepju kāpnes — būs atkal kalps Fricis, domāja Mārcis. Fricis mīlēja pa reizei uznākt augšā parunāties ar auslenderi, kā arī izmangot no Mārča kādu amerikāņu cigareti. Lai nāk vien, Fricis bija lāga vecītis. Kluss klauvējiens, un tad durvju spraugā parādījās ne Fricis, bet Helgas smaidošā seja.

,,Vai es drīkstu teci traucēt,'' skaidrā latviešu mēlē Lietuvas vāciete uzrunāja apjukušo Mārci. Mārcis iztrūcies lēca augšā, it kā kāds viņam būtu iekniebis.'' Nē, nē, tu mani netraucē, nāc lūdzu iekšā'' un tad tikai apķērās, ka arī viņš pats runāja latviski. Samulsis Mārcis pats neapzinādamies apkampa jaunavīgo stāvu. Siltas lūpas piespiedās viņa mutei, un lielas zilas acis izbrīnā raudzījās Mārcī. Ap kaklu Mārcim apvijās divas trīcošas rokas kā apņu stīgas, tik vijīgas un stingras. Tajā brīdī Mārcis apzinājās, viņš paliks šeit un nebrauks pāri jūrām, būs tuvāk dzimtenei. Mūžam Mēmele trauksies uz Lielupi, mūžam viņš ilgosies pēc Ķīķeŗa kalna un pēc mazās zemītes Beku meža malā. Silts augums piekļāvās Mārcim, apkārt valdīja klusums, tikai lietus nepārtraukti čukstēja par divu cilvēku atrasto mīlestību.

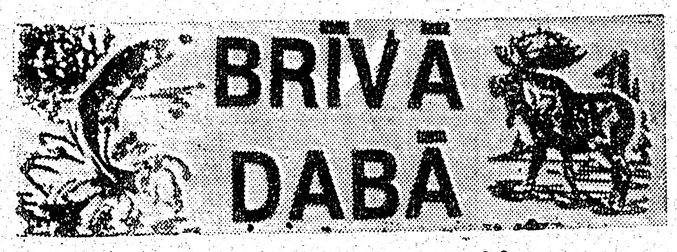

Ķēniņš Maskijs

Mēs dzīvojam laikā, kad īstu ķēniņu skaits tik ļoti samazinājies, ka tos var saskaitīt gandrīz vai uz vienas rokas pirkstiem. Patiesībā ķēniņu tomēr ir daudz vairāk, jo vairums pārdēvējušies vai nu par prezidentiem vai arī par partiju ģenerālsekretāriem, bet valda tāpat kā senajos laikos.

Nav īsti zināms, kādā politiskā iekārtā dzīvo miljoniem radījumu, kas par savu apmešanās vietu izraudzījuši upes, ezerus un jūras. Nekāda liela demokratija tur, droši vien, nepastāv, jo ir izpētīts, ka zivju valstības konstitūcijā pirmais pants skan: „Baidies no stiprākā un mēģini katru dienu labi paēst."

Pēdējā laikā nav nekas dzirdēts par jaunām rašu pretišķībām un liberālu intellektuāļu dumpošanos zivju pasaulē. Katram profesionālam makšķerniekam ir zināms, ka ūdeņu valstībā jau gadiem ilgi valda neapstrīdama autoritāte, kuŗu ne vien zivis, bet arī makšķernieki uzskata par visu aukstasiņu rases ķēniņu. Šī zivs ir maskijs, Ziemeļamerikas līdaku dinastijas visvarenākais pārstāvis. Kā jau ķēniņš, maskijs ir ļoti untumains, rijīgs, lepns un negants radījums. Tam vārdu iedevuši indiāņi, un viņu valodā, atkarā no izrunas un gramatikas likumu zināšanas, varenā zivs dēvēta arī maskinonge, maskvenonge, maskvealonge, muskalonge, moskalonge un maski. Paliksim pie populārākā vārda maskijs.

Maskiju notvert nav viegla lieta. Caurmērā viena maskija izmakšķerēšanai jāpavada laivā apmēram 150 stundu. Bet arī tad, ja maskijs paņēmis ēsmu, nevar būt drošs, ka laimīgais vai slīpētais makšķernieks to patiešām iedabūs laivā. Daži makšķernieki cenšas tikt pie sava maskija gadiem ilgi, bet varenais zivju ķēniņš kā nedodas, tā nedodas tiem rokā. Turpretim citi makšķernieki, kas labāk pazīst maskija niķus un stiķus, pie varenā loma tiek daudz biežāk.

Izmakšķerēto maskiju parasti nelieto gardam mielastam. Neviens nav pārāk slavējis tā gardumu. Parasti maskiju nodod speciālistam, kas gaļas vietā zivs ādu piebāž ar zāģu skaidām un smuki nolakoto zivi, kuŗai vaļā paplēsta arī varenā mute, piestiprina pie pulēta magoņkoka dēļa. To tad maskija notvērējs pakaŗ labi redzamā vietā savā personīgajā rezidencē. Latviešu makšķernieki tādos gadījumos parasti novāc par mērenu cenu pirktu vai bazārā laimētu latviešu mākslinieka gleznu, kuŗa piekārta virs kamīna, lai tās vietu atdotu maskija mūmijai.

Kāds tad īsti izskatās šis visu makšķernieku tik ļoti kārotais pašlepnuma apmierinātājs ķēniņš maskijs? Tas ir ļoti līdzīgs līdakai. Slaidais ķermenis un varenā mute ar asajiem zobiem ir uz mata tāda pati kā līdakai. Mugura maskijam ir zaļa vai iedzelteni pelēka, bet pavēdere balta. Raksturīgi ir tumšie plankumi un svītras ķermeņa sānos un uz astes spurām.

Maskiji atrodami Lielo ezeru baseinā un tālāk uz Kanadas ziemeļiem. Tie mājo arī Svētā Labrenča upē, Ņujorkas pavalsts rietumdaļas ūdeņos, Tenesijā, Viskonsinā, Minesotā un pat Ziemeļkarolainā un Kentakijā. Ķēniņa maskija īstās mājas tomēr ir ziemeļu upes un ezeri.

Bez milzīgas pacietības un labām zināšanām maskiju medniekam nepieciešami arī piemēroti makšķerēšanas rīki. Bez šaubām, maskijs var piekerties arī forelēm piemērotai makšķerei, bet tādā gadījumā izredzes to dabūt laivā ir ļoti niecīgas.

Sāksim ar makšķeres kātu. Tam jābūt ļoti stingram, 5—6 pēdu gaŗumā. Arī spolei jābūt pamatīgai, uz kuŗas var uztīt vismaz 100 jardu 15—25 mārciņu izturības nailona auklu. Jāievēro, ka maskija žokļi ir ļoti cieti, tādēļ tieši stingrs un paīss kāts palīdzēs vieglāk iecirst ēsmas āķus upuŗa mutē. Maziem mini-mānekļiem maskijs pakaļ neskrien. Ar sarkanām vai citām raibām spalvām izpušķots trijžuburu āķis, pievienots 4—8 collu lielam sarkanbaltam, sudraba vai vaŗa krāsas vizulim, ir parasti maskiju makšķerēšanai lietotais māneklis. Bez šiem pieminētajiem vizuļiem maskija kārajiem, asajiem zobiem var pasniegt arī dažāda veida koka vai plastikas zivtiņas, un, bez šaubām, maskijs neatteiksies arī no dzīvas ēsmas. Par ļoti piemērotu dabisku ēsmu izrādījies 8—10 collu gaŗš sakerēns, bet nav jāaizmirst, ka ēsma jāpiestiprina apmēram pēdu gaŗā tērauda pievadiņā.

Maskija makšķerēšanai labākais laiks parasti ir jūnijs, kad ūdens ir vēss un ķēniņš pēc gaŗās ziemas ļoti izsalcis. Jūlijs un augusts ir neizdevīgi mēneši, bet, par spīti tam, tieši šai laikā izmakšķerē lielāko maskiju skaitu. Tas gan tādēļ, ka šajā atvaļinājumu laikā uz ūdeņiem ir visvairāk makšķernieku, un tie veltī visvairāk stundu maskija iegūšanai. Septembrī un oktobrī var rēķināties ar varenākajiem lomiem. Maskijs var piekerties kuŗā katrā dienas stundā, tomēr laiks no pl. 9—15 izrādījies par izdevīgāko. Daži lieli maskiji notverti pat nakts melnumā, bet tie ir izņēmuma gadījumi.

Ķēniņa maskija notveršanas sekmju pamatā ir — atrast ūdeņus, kuŗos šī varenā zivs dzīvo. Pie tam var izmēģināt simt un vienu paņēmienu, lai piedabūtu maskiju mesties virsū izmestajai ēsmai. Jāievēro, ka karaliskais maskijs nav nekāds klaidonis. Tas parasti izvēlas sev noteiktu mājvietu, no kuŗas palaikam aizpeld pamedīt, bet vēlāk atkal atgriežas savā galvenajā rezidencē.

Maskiju iemīļotākā uzturēšanās vieta ezeros ir paseklas, zālainas vietas, bedres, kuŗās sagāzušās siekstas, klinšu nobirumu tuvumā un pie saliņām, kuŗu līčos pār ūdeni pārkārušies vareni koku zari. Arī upēs maskiji jāmeklē pie ūdens zālēm, nogrimušu koku un dziļu atvaru tuvumā.

Bieži maskijs dodas medīt 2—8 pēdu dziļā ūdenī, bet vēlāk, sevišķi vasarā, tas parasti atgriežas 10—25 pēdu dziļumā esošajā izejas bazē, savā mājvietā.

Maskiju var arī atrast, gaidot aizdomās turētajā vietā uz brīdi, kad lielā zivs izlec no ūdens, lai aprītu vardi, čipmanku, vāverīti, mazu pīlēnu vai kādu citu dzīvnieciņu.

Makšķerējot no laivas, ēsma jāizmet uz priekšu vai nedaudz iesāņus. Aukla jāietin strauji, pat tik strauji, lai mākslīgie mānekļi gandrīz vai lēkātu pa ūdens virsu. Īsts maskiju makšķernieks tomēr izmēģinās auklu ietīt pavisam lēni, vidējā ātrumā vai ar negaidītiem piecirtieniem, jo maskija garastāvoklis nekad nav noteicams; dažreiz tas āķim piekeŗas pretēji visām jau pārbaudītajām teorijām. Viena no raksturīgākajām maskija izdarībām ir sekot ēsmai līdz pat laivai, tad to pamest. Makšķernieks tādās reizēs tik ilgi kaitinās rijīgo ķēniņu, kamēr tas noskaitīsies un ēsmu paņems. Ja maskijs pāris reižu ēsmai sekojis līdz laivai un to noraidījis, tad makšķerniekam ieteicams piedāvāt cita veida mānekli vai ēsmu.

Viens no populārākajiem maskija makšķerēšanas paņēmieniem ir velcēšana. Parasti lieto 75—125 pēdu gaŗu tērauda stipli. Arī velcēšanā bez mākslīgiem mānekļiem panākumus dod āķim piestiprināts dzīvs vai jau nobeidzies paprāvs sakerēns. Ēsmas ierīšanai maskijam jādod pietiekami daudz laika. Tas ēsmas zivteli parasti sagrābj vidū un tikai pēc laiciņa, palaižot to atkal vaļā, sagrābj no jauna un norij. Bieži šī norīšanas ceremonija var ilgt tikai dažas minūtes, bet ir zināmi gadījumi, kad sagrābto ēsmu maskijs norij tikai pēc stundas. Kad ēsma norīta, makšķerniekam īstā laikā jāprot āķi īsti strauji piecirst, jo, kā jau minēju, maskija žokļi ir ļoti stingras konstrukcijas.

Āķim piekēries, ķēniņš tik viegli nekapitulēs. Parasti paies vismaz sava pusstunda vai pat ilgāks laiks, kamēr loms būs iedabūts laivā. Maskijs ir ļoti izturīgs un sirdīgs cīnītājs. Lielākās briesmas loma paturēšanai rada maskija taktika doties uz siekstām un tā pārraut auklu, bet, arī laivā ieceļot, varenā zivs vēl pēdējā brīdī var parādīt tādu spēku, ka noraujas no auklas turpat makšķernieka acu priekšā.

Kā jau karaliska zivs, maskijs izaug vareni liels un smags. Bieži tas nobaŗojas līdz pat 100 un vairāk mārciņu svaram. Ar makšķeri vislielāko maskiju 1957. gada 22. septembrī Svētā Labrenča upē izvilcis amerikānis Arts Lautons. Viņa rekordloms svēra 69 mārciņas un 15 unču. 40, 50 un 60 mārciņu maskiji jau ir ļoti respektējams loms, bet katrs var būt lepns arī par 15—30 mārciņu smagu ķērumu.

Ar maskija notveršanu katrs vienā rāvienā ierindojas meistarmakšķernieku klasē, jo piemānīt untumaino un rijīgo zivju ķēniņu spēj tikai makšķernieku brālības visslīpētākie brāļi.

A. Pelēkais.

Jānis Androvičs ir bīstamākais Briežu līča (Deer Bay) ūdeņu maskiju ienaidnieks. Pēc Kanadas likumiem makšķernieki var paturēt lomu, ja maskijs no deguna līdz astei ir vismaz 28 collas gaŗš. Šis tur mēru! **Foto J. Liģers.**

LNAK padomes priekšsēdis Imants Alksnis te negroza galvu par Kanadas latviešu problēmām — viņš negrib zaudēt prestižu, pārbraucot mājā bez respektējama loma.
Foto J. Liģers.